

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת תרומה תשפ"ב

היכל הקודש ברסלב
Heichal Hakodesh Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש בארא פארק
Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

היכל הקודש וויליאמסבורג
Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

**היכל הקודש ברסלב
בלומינג גראוו**
Heichal Hakodesh
Blooming Grove
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
1-845-238-0804

נדפס ע"י קרן הדפסה היכל הקודש
181 Huschke Rd. Liberty, NY 12747
718-387-2691

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

**חיווך פאר די
אידישע שטוב**
212-444-9169

**קול
ברסלב**
212-444-9191

1 הלכה כרבי יוסי במועד - דתתיר. ואיתרע ביה מילתא - בפנחס אחיה, דפנחס אבה וכל
2 עילי שמואל לישאל ביה טעמא - לדבר על לבו דפנחס. אילו בריתה הוה - כלומר: אילו
3 הוית אבל, כי מילולת ביה בלי חאי - באבילות, דשקלת לטופר. ואיתרע ביה מילתא
4 - אבילות, שקלינהו לטופיהו דבפנינהו לאפיה - ורקיעהו מרוב כעס. הודו מבטס להו,
5 דרוקון ושעו. ביות כרותה לשפתיים - דהרובי
6 זיתיהוה ונעובה אליכסין וכן הוה, דהוהו
7 זיתיהוה. כבוד מיעה רדי - מותר בימי אבלו
8 משום דמאסין, דרגל - לא ניטפסיי - מספריי -
9 אין בהם משום סמאם - מדרשקל ליה כבשניה
10 ושדי ליה אבראי - ועברה עלייהו איתנא
11 אבראי. בין וארשתי - מהתוא דזכתא דהוה
12 מעקרא - אשתנה, ולא מוק. ופר וישרא מתני
13 (בביראתא. דבקשו ממנו צפרנים בימי שפה
14 ולא משמיה דרב יהודה. ואם בקשו ממנו שפה
15 חיה מתיר להם - כלומר: אנה חוינא לדעתיה אי
16 סאלו לגלח השפה - היה מתיר להם. דאין בהם
17 משום: "כל השחת פאת וקפי" (ירקא טו)
18 בוית לויית - מסוף הפה לסוף האחר מותר
19 לגלח, שהרי מערכת אבילה ושתיה, ומאסין
20 לדידי - דאנינא דעתי - כל השפה כשפה
21 המערכת דמי, דאנינא לי דעתי. פישתקין -
22 אנתה אמנשי הוה דרביי. הנה יוצא המשי -
23 מחלוקת במסכת שבת (ע"א). חד אמר: חרשי,
24 להכי יוצא לאור כשגיל משפסות. וארך אמר:
25 גודפי, להכי יוצא, שאומר: לי יאורו ואני
26 עשיתי. משפסות דיים - שנבגבו בהן דיים.
27 משום דמאסין. משפסות השפה - שנבגבו בהן
28 ענמן כשחייאן מכות המרחץ. ושעלו פוסאן
29 - במועד. מתניתין - דקתני: "אלו מבכסין - אף
30 על גב דאית ליה חרי ומטנפ. אבל מי שאין לו
31 אלא חלוק אחד - דבולי עלמא שרי.
32 כלי

23 נאמר בצפרנים: תקורבן - צדיק, שורפן - חסיד, וזקן - רשע. טעמא מאי, שפא מעבור
24 עליהו אשה עוברת ותפיל - אשה בי מדרשא לא שכיחה. וכי תיקא: וזמנין דמיקנשי להו
25 שדרי להו אבראי, בין דאשמינו - אשתני. אמר רב יהודה אמר רב: זוג בא ממתקן לפני
26 רבי, ובר ויורא מתני: זוג בא ממתקן לפני רבי, ובקשו ממנו צפרנים - ותתיר להם, ואם
27 בקשו ממנו שפה - התיר להם. ושמואל אמר: אף בקשו ממנו שפה ותתיר להם אמר
28 אביטול ספרא משמיה דרב פפא: שפא מוית לוויה. אמר רבי אמי: ובשפה המעקבת.
29 אמר רב חנן בר זבדק: לדרי בשפה המעקבת דמי לי. ואמר אביטול ספרא משמיה דרב
30 פפא: פרעה שהיה בימי משה הוא אמה וזקנו אמה, ופרמישקו אמה וזרת, לקיים מה
31 שנאמר: "ושפל אגשים יקים עליה". ואמר אביטול ספרא משמיה דרב פפא: פרעה שהיה
32 בימי משה אמוגשי היה, שנאמר: "הנה יוצא המימה וגו'". ואלו מבכסין במועד תבא
33 ממדינת תים". אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: מי שאין לו אלא חלוק אחד - מותר לבכסו
34 בחולו של מועד. מתיב רבי ירמיה: אלו מבכסין במועד, תבא ממדינת תים כו'. הני - אין,
35 מי שאין לו אלא חלוק אחד - לא! אמר רבי ירמיה: אלו מבכסין במועד, תבא ממדינת דרבי
36 אף על גב דאית ליה חרי ומטנפ. שלח רב ירמיה בר יעקב בר גיורי משמיה דרבי
37 יוחנן: כלי פשתן מותר לבכסו בחולו של מועד. מתיב רבא: ממתחות הדינים, ממתחות
38 החפסים

ברגל אמו מותר לבכס לתנא דלעיל (י"ב). דתנא אמן וכל אפילו לתנא דידן. אם על שליש לחיות בערב יום טוב, שאמר בריהיה עד הערב. ופירש בקונטרס: עד הלילה בעונן, או עד חול
מועד בחזק, ואינו מותר לרוחץ ומבער יום טוב. מידו, כשחל שביעי שלו בערב דהרגל דאסור לבכס ולרוחץ כל היום - מותר לבכס ברגל. וירצך עין: אם אמת הוא שמותר - מאי טעמא
לא תני

1 (שיך ליד ע"א במשנה) **הספריים** פירוש להספרי, ובמסופר לכל אותם שהתירו
2 חבמים וש נורסים: הספריים, מטופחת הספנין,
3 ובריזשמי קאמר עלה: מטופחת הספריים [אין] מבכשין אותן בני גזלים מפני הכבוד. ואין
4 נראה לו להביא ראיה דארייך בחבתי הקדוש, ושפילו דארייך באומן המספר - שיך כבוד
5 המספרים, שנתחנן אותן בפניהם, וכשמספרין
6 אין כבוד להם במשפטין.

7 **העלים** משומנתה לטורח - במזערע איירי, כדאמר
8 דרזא מזערע אסור לבכס, כדאמר
9 לעיל (ט"ו.א). ומסופק אם נאמר כי בעולה
10 משומנתא מה ונבלה שערך לבכס בגדיה, או
11 אמרין דוקא מזערע, הואיל ואסור לבכס כל
12 בגדי שול. מיהו, מה שפירש בדמזערע איירי -
13 קשיא לי: אי אמרין דמזערע אינו נהוג ערעו
14 ברזל - אם כן נמאי איירא עליהם משומנתא
15 לטהרה אפילו כימי ערעו בני מחר לבכס
16 ברזל דלא מצי למיטר לא מיבעיא קאמר,
17 כדלעיל (ד"ב). דאם כן לא שיך שפמי איירי
18 קרבנותיה. דבשלמא גילוח הוא בשעת קרבן,
19 אבל כיבוס לא שייך לקרבן? ויש דומה ריבוינו בני
20 שיך לקרבן.

21 **מתקוף** לה אביי מאן ליטמא לן - ואף על גב
22 דאביי גופיה שני לעיל מנתחין
23 אליבא דרבי יוחנן - אינו סובר כי
24 **ואלו** מתחבין במזער - נראה לכו הני חזו
25 דרב האבה, מן תומת הנתון או העדים או בית דין.
26 או לכו למירעיה דהי.

27 **ואינרות** רשות - בירושלמי מפרשי: פרישת
28 שלום. וש פריש: עוזי השלולין,
29 במ: אלו תתודע לרשות נאבת פרק א משנה א'
30 הן הן דברים הנקבין באינרות - בפרק 'דנשא'
31 (כתובות ק"ב). מפרשי: **ומי** אמר שמואל שטא
32 יקדמו אתר - תיבול ליל: אמאי לא משני: הא -
33 בוז שני, הא בוז ראשון, כדמשני פרק שני
34 דסנהדרין (כ"ב.א) ובפרק קמא דטוטה (כ"א.א וש).
35 **אין** כותבין שטרי גוב - פירוש: כותבין: וזה
36 הדין שטר מכירה. וזה ברזא הדין אלו כותבין
37 במזער לא חשיב שטר מכירה. ולי נראה דהי
38 דלא קתני - משום דאין כותבין שטר מכירה
39 אלא על הקרקע, ואמרין לעיל (ג"א.א) אין מוכרין
40 בתים אלא לטורח המועד. ולטורח המועד שטר מכירה
41 דשטי. וזהו הדין אם מוכר קודם דמועד ועתה
42 רצה לכתוב - ושטי במזער. וזהו בני דרבי
43 האבה. ר"ק אם היה לו אנס ולא יכול לכתוב קודם
44 המועד.

1 וטווח
2 ואמרו לא ידעו כי מה' היא"י. מן התבונים - דקתבין: "בית והון נחלת אבות ומה' אישה משפלת". ואמר רב משום רבי ראובן בן
3 אצטרובילי, ואמרו לה במתניתא הניא, אמר רבי ראובן בן אצטרובילי: אין אדם נחמד בדרך אלא אם כן עשאו, ואם לא עשה
4 כפול - עשה מקצתו, ואם לא עשה מקצתו - הרהר בלבו לעשותו, ואם לא הרהר בלבו לעשותו - ראה את החרים שעשו, ושמת
5 מתביב רבי יעקב: "ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא נעל ה' אלהיהם" - התיב להקמים הוא דבעדיה. תא שמע: "ויקראו למשה
6 במחנה לאהרן קדושי ה'", רב שמואל בר יצחק אמר: מלמד שקל אהרן קנא לאשתו משה! התיב משום שנאה הוא דעבדו. וזה
7 שמע, אמר רבי יוסי: היא חלקי עם מי שחושדין אותו בדרך ואין בו. ואמר רב פפא: לרדי חשדון ולא הנהו בי! לא קשיא: הא -
8 בקלא דפסיקי, הא - בקלא דלא פסיקי. וקלא דלא פסיקי עד פמה? אמר אבין: אמרה לי אם: דומי דמתא יומא ופלא. והני מילי -
9 דלא פסק בני בני, אבל פסק בני בני - לית לן בה. וכי פסק בני בני - לא אמרין אלא דלא פסק מתמת ריאה, אבל פסק מתמת
10 ריאה - לא. ולא אמרין אלא דלא תרד נבט, אבל תרד נבט - לא. ולא אמרין אלא דלית ליה אויבים, אבל אית ליה אויבים - אויבים
11 הוא דאפקיה לקלא. **משנה** אין פוחבין שטרי חוב פמועד. ואם אינו מאמינו, או שאין לו מה יאכל - תרי זה יכתוב. אין פוחבין
12 ספריים תפילין ומזוזות פמועד, ואין מגידוין אות אחת אפילו בכסף עורא. רבי יהודה אומר: פוחב אדם תפילין ומזוזות לעצמו,
13 וטווח

1 כלי פשתן - דלא נפש טירוא. כספתייהם הספריים - של פשתן, הני אין - אבל שאר כלי
2 פשתן לא. אפילו דשאר מיני - כלומר, מטופחת דשאר מינין, כגון דרמג, אף על גב
3 דנפש טירוא - שרי לבכס, אבל שאר כליים דשאר מינין - לא. אבל כלי פשתן שרי
4 לבכס, משכילי - ספלים. **משנה** קדושי נשים - שכתב בשטר: הרי את מקדשת לי.

5 דאשה נקית בשטר: דיתיקי - שטר צוואת,
6 פיזובילי - שכותב מלוח בשטר שאינו משמט
7 ולא משמטו ליה שפיתיה. אינרות שום - שום
8 שמו בית דין שדה, והנהו לאחיה כר וכך נהוג.
9 אינרות מוזן - פלוני קבל לזון את אשתו. שפיר
10 בירורים - מיררו בית דין חלקו הוה לזון חלקו. ו
11 לזה. נזירות בית דין - פסקי דין. ואינרות של
12 נשות - צויר יקום של פשתן. **נראה** כירב
13 נידל - שכותב תנאי הוא בשטר. ניקיין כאימיה -
14 גידל - עבד פטור - נראה עבד פטור - דעוסק בפריה
15 ורביה. כפרת בח - באמנה. קאמר דלא סמיעי
16 עלותא כלום, הואיל ולא ממנה ליה כלומר,
17 שולחא עליגא עלה ולא איתמסא מילתא. אפי
18 א - אי לא מנסבא - או אידי תמות מקמא, דלא
19 עיזמו ימות מקמי דיתעבא אידי לאידך. ולרבי
20 מארס במזער, שלא יקדמו אתר ברחמים
21 שמתנת דהא. חשד ברבי - בעיריה להבעי
22 בעור - דרעי ולא היה. בקלא דפסיקי - לא היה
23 כמא: קלא דלא פסיקי - היה בית. חשד.
24 נבט: לא שאת בת דומה (סוטה כ"ו.א). אבל חדי
25 נבט - דבחר דפסיקי התחיל קלא. נבט - ששמוע
26 דמין כמז במסכת תענית (ה"א). והאי עורבא
27 מרובן דמי לפריעא דתרוח קלא. כיון דבט
28 נבט. ופירוש הוה - לשון צמת. **משנה** ואם
29 אינו שפטיט - המלה לוח, הא הוא עורבא
30 אכל - לסופר. אפילו בכסף עורא - ספר תורה
31 של עורא. ואני שמעתי עורא היה. ופירוש: ספר
32 מונה דהה כתיבה, ששמוע הוא דנקיטין כל ספר
33 גולה. לעצמו - לקיים זה המצוה. אבל לצבור
34 למכור, דדרך שירותיה - חשיב מלאכה
35 כדאמרין לעיל (י"ב.א). אונבא, דכיון דלאו
36 גאנרא שפילי - שרשויה בעלמא הוא, וטווח.

1 **לך** לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
2 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
3 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
4 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
5 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
6 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
7 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
8 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
9 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
10 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
11 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
12 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
13 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
14 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
15 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
16 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
17 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
18 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
19 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
20 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
21 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
22 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
23 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
24 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
25 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
26 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
27 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
28 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
29 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
30 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
31 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
32 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
33 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
34 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
35 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
36 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
37 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
38 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
39 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
40 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
41 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
42 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
43 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך
44 לא תיבעי רחמי הכי. אי תווי לך

מועד קטן. ואלו מגלחין - פרק שלישי דף ט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)" קמז רש"י

1 ומוח על ירכיב - והחוק, אבל לא כבוד בין אצבעותיו, ובכפר, כדרך חז"ל.
 2 **גמרא** לאחרים בטובה - ולא בכשר. מערים ומוכר שיל - עושה ככל ימות החג. כ"ר
 3 פנימתי - ברחוקה. ולא מיריב במי שאין לו מה יאכל. אבל לא כאבן - שנתלה בחוט,
 4 כדי שיכול לטעום יפה. **משנה** הקיבו מתו שלשה ימים קודם הרגל - הואיל ועיקר

אבילות אוני אלא שלשה ימים. במלה משט
 5 גורת שבעה - ולאחר הרגל אוני עריך למנות
 6 יותר. שמונה ימים - קודם הרגל - בטלה ממנו
 7 גורת שלשים. והואיל והתחיל יום אחד מן
 8 השלשים - אוני עריך לשמור כלום לאחר הרגל
 9 דין שלשים, אלא מותר לאחר בתבוסתו.
 10 בגידותיו וחספתו. שבת עולה - ארבע שבת בימי
 11 אבול - עולה למנין שבעה. ואינה נספקת -
 12 ולאחר שבת עריך לחלשים שבעה יום אבול.
 13 עם השבת. והנהיה מפיסקין - דבי כבוד
 14 שלשה ימים קודם הרגל - מפסיק האבילות
 15 לגמרי, ולאחר הרגל אין משלים כלום. ואין
 16 עולין - דבי קבור מתוך הרגל, ולא בטלה
 17 ממנו גורת שבעה - אין ימי הרגל עולין למנין
 18 שבעה ימי אבילות. אלא לאחר הרגל עריך
 19 לישב שבעה ימי אבילות - זו היא סברתי. אבל
 20 בתעוקה כמנאיה: גורת עולין - דבי קבור את
 21 שני ימים לפני הרגל ולא בטלה ממנו גורת
 22 שבעה - אין ימי הרגל עולין למנין שבעה ימי
 23 אבול, אלא לאחר הרגל לישב המשנה ימי
 24 אבולות לחלשים לשני ימים שנהג לפני הרגל.
 25 ואני אומר כי טעות סופר היה. ודעה שנוכח
 26 שלשה ימים לפני הרגל - לא רוקח ואבלי
 27 שעה אחת לפני הרגל - בטלה ממנו גורת
 28 שבעה, ודרגלו מפיסקין ב"ת התקשה -
 29 שאין לעצרת תשלומין כל שבעה ימי אלא
 30 יום אחד. כשבת - דרבינו בשבת, ודעלה ואינה
 31 מוסקת. אלא השנה כשבת - הואיל ואינו אלא
 32 יום אחד. **גמרא** נודת - שלשים בטלה, אבל
 33 ימים לא בטלה. שמיטות - דבי עולין ודעון
 34 תפילין ועומדים. מאי טעמא ימים לא בפני -
 35 כלומר: איבה ענין לא בטלה ימים? שאם לא
 36 גילה ערב הרגל - דבי בטלה גורת שלשים.
 37 ואיבעי ליה לגלחי ערב הרגל ואל גילה אבוד
 38 גלח אחרי הרגל - כל שלשים יום.
 39 והתניא

1 [ומנו] על ירכיב תבילת לציציתו. **גמרא** תנו רבנן:
 2 **כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו, ומנוה על ירכיב**
 3 **רבני יהודה לציציתו, ולאחרים בטובה, דברי רבי מאיר.**
 4 **רבני יהודה אומר מערים ומוכר את שילו, והוצרך**
 5 **וכותב לעצמו. רבי יוסי אומר: כותב ומוכר פרוהו**
 6 **כדי פרוהו. ואזי ליה רב לרב הננאל, ואמרי לה**
 7 **רבה בר בר הנה לרב הננאל: הלכה, כותב ומוכר**
 8 **פרוהו כדי פרוהו.** "ומנוה על ירכיב תבילת". תנו
 9 רבנן: מנוה אדם על ירכיב תבילת לציציתו, אבל
 10 לא באבן. דברי רבי אליעזר. והקמים אומרים: אף
 11 באבן. רבי יהודה אומר משמו: באבן, אבל אמר
 12 רב יהודה אומר: אין באבן בין כפלה. אמר
 13 רב יהודה אמר שמואל, וכן אמר רבי יוחנן רב אבא
 14 אמר רבי יוחנן: הלכה, בין באבן בין כפלה. והלכה:
 15 **כותב פרוהו ומוכר כדי פרוהו. משנה הקובר את**
 16 **מתו שלשה ימים קודם לרגל - בטלה הימנו גורת**
 17 **שבעה, שמונה - בטלה הימנו גורת שלשים. מפני**
 18 **שאמרו: שבת עולה ואינה מפיסקת, רגלים - מפיסקין**
 19 **ואינו עולין, רבי אליעזר אומר: משתרב בית המקדש**
 20 **בעצרת שבת. רבן גמליאל אומר: ראש השנה ויום**
 21 **הכפורים פרוהו. והקמים אומרים: לא דברי רבי**
 22 **וחל פרוהו, ותי: אלא: עצרת - פרוהו, ראש השנה**
 23 **ויום הכפורים - משבת. גמרא אמר רב: גורת**
 24 **בטלה, ימים - לא בטלה. וכן אמר רבי הונא:**
 25 **גורת - בטלה, ימים - לא בטלה. ורב ששת אמר:**
 26 **אפילו ימים נמו בטלה. מאי טעמא ימים לא בטלה?**
 27 **שאם לא גילה ערב הרגל - אסור לגלח אחר הרגל.**
 והתניא:

1 **ומנוה על ירכיב תבילת לציציתו** - פירושו: על ידי שינוי. אבל בתפילין לא אפשר בשינוי,
 2 שעריך כתיבה תמה. ובעשיית תפילין הציצית לא איירי במתניתין. ושמן אין
 3 איסור כי אם בכתיבה וטויה. ומה שנתנו לבכות בעול - לא מעצ הדוח, וכן פירש
 4 בתוספתא דרב בשם רב. ואפילו על ידי דחק, על ידי חוסר, על ידי חוסר ברחוק,
 5 וגו' על ידי חוסר, שהוא נקרא מעד ארז, לא ידו
 6 מתירין. וכן אי לא אסור משום מלאכה - את
 7 אסרין אפילו שירחא דלאו מלאכה בפרק קמא
 8 (ד.א.). מדוע נתנו לומר מנתנין לא איירי על ידי
 9 היפוך. ויש כותבין על ידי חילוק האות. וכן היה
 10 עושה רבי זקי. והורד שאי אפשר - היה כותב
 11 בכתב הפוך. **רבי** יהודה אומר מערים -
 12 לכאורה תמזיר יותר מרבי מאיר שהתיר
 13 לאחרים. ובתוספתא פירש דברי מאיר איני מתיר
 14 אלא בתרומה. ולא תבנית. **רבי** יוסי אומר
 15 כותב ומוכר כדי פרוהו - דשרי לגמרי לאחרים
 16 בשבט, ודוקא כדי פרוהו. ולאכורה מקיל
 17 מכולהו. כן פירש הרב רבי אליעזר. ע"ד פירשו:
 18 ודבולו דזו שרי כדי פרוהו דאין לו מה יאכל.
 19 ולא איירי אלא כשיש לו מה יאכל, ומתמזר רבי
 20 יוסי יותר מכולהו. ולשגאל לא משמע הכי, דהיה
 21 ליה למנוה אינו כותב אלא כדי פרוהו. מיהו
 22 במילתא דרבי יהודה קשה נמי קצת. ודחה ליה
 23 למנוה אינו כותב אלא כדי פרוהו על ידי
 24 היפוך. על ידי העומתה חשבת מנתנין
 25 אחרי כרבי מאיר. ורש פירש: דכדי פרוהו נמי
 26 מנתנין לאין לו מה יאכל שרי. ודחיל ערוך
 27 למנוה - מותר להשחיתו כדי דבתנא על ידו
 28 לעשות כן. ומתניתין פירש בתוספתא הרב דפליגא
 29 דאיתא בתנא קמא, והכי פירשו: אכן כותבין
 30 ספרי תפילין ממוחה כדי למכורם או כדי
 31 לפיטום. ועוד פירש: דאיתא רבין יוסי, לפי מה
 32 שהתיר. ורבי יוחנן: דאיתא רבין יוסי, לפי מה
 33 שנתנו לתנח תפילין. ודלמטב רבי מאיר רבי
 34 יהודה לטעמיהו, ודבראי לזו פרק 'דמוציא
 35 תפילין (עירובין ג.) שבת סוף תפילין. ורובו
 36 דרבה בר בר חנה נמי כתיב, ורבינו זקי, ורובו
 37 דכולהו אמוראי דפיק 'דקומין רבה' (מנחות ל"ב.
 38 ושם) משמע דאית להו שבת לאו מן תפילין הוא.
 39 אבל רבי יצחק בן אבהו דהו מביא מן הירושלמי
 40 לחזירי לזניה, דאיתא בירושלמי: דוד בר נש אובד
 41 תפילין בחולא ומתאדא. אתא לקמיה רב הננאל. פירשו: שיתכחול לו. לפי שדעה סופר. כדאיתא במגילה (ד.ב.).
 42 לך. דתנן: כותב תפילין לעצמו. אתא לקמיה רב אמר ליה: תבילת בלא השרמה. מתניתין פליגא על רב כותב אדם תפילין ומנוה לעצמו. אתא לך - לא רב פתר לו.
 43 דתנן: כותב תפילין לעצמו. אתא לקמיה רב אמר ליה: תבילת בלא השרמה. מתניתין פליגא על רב כותב אדם תפילין ומנוה לעצמו. אתא לך - לא רב פתר לו.
 44 מ'ימים ימימה' - מסתבר שפיר דמנעט חולו של מעד. ולמאן דרדיש (נמנח ל.ג.) מילך לאות? ימא שבתות ימים טובים שון בעינן את - שי ש' לומר לפי שאין עשין מלאכה כי אם
 45 דבר האבד. אבל קמאי דפרישין לעיל (לא דבור דמתחיל משקין) תמלאכה חולו המועד מדרבנן, היכי ממעט לזוי שי לומר: הואיל ואוכלי מצה וישוב בסוכה - אין עריך אות. ואם
 46 הוא אמת דלמחל המועד חייב בתפילין - שי לומר: הואיל ועשין מלאכה בן. אין אמת. ורבינו זקי אלא יום טוב. וחילוק משאר ימים. **הקולר** את מתו - לחבי נמו
 47 קובר, אבידות מתחלה משעת תמימת הגולל, כדאמרין לקמן (ב.א.). **שלשה** ימים - כך הוא עיקר אבילות כלמה פליג. ואמרין לקמן (ש.ב.). שלשה ימים לכבי: **מאי** טעמא לא
 48 בטלו - הכא נוח דתני נפא פירושי ימים לענין מאי לא בטלה, ואין עריך לחזרה. דהיא היא.
 49
 50 **שאם** לא גילה ערב הרגל בן - ונראה לו דהוא הדין לא כינס לארץ ערב הרגל, אם מותר לרוחץ ולכנס מבשרים יום טוב. ולא כינס ארץ הרחץ - לא יכנס ברגל. והשתא נוחא הוא
 51 דקתני: גורת שבעה בטלה, לא ימים לא בטלה. ומיהו, קשיא לך. דקאמר בסמוך בשמש שמוצת שלשה מנעל גורת שבעה, אפילו לתנא קמא - דומנעל אפילו ימים, שמביא אבא
 52 שאול ראה לזניה שלשים בטלה לגמרי. שי לומר: הואיל ועשין מלאכה בן. אין אמת. ורבינו זקי אלא יום טוב. וחילוק משאר ימים. **הקולר** את מתו - לחבי נמו
 53 דאם הוא אחר גולל - לא שכן ישש' ש' לז' לקנס בשלא שנה קודם הרגל ונכנס ברגל. ולפירוש הקונטרס, דמפרש לקמן שאם לז' שלשים לזניה ערב הרגל שאסור בחריצה ע"ד הרב -
 54 עד שחשכה. אם בן לא שייך לקנס במה שלא רחץ ולא כבס. ואם בן, ימים לענין מאי לא בטלה בני שבעה מיהו, שי לומר: דאם לא רחץ ברגל - אסור לרוחץ אחר הרגל. ועוד שי לומר:
 55 אב דנקט סיפא גורת נקט ברישא גורת. ועוד ראה לך. ודישא חבי פירשוהו. והשתא ימים בטלה גורת שבעה, את שני ימים - לא בטלה גורת. מכל מקום, פירוש אמת, דמאמר בסמוך: ששם
 56 שגורת שלשה מנעל גורת שבעה בו, משמע שזה פשוט אבול לתנא קמא. והשתא תמה לי דכי משני שאם לא גילה בן, הינח סיפא אבא ברישא. דקאמר בטלה הימנו גורת שבעה -
 57 אמאי נקט שרת ולענין מאי קאמר ימים לא בטלו? ויש לומר: אבול גורת סיפא רות - תנא נמי רישא גורת. ועוד ראה לך. ודישא חבי פירשוהו: קאמר בטלה גורת שבעה. את שני
 58 ימים - בטלה גורת. את ימים - לא בטלה, לענין תרתי דרבי: שבצינא.

תפילין בחולא ומתאדא. אתא לקמיה רב הננאל. פירשו: שיתכחול לו. לפי שדעה סופר. כדאיתא במגילה (ד.ב.).

1 לך. דתנן: כותב תפילין לעצמו. אתא לקמיה רב אמר ליה: תבילת בלא השרמה. מתניתין פליגא על רב כותב אדם תפילין ומנוה לעצמו. אתא לך - לא רב פתר לו.
 2 דתנן: כותב תפילין לעצמו. אתא לקמיה רב אמר ליה: תבילת בלא השרמה. מתניתין פליגא על רב כותב אדם תפילין ומנוה לעצמו. אתא לך - לא רב פתר לו.
 3 מ'ימים ימימה' - מסתבר שפיר דמנעט חולו של מעד. ולמאן דרדיש (נמנח ל.ג.) מילך לאות? ימא שבתות ימים טובים שון בעינן את - שי ש' לומר לפי שאין עשין מלאכה כי אם
 4 דבר האבד. אבל קמאי דפרישין לעיל (לא דבור דמתחיל משקין) תמלאכה חולו המועד מדרבנן, היכי ממעט לזוי שי לומר: הואיל ואוכלי מצה וישוב בסוכה - אין עריך אות. ואם
 5 הוא אמת דלמחל המועד חייב בתפילין - שי לומר: הואיל ועשין מלאכה בן. אין אמת. ורבינו זקי אלא יום טוב. וחילוק משאר ימים. **הקולר** את מתו - לחבי נמו
 6 קובר, אבידות מתחלה משעת תמימת הגולל, כדאמרין לקמן (ב.א.). **שלשה** ימים - כך הוא עיקר אבילות כלמה פליג. ואמרין לקמן (ש.ב.). שלשה ימים לכבי: **מאי** טעמא לא
 7 בטלו - הכא נוח דתני נפא פירושי ימים לענין מאי לא בטלה, ואין עריך לחזרה. דהיא היא.
 8
 9 **שאם** לא גילה ערב הרגל בן - ונראה לו דהוא הדין לא כינס לארץ ערב הרגל, אם מותר לרוחץ ולכנס מבשרים יום טוב. ולא כינס ארץ הרחץ - לא יכנס ברגל. והשתא נוחא הוא
 10 דקתני: גורת שבעה בטלה, לא ימים לא בטלה. ומיהו, קשיא לך. דקאמר בסמוך בשמש שמוצת שלשה מנעל גורת שבעה, אפילו לתנא קמא - דומנעל אפילו ימים, שמביא אבא
 11 שאול ראה לזניה שלשים בטלה לגמרי. שי לומר: הואיל ועשין מלאכה בן. אין אמת. ורבינו זקי אלא יום טוב. וחילוק משאר ימים. **הקולר** את מתו - לחבי נמו
 12 דאם הוא אחר גולל - לא שכן ישש' ש' לז' לקנס בשלא שנה קודם הרגל ונכנס ברגל. ולפירוש הקונטרס, דמפרש לקמן שאם לז' שלשים לזניה ערב הרגל שאסור בחריצה ע"ד הרב -
 13 עד שחשכה. אם בן לא שייך לקנס במה שלא רחץ ולא כבס. ואם בן, ימים לענין מאי לא בטלה בני שבעה מיהו, שי לומר: דאם לא רחץ ברגל - אסור לרוחץ אחר הרגל. ועוד שי לומר:
 14 אב דנקט סיפא גורת נקט ברישא גורת. ועוד ראה לך. ודישא חבי פירשוהו. והשתא ימים בטלה גורת שבעה, את שני ימים - לא בטלה גורת. מכל מקום, פירוש אמת, דמאמר בסמוך: ששם
 15 שגורת שלשה מנעל גורת שבעה בו, משמע שזה פשוט אבול לתנא קמא. והשתא תמה לי דכי משני שאם לא גילה בן, הינח סיפא אבא ברישא. דקאמר בטלה הימנו גורת שבעה -
 16 אמאי נקט שרת ולענין מאי קאמר ימים לא בטלו? ויש לומר: אבול גורת סיפא רות - תנא נמי רישא גורת. ועוד ראה לך. ודישא חבי פירשוהו: קאמר בטלה גורת שבעה. את שני
 17 ימים - בטלה גורת. את ימים - לא בטלה, לענין תרתי דרבי: שבצינא.

1 והתניא בנידותא הקבר את מנו בר - הקשה בתוספת דרב: אמאי לא קאמר בתנאי,
 2 ורב ששת כאבא שאול, ורב הונא בתנא קמא? ושנא משום דברייחא מוכר
 3 לשון בטלה, וקאמר ליהדיה ימים לא בטלו - אמר בן לא מכירא דברייחא ברב ששת, ורב
 4 ששת קאמר ימים נמי בטלו, ומלשון בטלה משמע בבטלה, כן נראה לי.

5 **הלכה** כאבא שאול - נראה הדלכה במזוה
 6 בכל מני דפליגי אהנא קמא, אמר
 7 במקעת היום כבולו, בין לענין אם לא נילת, מרלא
 8 מפליגי בולדח שאול מקצת היום כבולו
 9 ולא בגילת, אחר רבינו יונה, בירושלמי מקשה
 10 לרבנן דאבא שאול: מה בין יום שלשים ליום
 11 שמני. וקאמר מקצת היום כבולו ומגלה ערב
 12 הרגל, יום שלשים לא אמר מקצת היום כבולו
 13 שהיה מגלה ביום תשני, משום כבוד הרגל החידי.
 14 תרע, שהיה לו תשני שלו בערב הרגל, מגלה
 15 ערב הרגל ואילו הל שלשים בשבת - אינו מגלה
 16 בערב שבת. **אחריא** פירע פירע מזוה - שי
 17 שאומרים ששאר אלא ליהודי סוקר ראשו לאדר
 18 שבעה, משום דאמרין (גזיר מ.ב.א.) גזיר חזק
 19 ומתפסס, אבל לא סורק, ואנן לפינן מניח, ואין
 20 נראה כולל דאמר אסור הויא, שאפילו תלש
 21 שער אסור, אבל לענין אבילות, שדא משום פירי
 22 - לא, ובשעת משעה שאלתי ממזוה רבי יצחק בן
 23 אשר הורני, ל. הרב רבינו יום טוב פירש: כיון
 24 דקיימאן לא מקצת יום שבעה כבולו ועולה לבאן
 25 ולבאן - מקצת היום כבולו, הויכיל לגלח ביום
 26 עשרים ותשעה, ובתוספת הרב לא פירש, כן, ולא
 27 אמרין שהיה יום שבעה לשני ימים לענין שלשים
 28 יום.

29 **תלתין** גזו - ולבר פרא דאמר גזויר פירש
 30 חזק (הא) קאמר "גזיר לחידי" בעשרים
 31 ותשעה אסור, שלשים שרי, וגיורת הוא עשרים
 32 חדשה יום ליהדיה - אמר בן סביר על כרחך
 33 בדפריש כאבא שאול, מיהו, שי לומר: בתחלתה
 34 אינו מגלה ביום עד שלשים יום מדרבנן,
 35 כדמשמע הבא, ובירושלמי מקשה מן המשה
 36 (שם טו, א) דאמר גלח ביום שלשים - ינא
 37 ומשה נתן - לך, לשבער, ובא - מתחילה, והייתי
 38 בדפרישיה.

39 **ברחיצה** עד הערב - פירוש
 40 בקונטרס: **ברחיצה** יכול לרוחץ גופו
 41 בעוני, או ינמי פניו, וידו ורגלו, אבל כל גופו
 42 בחמץ - לא, ואסור לרוחץ ביום טוב, או ינמי שי
 43 לפישי: בחמו כבריאי, או ינמי לטוף מותר,
 44 כדאיתא פרק "כירד" (שבת לטב וטעם). או ינמי:
 45 בחמו שהחמו בקרקע, ואמר פירש: "כירד":
 46 מתוקה בחמו שהחמו בבלי, ואם תפרק מאי שנא אלא אמרין מקצת היום כבולו ובשבעי דאפסור
 47 לרוחץ ביום טוב, ולא היא ניל - ותת רוחיצה, אלא כיוסו מאי איבא לנמינר? ואין נראה לרבנן יחזק דכיוסו שרי בשלישי ושן לומר: דבאבילות שבעה תמיר שפי. במלכות גזולות מפריש
 48 הוא חזין רביעי ודמיא אסור, עד הערב, עד כאן פירש בתוספות. הרב יום טוב פירש: עד הערב - היינו מבערב יום טוב, ולאפוקי רלא שרן מן דבקא, ונראה שהוא חזין בכיוסו - מותר
 49 לערב מערב יום טוב, ולפירושו נראה דשבעה קודם הרגל אלאבא דרבנן - מותר מבערב יום טוב, ומתקאמר הכל מותרים - פירוש: אפילו אבא שאול דשרי בשבעי מן דרבנן - הכא מודה
 50 לרבנן דלא שרי מן דרבנן, אלא שי לו רין שבעי לרבנן, **קברו** ברגל רגל עולה לו מן המנין שלשים או אינו עלה - פירש בתוספתא: ודא חזין דומביעא לן קברו שי ימים קודם הרגל
 51 וקשיא לן, ודא כסבור משמע דרשטיא קברו שי ימים קודם הרגל, דקאמרין: מאי לאו אסיפא - לא, ארישא משמע, דבריטא נחא ליה ותנא ודא הרב רוצה לומר דהרדוי מבע
 52 ליה, וכי פשיט - בעי למפשט הכל, ומשני ולא חיפשט הכל. **ללא** תהנין מצות שבעה ברגל - ומיהו, דברים שבעינא נהנין, כדמשמע פירש קמא דכתובות (דא ר) דקאמרין: כל אוחן
 53 הדימיה חזין מן דאבשני דאא ישיה בין הנשים, מסייע ליה רבי יוחנן, וכן פירש הרב בשם רב, ומתנהיגן מצוי למפשט דאני עולה לננין שבעה, דקתינן מפסיקין ואין עילין, ולכל התפוח
 54 איירי לענין שבעה, ומיהו, שי לומר: דרותן טעם מנין לו פשוט דמתניחין איירי שאינו עולה לננין שבעה, אימא לענין שלשים, **ומלאכתו** נעשית על ידי אחריים - אפילו בביתו, אף על
 55 גב דאמר לעיל בפרק שי (יא,ה) היתה מלאכתו ביד אחריים, בתוך ביתו - אסור לעשות, במתים - מותרין לומר: ודאא מיייר דברא האבד.

1 והתניא - סיעתא, שבשם שנות שלשה מכלילת שבעה - רבי קבר מנו שלשה ימים לפני
 2 הרגל אינו ישב לארז לארז דכלום, כך נורת שבעה מכלילת גורת שלשים - רבי קבר מנו
 3 שבעה ימים קודם הרגל - בטלה ממנו גורת שלשים, דאפילו לא נילת ערב הרגל - מגלה
 4 ארז הרגל, ויום שבעה עולה לבאן - דחשיבו נמי שמנין, וכן שפירו מנחמים

5 **מגלו** - היינו ביום שבעה, כמאן **כאבא שאול**
 6 **בביתו** עולה לבאן ולבאן, ודמיב נמי שמני
 7 ודמכלל ממנו גורת שלשים, ודחשיבו חן לבאן
 8 **שאל** - ביום שלושים לקבורת מנו ומותר
 9 לגלות, דלא בעינן שלשים שלמינן, דאמרין:
 10 מקצת היום כבולו, מנין - דשלשים יום אסור
 11 בגילת, ואישיב אל תפיש - דא שאר אבליים
 12 - דחייבים משמע, הכל מותרים - אפילו אבא
 13 שאול, דאמר: מקצת היום כבולו, שאסור
 14 בחריצה עד הערב - ודאי של שלמינן בעינן
 15 עד הערב, ולערב רוחץ בעוני, או יתחן עד חילו
 16 של מועד רוחץ בחמץ, לענין שבעה לא
 17 קמבעיטא - דדאי אינו עולה, ודאי לא נהגו
 18 מצות שבעה ברגל, ודא אינו אסור בגילת
 19 הסנול, ואינו נהגה בכפית המטה, דחא נטא
 20 בחמץ, שלשים כרגל - ודא אסור נמי אסור
 21 בגיחין ובתוספתא כשלשים, ארז רב
 22 מתעסקין עמו - כלומר: אין ריבין לתמוז ארז
 23 הרגל, שכבר נהמוזה שבעה ימים כרגל

1 **לאבא שאול ביום שלשים**, דאמרין: מקצת היום כבולו, רבא אמר: הלכה כפאבא שאול
 2 ביום שלשים, ואין הלכה כפאבא שאול ביום שבעה, ונתרדעי אמרין: הלכה כפאבא שאול
 3 ביום, ודאמר שמואל: הלכה כרבא המיקל באבא, שלשים יום מנין? וילף "פרע"
 4 "פרע" מזוה: פתיב הקא: "ואישיב אל תפיש" וכתובי הקם: "גדל פרע שער ראשו",
 5 **מה לרין שלשים** - אף פאן שלשים, והקם מנין? אמר רב תנתינ: הוה גיורת שלשים
 6 יום, מתיבא - אמר קרא: "קדוש יהוה", ויהוה בגימטריא תלתין חוה, אמר רב הונא
 7 בריה דרב יהושע: הכל מודין ששחל שלשי שלו ליהוה ערב הרגל שאסור ברחיצה
 8 עד הערב, אמר רב תנתינ בריה דרב יהושע: אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא דיתבי
 9 וקאמרין: הלכה כרב הונא בריה דרב יהושע, איפא דאמרין, אמר רב תנתינ בריה דרב
 10 יוסף: אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דיתבי וקאמרין:
 11 הכל מודים שאם הל שלשי שלו ליהוה ערב הרגל - שאסור ברחיצה עד הערב, כעא
 12 מיהו אבין מרבא: קברו ברגל, רגל עולה לו למנין מצות שבעה ברגל, פאן מיפיעא
 13 שלשים - ל. דלא נהנא מצות שבעה ברגל, פאן מיפיעא
 14 ל. למנין שלשים, קא נהנא מצות שלשים, מאי? אמר ליה: און עולה, איתוביא:
 15 **הקובר את מנו שני ימים קודם הרגל** - מונה המשה ימים אחר הרגל, ומלאכתו נעשית
 16 על ידי אחריים, ועבדיו ושפחותיו עושים כצנינא בתוך ביתו, ואין רבים מתעסקין עמו,
 17 שבר

18 **התניא: הקובר את מנו שלשה ימים קודם הרגל**
 19 **מקלה הימנו גורת שבעה**, שמונה ימים קודם הרגל
 20 **מגלה הימנו גורת שלשים**, ומגלה ערב הרגל, אם
 21 **לא נילת ערב הרגל** - אסור לגלח אחר הרגל, אבא
 22 **שאל אומר: מותר לגלח אחר הרגל, שששים שמצות**
 23 **שלשה מכלילת גורת שבעה** - כך מצות שבעה
 24 **מכלילת גורת שלשים**, שבעה? והאנן שמונה תנו?
 25 **קכבר אבא שאול: מקצת היום כבולו, ויום שבעי**
 26 **עולה לו לבאן ולבאן**, אמר רב הקרא אמר רבינא
 27 **בר שאול: הלכה כפאבא שאול**, ומודים חכמים לאבא
 28 **שאול שגלח שמוני שלו ליהוה בשבת ערב הרגל**
 29 **שמונה לגלח ערב שבת**, כמאן אוילא הא דאמר רב
 30 **עמרם אמר רבי: אבל, בין ששמוני מניחין מאצלו**
 31 **מותר ברחיצה**, כמאן - כפאבא שאול, אמר אבין:
 32 **הלכה כפאבא שאול ביום שבעה**, ומודים חכמים
 33 **לאבא שאול ביום שלשים**, דאמרין: מקצת היום כבולו, רבא אמר: הלכה כפאבא שאול
 34 ביום שלשים, ואין הלכה כפאבא שאול ביום שבעה, ונתרדעי אמרין: הלכה כפאבא שאול
 35 ביום, ודאמר שמואל: הלכה כרבא המיקל באבא, שלשים יום מנין? וילף "פרע"
 36 "פרע" מזוה: פתיב הקא: "ואישיב אל תפיש" וכתובי הקם: "גדל פרע שער ראשו",
 37 **מה לרין שלשים** - אף פאן שלשים, והקם מנין? אמר רב תנתינ: הוה גיורת שלשים
 38 יום, מתיבא - אמר קרא: "קדוש יהוה", ויהוה בגימטריא תלתין חוה, אמר רב הונא
 39 בריה דרב יהושע: הכל מודין ששחל שלשי שלו ליהוה ערב הרגל שאסור ברחיצה
 40 עד הערב, אמר רב תנתינ בריה דרב יהושע: אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא דיתבי
 41 וקאמרין: הלכה כרב הונא בריה דרב יהושע, איפא דאמרין, אמר רב תנתינ בריה דרב
 42 יוסף: אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דיתבי וקאמרין:
 43 הכל מודים שאם הל שלשי שלו ליהוה ערב הרגל - שאסור ברחיצה עד הערב, כעא
 44 מיהו אבין מרבא: קברו ברגל, רגל עולה לו למנין מצות שבעה ברגל, פאן מיפיעא
 45 שלשים - ל. דלא נהנא מצות שבעה ברגל, פאן מיפיעא
 46 ל. למנין שלשים, קא נהנא מצות שלשים, מאי? אמר ליה: און עולה, איתוביא:
 47 **הקובר את מנו שני ימים קודם הרגל** - מונה המשה ימים אחר הרגל, ומלאכתו נעשית
 48 על ידי אחריים, ועבדיו ושפחותיו עושים כצנינא בתוך ביתו, ואין רבים מתעסקין עמו,
 49 שבר

1 כל שהוא משום אבל גזל מפסיק - שצריך להשלימו אחר הרגל. כיון דכי יטב שני ימים
2 לפני הרגל - צריך להשלים וליתב חמת מינה אחר הרגל. כל שהוא משום פסיק רבים
3 - כלומר, תנחומי רבים - אין רגל מפסיק וכדון שיהא צריך להשלים ולעסוק פו אחר
4 הרגל, אלא מתעסקין בו ברגל. ארבעה ימים הראשונים - של אחר הרגל רבים מתעסקים
5 בו, ומתלמדין שלשה שנתעסק ברגל, שכבר

6 נתעסקו בו ברגל שלשה ימים. ורגל עולה -
7 למנוח שלשים. מאי לאו אמאי - דא דהני
8 דרגל עולה למנוח שלשים - היינו אסיפאי.
9 אקברו ברגל. ותפשוט מינה דכי קברו ברגל -
10 עולה למנוח שלשים, וקטיא לרבא, דאמאי אתי
11 עולה לא, אימיא - קא מהדר, אקברו שני ימים
12 קודם הרגל - רגל עולה לו למנוח שלשים.
13 דהתם דאי עולה לו, הואיל וכבר התחיל
14 באבולת. אלא קברו ברגל - ולא דיעבא.
15 בתחילת היתל - כיס ראשון של רגל, ושני
16 לרבא. שכבר נתפסקו בגזל - כל שבועה. אפילו
17 קברו בגזל - רגל עולה למנוח שלשים, ולא
18 מביעאי קברו קודם הרגל. תא דהני - דהוה טעמא
19 (דברייתא) כמה דברים אמורים - שאינה נהנית
20 אלא יום אחד. אלא תפשה - מהני שבועה מהי
21 מעזה דכתיבי בקרא (ויקרא כא): וכן ובתו אהו
22 ואחתו ואתו. ודאכל את - ולא רבי עקיבא.
23 דלרבי עקיבא לא שנא אביו ואמו, לא שנא
24 שאר קרוביו. בנינו - מקום. רב בר אחיה דרבי
25 חיאי הוהו בר אחותיה דרבי חיאי - דרבי אחא
26 מכפרי נשא לאה. והוליד ממנה אייב, מהח
27 ונשא ויהי רחל בת מאיש אחר, וממנה גזל רב
28 חיאי, ונשא אייבו בתה. ונולד לתן לו. ונמטא:
29 רב בר אייבו בר אחיה דרבי חיאי מאבה, ובר
30 אחותה מאמה. כי סליק - רב מעיזו דרבלי
31 לארץ ישראל, שהיה רבי חיאי עם. אפי' ליה -
32 רבי חיאי לרב. אמא קיים - רוצה לומר אייב
33 אבין. קיים הוא?

24 רבא אמר: הלכה כפנא דידן, דאמר שלשה. רבינא אמר: לטורא דפרת, אמר ליה רב
25 דכתיבא לרבינא: הלכתא מאי? אמר ליה אפילו יום אחד, ואפילו שעה אחת. ותיב רבי
26 חיאי בר אבא ורבי אמי ורבי יצחק נפחא אקילעא דרבי יצחק בן אלעזר, נפק מילתא
27 מביניהו: מנין לאבילות שגעה? - דכתיב: "והפכתי חניכם לאבל" מה תן שבועה - אף
28 אבילות שבעה. ואימא עצרת, דהרד יומא! - התווא מביעי ליה לכדריש לקיש, דאמר ריש
29 לקיש משום רבי יהודה נשיאה: מנין לשמועה רחוקה שאינה נהנית אלא יום אחד -
30 דכתיב: "הפכתי חניכם לאבל", ואשפתו עצרת דאיכתי חד יומא חג. תנו רבנן: שמועה
31 קרובה נהנית שבעה ושלשים, ושמועה רחוקה אינה נהנית אלא יום אחד. איזו היא קרובה
32 ואיזו היא רחוקה? קרובה - בתוך שלשים, ורחוקה - לאחר שלשים, דרבי רבי עקיבא.
33 ויחכים אומרים: אחת שמועה קרובה ואחת שמועה רחוקה - נהנית שבעה ושלשים. אמר
34 רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: כל מקום שאתה מוצא יחיד מקול ורבים מהמירון -
35 הלכה פרבים, הוי מו, שאף על פי שרבי עקיבא מקול ויחכים מהמירון - הלכה פרבי
36 עקיבא. דאמר שמואל: הלכה בדרבי המקיל מאכל. רב חנינא אחיאי ליה שמועה דאבה
37 מבי חוזאי, אתא לקמייה דרב חסדיא. אמר ליה: שמועה רחוקה אינה נהנית אלא יום
38 אחד. רב הנהן בר אמי אתא ליה שמועה דאימה מבי חוזאי, אתא לקמייה דרבא. אמר
39 ליה: תרי אמרו: שמועה רחוקה אינה נהנית אלא יום אחד בלבד. אחיביה: פקוה דברים
40 אמורים - במשתה מתי מוצוה, אכל על אביו ועל אמו - שבועה ושלשים? אמר ליה: והדרהא
41 היא, ולא ככריא לן מוותיה. דתניא: מושע וזת אביו של רבי צדוק בגינקו, והודיעהו
42 לאחר שלש שנים, וכא ושאל את אלעזר בן אביוה וקניני שעמו, ואמר: מהו שבועה
43 ושלשים, ומשתה גזו של רבי אחייה בגולה ישב עליו שבועה ושלשים. איני? והא רב, בר
44 אחיה דרבי חיאי, דהוא בר אחותיה דרבי חיאי. כי סליק להתם, אמר ליה: אבא קיים?

1 נתעסקו בו ברגל - תנחומין וזכרה בשרה. ורבי יום טוב פירש לענין
2 הבראה חולק על מחזור מוטידי. שפירש בשם רש"י, שהיה אמור שאן שעשים
3 הבראה ברגל, הואיל וליבא אבילות. ולאחר הרגל - נמי לא יעשה, הואיל ובטלה סעודה
4 ראשונה. פירוש: דמפסקי ליה לרשי' או הבראה מבעיא אי לאחר תמועה, דשמא הבראה
5 אינה עסקי קברו הואיל וחדו יכיל לעשות. ול

6 הבראה פירש לקמן, כי לם אמר אמר אבול
7 מאלה. אפילו אבול שתי פעמים ביים. דהא לא
8 קאמר גמרא סעודה ראשונה, אלא יום ראשון.
9 שלשה ימים אחרונים אין רבים מתעסקין
10 בו. פירש בתוספתא דרזא דהין
11 ודמלכות נעשית על ידי אחרים. אמר רבי
12 יוחנן אפילו יום אחד אפילו עשר אתת - שקיי
13 ליה אתא ליה רבוי יתכן והתם כסתם משנה
14 מה תן שבעה - ובירושלמי יציק אימא
15 שזונה בשבועה דהני זמנתי: שבעי - רגל
16 כפי עצמו הוא, ומודיעש לאביו אבל שבעת ימים
17 (בראשית ג) לא מצי לאתויי, דהתם קודם קבורה
18 הוה. ובירושלמי משני דאן למודין מקודם מתן
19 חזרה, והתם בירושלמי מיתוי קריא טובא.

20 כל מקום שאתה מוצא יחיד מקול רבים
21 מתמירין - והוא הדין יחיד מחמי רבים
22 מקלין - ולכה רבבים ומשום דבא איירי
23 בידוד מקול נקט דבי. ולכי מקום לאו דוקא,
24 דמהרהר מקומות פוסק כדברי החיד, והיבא
25 דאמרו אחריו. ועוד דברבינו אמר הלכה
26 כדברי תימקל אפילו לגבי רבים, מהו, דהתם היי
27 רבי יודישע פן לו ואל רבי יוחנן, פרק פמי
28 דרביאידהו (ערוכין מוא).
29 ויודיאה היא - ואף על גב דלעיל נקט
30 "חוביא".

31 (שיין לעמוד ג) אייבוי קיים - עדין לא
32 השביכות על אייבו. כן פירש פטרסוס. וקשה
33 שהיה לרבי חיאי לומר אבין קיימת, ולא אימאי?
34 דמשמע אמר של רבי חיאי? ועוד: רביה לו.
35 להשיב אבא, ואל היה לו לעשות דבא בשם
36 אייבו ונחא שרבו ונמלא דרס: אמר לו אבא
37 קיים? אמר לו אבא קיים. אימא קיימת? אמר לו:
38 אימא קיימת. פירש רבי חיאי היה אהל על
39 אביו ואמו, ורב היה משיב לו על אביו ואם שלו.
40 ואין לו להתקשות: מה לנו לומר דרב בר אחיה
41 דרבי חיאי ובר אחותיה? שלמא פירוש ראשון
42 - הביא לומר מה היה חושש רבי חיאי על אביו
43 ועל אמו של רב. כי פירוש הל גמי של לומר
44 דדוצרך יפה, שלא תאמר מה היה לו לרב
45 להשיב על אביו ואמו שלו - מה לו היה לו
46 להשיב שאר בני אדם קיימין. אלא השתא קא
47 משמעין לן שהיה משיב לו, לפי שהיה אחיו של
48 רבי חיאי ונולד לו להשמעו חשדות נכונות, ולא
49 לימא צא וכשר לקרובים. כדאמרינן בריש
50 פסחים (גב). צא וכשר לסוסים ולחומרים. שם
51 נוסחא: אמר ליה אבא קיים, אמר ליה אימא
52 קיימת. אמר ליה אימא קיימת, אמר ליה אבא
53 קיים. ומפירוש רבנו תנאל. ובענין שפירש רבנו
54 תנאל לומר כדברי רבנו תנאל. ורבי חיאי היה שאל
55 על אביו ואמו שלו, והוא משיב על אביו ואמו
56 של עצמו. מה שלא משיב לו ממו גיטת רבנו
57 תנאל - שאם היה משיב לו אבא קיימיה
58 שאלו על אביו שלו - משום דהוה משמעו שהיה
59 משיב לו על אביו של רבי חיאי. שהיה רגיל
60 לקרות אביו אבא.
עולה

עולה לו - פירוש הרגל עולה לו למנון פירוש שמענו דאמי
או אינו קורע - דוקא בעין אז מביעי ליה, לפי שזהו חיוב לקרוע בשעת שמונת.
אבל שמע שמונה רחוקה בחול - אינו קורע כלל, ואפילו על אביו ואמו. וכן
קאמר נמי בבבאין: כי תניא הדיא - כבודא אביו ואמו. ורבי שמעון לעיל לא מציע לרבי

חייא שקרע, אף על פי שהיא אביו ואמו לגרסת
רבנן ונאמל. ואם רביא איז מוחא שמענו דאמי
קורע על אביו ואמו, אמאי לא קאמר שמע מניה
דאמי קרעני? ר' לומר: דאמי מביא שמע מניה כי
אם ממה שראינו שעתה, אבל ממה שלא ראוי
- אינו מביא אריה. מכל מקום, מרלא קבעי
התלמוד כלל אם רבי חייא קרע - משמע אין
צורך לקרוע. ובמשנת רבנן וקני פירש: דאמי
קורע על שמונה רחוקה אפילו על אביו ואמו.
דחייב רבנן דניח גוה בתוספתא חרב מוספיק. ודיא
דאמי כבודא מן שאין לו חילוק רבי - מיידי כגון
שהיא שאול מחבירו. ואם נומלא קרעים. ונראה לו
שיש לסמוך יותר על הליכות גודלות כרב צמח
נאון דאין קרעים לאחר שלשים יום אלא על
אביו ואמו בלבד. ורובא אבלים תחלוך בתלכות
גודלות אם שמע בשבת. אם חייב לברך ברכת
אבלים. דיש מפרשים ודקרא דברים שבניענא
יש אומרים כיון דמרבין בשלשה אז בעשרה -
לאו דברים שבניענא דזא.

ואחותו נשואה בין מאביו בין מאמו - לא
מביעי מאביו, אלא אפילו מאמו
נמי.

על שנים שלום - פירוש: הנולדים מזה. אבל
באחרים שמתים - הדיא מסתפק
בתוספתא חרב בשם רבי. ורבי יודענא מאי שניא.
על אביו ועל בן בנו - פירוש: בתוספתא
דרב בשם רבי: דדוא הדין אבי אביו ואת
בתו.

באפה נהוג אבילות - פירוש: בתוספתא: בכל
דיני אבילות. נעלית הסגול הודיעה
וסכיח וכולן. כל זמן שהוא בפניה. ובפרק קמא
דכתובות (ד.ה.) קאמר: עמו בבית. ושטא באפה
דקא. או שטא בכל הבית.

ומרחצתו חזקת או שטא דיו ורגליו - במזון
קאמר: דאילו בשנת - דיא נמי

מותרת. **אלא** בחימוי וחמותו - והוא הדין חיי
נהגת עמו בחימוי וחמותו. ודיא דקניא לעיל כל
שמתאבל עליו מתאבל עמו - בכל שאר קרובים
קאמר. אבל אשתו, שי חילוק בין חמותו וחמותו
לשאר קרובים.
אתא בריה קרע באפה - לדידות עמו נמי
אבילות. ותימה: כיון דרב קרע וכו',
צריך לקרוע כלל לפני הקרובים? ושטא
לאשמוענין דבאפה נהוג אבילות. הרב רבי
אליעזר פירש: אתא בריה קרע באפה, לפי
שאמרינן קרע מישב. ואתא נמי להחזירו שהוא
טעם לקרוע מישב. והקדישה זה קרע שבו של
אמינער, ודי יודי כן נזכר אמינער, וקרע פנים שניה
ממעמד.

אלא

אמר וקבדו אשתו - אלא חמוי

דמיחשב קרע - קם קרע מעופר.

אמר ליה אימא קיימת? בלשון שאילה הוא. כלומר, שאתה שואל על אביו - שאל על
אמו, שהיא וסא אחתך. אמר ליה - רבי חייא: ואכן אחותי קיימת היא: אמר ליה - רב
אבא קיימ. ערוין אל השבתך עליו, וממילא הבין. ויש אומרים: בניחותא היה רב משיבו
על מי שאינו שואל. כדי שיבין מן הכלל. וקשה בעיני לומר שרב יוציא רבך שרק מפי.
חזיון עניני - להחמיל על יחא ואחותו. והולך
כלי אחרי לבית המרחץ - ללמד הלכה בזה
שאין שנועה רחוקה לאחר שלשים נהגת אלא
יום אחד, ומקצת היום כבולו. למוצאי חזיל
נעשית רחוקה - דרדי שלשים יום. אינן נהגת
אלא אם יום אחד - אף על פי רב שמע ערוין היתה
קרובה - עולה הרגל להשלים שלשים. דרדי
שנועה רחוקה. אינו קרע - עשירי, ונהגת יום
אחד לשמועה רחוקה. היינו דליכא אבילות
בשעה - כלומר: משום דליכא שבעה יום קרע
קורע וחולך - אחד שבעה. אף על גב דליכא
שבעה. אבל מתאבל עליהן - על אהן קרובים
חזיון מאביו - שלא מאביו, דקרא שמענו מאביו
קורע וחולך - אחרי שבעה. אף על גב דליכא
דברקא לא אשכחן אלא באבולת. על שנים
שלום - אבי אביו, ועל בן בנו, ועל בן בתו, ועל
בן אחותו. כל שמתאבל עליו מתאבל עמו -
כלומר, שמתאבל עם אביו כשחזו מתאבל על
אב שלו - ומצא דה מתאבל על אבי אביו. וכן
כל שמתאבל עליו, כגון שמתאבל על בנו -
מתאבל עמו. כלומר: שמתאבל עם בנו כשחזו
מתאבל פירוש על כל בן, ומצא דה מתאבל
על בן בנו. היינו תנא קמא - על שרבי שמעון
נפשו בבית - דהנא קמא לא בעי שראא אביו או
(בן) עמו עמו בבית וישב עמו, ודחכימס בעו עמו
בבית. כי האי - ענין דאמר ליה רב לרבי חייא
וכו'. **באפה** - באיתורק, כשחזא אבולת. דיא
נמי כל שמתאבל עליו, אף על אשתו - ומתאבל
עמו כפניו. צידווייתא - סידותא דאבל. קשיון
אחרידי - דהבא קתני: מצעת לו מטהו, והבא
קתני: כופה מטהו. כשאר קרובי אשתו - מצעת
לו מטהו. **אתא בריה** - הדר אמינער קרע באפה
דרביה. קם קרע - פעם שלשית.
אודיני

אמר ליה: אימא קיימת? אמר ליה: אימא קיימת?
אמר ליה: אבא קיימ? **אמר ליה לשמיעיה:** חזיון
לי מנעולך, וחולך אחרי בלי לבית המרחץ. שמע
מיהא תלת: שמע מניה: אבל אמר בפניעתא הספול,
ושמע מניה: שמועה רחוקה אינה נהגת אלא יום
אחד, ושמע מניה: מקצת היום כבולו? **רבי חייא -**
לחוד, רבי אחיה - לחוד. אמר רבי יוסף רבי אחין:
שמע שמועה רחוקה פרקל, ולמוצאי הרגל נעשית
רחוקה - עולה לו, ואינו נהגת אלא יום אחד. הגי
רבי אדא דמן קסר קמיה דרבי יוחנן: שמע שמועה
קרובה בשבת, ולמוצאי שבת נעשית רחוקה - אינו
נהגת אלא יום אחד. קורע או אינו קורע? רבי מני
אמר: אינו קורע. רבי הנינא אמר: קורע. אמר ליה
רבי מני רבי חנינא: בשלשית לרדי. דאמינא אינו
קורע, היינו דלא איפא אבילות שבעה. אלא לרדי?
דאמרת קורע קריעת בלא שבעה מי איפא? ולא?
והתניא איסי אבויא דרבי יודא, ואמרי לה אחויא דרבי
יודא קמיה דרבי יודא: מי שאין לו חילוק לקרוע,
ונדפון לו בתוך שבעה - קורע, לאחר שבעה - אינו
קורע. עני רבי יודא בתריה: **במה דברים אמורים**
בבמשא מתי מניה, אכל על אביו ועל אמו -
קורע וחולך! מי תניא תהיא - לכבוד אביו ואמו.
תנו רבנן: כל האמור בפרישת פניהם, שבתו מיטמא
להן - אבל מתאבל עליהן, ואלו הן: אשתו, אביו,
ואמו, אחיו, ואחותו, בנו, ובתו. הוסיפו עליהן אחיו
ואחותו התבולת מאמו, ואחותו נשואה בין מאביו
בין מאמו. וכשם שמתאבל עליהם - קם מתאבל על

שנים שלהם, דברי רבי עקיבא. רבי שמעון בן אלקעזר אומר: אינו מתאבל אלא על בן
בנו ועל אביו. ודברים אחרים: כל שמתאבל עליו - מתאבל עמו. **במה דברים אמורים?** תנא
קמא! אימא בנייהו עמו בבית. כי האי דאמר ליה רב לחייא בריה, **וכן אמר ליה רב**
הונא: **אמא בנייהו עמו בבית.** נהוג אבילותא, בלא אפה - לא תהווג אבילותא. מר עקיבא
שכיב ליה בר חמותה, כבר למיתב עליה שבעה ושלישום. על גב הונא לבניה, ואשכחיה.
אמר ליה: צודנייתא בעית למיכל? לא אמרו לכבוד אשתו אלא חמוי וחמותו. **התניא:**
מי שמת חמוי או חמותו - אינו רשאי לכוף את אשתו לחיות בוחלת ולחיות פוקסת.
אלא פופה מפתו, ונהוג עקבה אבילות. וכן היא שמת חמיה או חמותה - אינה רשאה
לחיות בוחלת ולחיות פוקסת, אלא פופה מפתה ונהגת עמו אבילות. ותנא אידך: אף
על פי שאמרו אינו רשאי לכוף את אשתו לחיות בוחלת ולחיות פוקסת, באמת אמרו:
מוזגת לו את הפוס, ומצעת לו מטה, ומדחצת לו פניו ודיו ורגליו. קשיון אחרידי! אלא לאו
שמע מניה: פאן - בהמיו וחמותו, פאן - בשאר קרובים, שמע מניה. תניא נמי הכי: לאו
וחמותו בלבד. אמיקר שכיב ליה בר בריה, קרע עוליה. **אתא בריה** - קרע באפה, ואדבר
אמר ליה רבי אשי לאמימר: קריעת מעופר מנל? דכתיב: **"והקם איוב וקרע את מעילו"**
אלא

אלא

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

רבים צריכים ליה - לדרשה. כבר לאוקמי
 אמורא עליה - תרומן. ושלישי בכלל - מותר
 לתנן תפילין. דעיקר אבילות אינו אלא שני
 ימים. ואם באו פנים חדשות - ביום שלישי.
 אפילו לא היה אינו חולץ תפילין. אף על גב דאביא
 למישח דלמא אמרו ובעשני ימים הראשונים נמי
 גזיח תפילין. וכו' ותישע אומר וכו' - ועיקר
 אבילות אינו אלא אם אדם אחד. ואם באו פנים
 חדשות - ביום שני - חולץ תפילין. מאי טעמא
 רבתי? אלויו - דכא עיקר אבילות שני ימים.
 רבתי ויהומו ימי - דרשמעו שני ימים. עיקר
 מירא יום אחד - אבל אבילות שני ימים. הליכה
 כרבי אליעזר - דרשב עיקר אבילות שני ימים.
 בשלישי - אינו חולץ. והלכה כרבי הירושלמי
 בתנאה - ובעשני מותר לתנן תפילין. בעשני
 לעולא חולץ - בשלישי קאמר הלכה כרבי
 אליעזר דאמר אינו חולץ. אבל שני - לא
 ידענא אין חולץ אף לא חולץ ופתי - בעשני.
 אפילו מאה פעמים ביום. וכו' באו פנים חדשות
 - חולץ. ודכא פנים חדשות - מנית. ר"ל
 אפר כיון שפניה - בעשני שני אינו חולץ לפנים
 חדשות. והאמר רבא - לעיל (כ"א). כפיית
 המטה. הלכה כתנא דידן דאמר שלשה ימים
 עיקר אבילות. הכי נמי - נבעי שלשה ימים
 לתנא תפילין.

אָלָא מַעֲתָה - "עֲמֹד וְאָמַר לֹא תִפְגְּעוּן לְקַחְתָּהּ" הֲכִי
 נִמְיָו? וְהָא תִּנְיָא: בִּין יוֹשֵׁב בִּין עוֹמֵד בִּין מוֹפְתָו: אָמַר
 לַיה: הֲתָם לֹא תִפְגְּעוּן? וְעֲמֹד וְאָמַר: הֲכָא כְּתִיב: וְיָקַם
 וְיִקְרַע: אָמַר רַמְי בַּר הַמָּא: מִזְנֵן לְקִרְעָה שְׂחִיא
 מְעוּמָד - שְׂמָמָר: וְיָקַם אִיבּוֹ וְיִקְרַע: וְדִלְמָא מִלִּיתָא
 וְתִרְחָא הוּא עֲבָרָד? דְּאִי לֹא תִפְגְּעוּן הֲכִי - וַיִּנְעוּ אֶת
 רֵאשֵׁי? הֲכִי נִמְיָו? אָלָא מְהֵרָא: וְיָקַם הַמְּלַךְ וְיִקְרַע אֶת
 בְּגָדָיו: וְדִלְמָא מִלִּיתָא וְתִרְחָא עֲבָרָד? דְּאִי לֹא תִפְגְּעוּן
 הֲכִי - וְיִשְׁכַּח אֶרְצָה? הֲכִי נִמְיָו? וְהִתְנָא: יֹשֵׁב עַל גְּבִי
 מִקְּתָה: עַל גְּבִי כְּפֵא, עַל גְּבִי אֲדוּיֵינִי נִדְרָה, עַל גְּבִי
 קִרְעָה - מְבֹרָךְ לֹא יֵצֵא יְדֵי חֻכְתּוֹ, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
 שְׂעָלָא קַיִם כְּפִייתָ הַמְּפֹאָה. אָמַר לַיה: כַּעֲזָרָה. תַּנּוּ
 רַבְנָן, וְאֵלּוּ וְדָבָרִים שְׂאֵלָא אֲסוּר בְּהֵן: אֲסוּר בְּמִלְחָמָה,
 וּבְחֻרְבָנָה, וּבְקִיסָה, וּבְתַשְׁמִישׁ הַמְּפֹאָה, וּבְנִשְׁבִּילָה
 וּבְהַגְרָה: וְאָמַר לְקִרְוֹת בְּתוֹרָה וּבְנִבְיָאִים וּבְנִשְׁבִּילָה
 וּלְשִׁנּוֹת הַמְּשֻׁנָה, בְּמַדְרֵשׁ וּבְהִלְכּוֹת וּבְהַלְמוּד
 וּבְאֶגְרוֹת, וְאֵם הָיוּ רַבִּים צָרִיכִין לוֹ - אִינוּ נִמְנָע.
 וּמַעֲשֵׂה וּמֹת כְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי בְּצִפּוֹרִי, וְנִגְנַם לְבַת
 הַמְּדֻרָשׁ וְדָרֵשׁ לָל הַיּוֹם כּוּלּוֹ. רַבָּה בַּר בַּר חֵנָה
 אִתְרַעָא בֵּיה מִלְתָּא, כִּבְר דְּלֹא לְמִיפָק לְפִדְרָא. אָמַר
 לַיה רַבִּי הִינְיָא: אֵם הָיוּ רַבִּים צָרִיכִין לוֹ - אִינוּ נִמְנָע.

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

אָלָא מַעֲתָה - "עֲמֹד וְאָמַר לֹא תִפְגְּעוּן לְקַחְתָּהּ" הֲכִי
 נִמְיָו? וְהָא תִּנְיָא: בִּין יוֹשֵׁב בִּין עוֹמֵד בִּין מוֹפְתָו: אָמַר
 לַיה: הֲתָם לֹא תִפְגְּעוּן? וְעֲמֹד וְאָמַר: הֲכָא כְּתִיב: וְיָקַם
 וְיִקְרַע: אָמַר רַמְי בַּר הַמָּא: מִזְנֵן לְקִרְעָה שְׂחִיא
 מְעוּמָד - שְׂמָמָר: וְיָקַם אִיבּוֹ וְיִקְרַע: וְדִלְמָא מִלִּיתָא
 וְתִרְחָא הוּא עֲבָרָד? דְּאִי לֹא תִפְגְּעוּן הֲכִי - וַיִּנְעוּ אֶת
 רֵאשֵׁי? הֲכִי נִמְיָו? אָלָא מְהֵרָא: וְיָקַם הַמְּלַךְ וְיִקְרַע אֶת
 בְּגָדָיו: וְדִלְמָא מִלִּיתָא וְתִרְחָא עֲבָרָד? דְּאִי לֹא תִפְגְּעוּן
 הֲכִי - וְיִשְׁכַּח אֶרְצָה? הֲכִי נִמְיָו? וְהִתְנָא: יֹשֵׁב עַל גְּבִי
 מִקְּתָה: עַל גְּבִי כְּפֵא, עַל גְּבִי אֲדוּיֵינִי נִדְרָה, עַל גְּבִי
 קִרְעָה - מְבֹרָךְ לֹא יֵצֵא יְדֵי חֻכְתּוֹ, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
 שְׂעָלָא קַיִם כְּפִייתָ הַמְּפֹאָה. אָמַר לַיה: כַּעֲזָרָה. תַּנּוּ
 רַבְנָן, וְאֵלּוּ וְדָבָרִים שְׂאֵלָא אֲסוּר בְּהֵן: אֲסוּר בְּמִלְחָמָה,
 וּבְחֻרְבָנָה, וּבְקִיסָה, וּבְתַשְׁמִישׁ הַמְּפֹאָה, וּבְנִשְׁבִּילָה
 וּבְהַגְרָה: וְאָמַר לְקִרְוֹת בְּתוֹרָה וּבְנִבְיָאִים וּבְנִשְׁבִּילָה
 וּלְשִׁנּוֹת הַמְּשֻׁנָה, בְּמַדְרֵשׁ וּבְהִלְכּוֹת וּבְהַלְמוּד
 וּבְאֶגְרוֹת, וְאֵם הָיוּ רַבִּים צָרִיכִין לוֹ - אִינוּ נִמְנָע.
 וּמַעֲשֵׂה וּמֹת כְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי בְּצִפּוֹרִי, וְנִגְנַם לְבַת
 הַמְּדֻרָשׁ וְדָרֵשׁ לָל הַיּוֹם כּוּלּוֹ. רַבָּה בַּר בַּר חֵנָה
 אִתְרַעָא בֵּיה מִלְתָּא, כִּבְר דְּלֹא לְמִיפָק לְפִדְרָא. אָמַר
 לַיה רַבִּי הִינְיָא: אֵם הָיוּ רַבִּים צָרִיכִין לוֹ - אִינוּ נִמְנָע.

מוצה

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

אָלָא מַעֲתָה - "עֲמֹד וְאָמַר לֹא תִפְגְּעוּן לְקַחְתָּהּ" הֲכִי
 נִמְיָו? וְהָא תִּנְיָא: בִּין יוֹשֵׁב בִּין עוֹמֵד בִּין מוֹפְתָו: אָמַר
 לַיה: הֲתָם לֹא תִפְגְּעוּן? וְעֲמֹד וְאָמַר: הֲכָא כְּתִיב: וְיָקַם
 וְיִקְרַע: אָמַר רַמְי בַּר הַמָּא: מִזְנֵן לְקִרְעָה שְׂחִיא
 מְעוּמָד - שְׂמָמָר: וְיָקַם אִיבּוֹ וְיִקְרַע: וְדִלְמָא מִלִּיתָא
 וְתִרְחָא הוּא עֲבָרָד? דְּאִי לֹא תִפְגְּעוּן הֲכִי - וַיִּנְעוּ אֶת
 רֵאשֵׁי? הֲכִי נִמְיָו? אָלָא מְהֵרָא: וְיָקַם הַמְּלַךְ וְיִקְרַע אֶת
 בְּגָדָיו: וְדִלְמָא מִלִּיתָא וְתִרְחָא עֲבָרָד? דְּאִי לֹא תִפְגְּעוּן
 הֲכִי - וְיִשְׁכַּח אֶרְצָה? הֲכִי נִמְיָו? וְהִתְנָא: יֹשֵׁב עַל גְּבִי
 מִקְּתָה: עַל גְּבִי כְּפֵא, עַל גְּבִי אֲדוּיֵינִי נִדְרָה, עַל גְּבִי
 קִרְעָה - מְבֹרָךְ לֹא יֵצֵא יְדֵי חֻכְתּוֹ, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
 שְׂעָלָא קַיִם כְּפִייתָ הַמְּפֹאָה. אָמַר לַיה: כַּעֲזָרָה. תַּנּוּ
 רַבְנָן, וְאֵלּוּ וְדָבָרִים שְׂאֵלָא אֲסוּר בְּהֵן: אֲסוּר בְּמִלְחָמָה,
 וּבְחֻרְבָנָה, וּבְקִיסָה, וּבְתַשְׁמִישׁ הַמְּפֹאָה, וּבְנִשְׁבִּילָה
 וּבְהַגְרָה: וְאָמַר לְקִרְוֹת בְּתוֹרָה וּבְנִבְיָאִים וּבְנִשְׁבִּילָה
 וּלְשִׁנּוֹת הַמְּשֻׁנָה, בְּמַדְרֵשׁ וּבְהִלְכּוֹת וּבְהַלְמוּד
 וּבְאֶגְרוֹת, וְאֵם הָיוּ רַבִּים צָרִיכִין לוֹ - אִינוּ נִמְנָע.
 וּמַעֲשֵׂה וּמֹת כְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי בְּצִפּוֹרִי, וְנִגְנַם לְבַת
 הַמְּדֻרָשׁ וְדָרֵשׁ לָל הַיּוֹם כּוּלּוֹ. רַבָּה בַּר בַּר חֵנָה
 אִתְרַעָא בֵּיה מִלְתָּא, כִּבְר דְּלֹא לְמִיפָק לְפִדְרָא. אָמַר
 לַיה רַבִּי הִינְיָא: אֵם הָיוּ רַבִּים צָרִיכִין לוֹ - אִינוּ נִמְנָע.

מוצה

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

משלישי

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

חולץ

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

אורייני - מכתש גדולה. כפולס - אמרו אפילו ישן על גבי קרקע לא יצא - עד שיכפה
 מנתו וישב עליה. כעין ארצה - כלומר, שכפה מנתו וישב עליה. ולעולם קריעה מעומד.
 ואסור לקרות - כדאמרין לעיל (ט"ז). מדאמר רחמנא ליחזקאל: האק הוה. דאי דאמר
 (סוכה כ"ה). אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין - והם שאר
 מצות כוללת. אבל תני - אלא תבא שמה.

מבאן ואיך עושה בעינא בתוך ביתו - פירש תוספת הרב במתפרנס מן הגדקה קאי והכי משמע לעיל. דקאמי ליעל (י.מ.ג.) הקובר מתו שני ימים קודם דרגיל מונה ותשה ימים אחר הרגיל ולאמכחו בשעת על ידי אחרים. משמע הדאבל אסור כל שבעה וחתם נמי לא שריין לעצמו שיהא עושה מלאכה. והכי נמי תניא במסכת שבת (פרק ה):

מבאן ואלו ובתוהו ועברו ושפוחו ובתוהו כשם שהוא אסור לעשות לו - כך אחרים אסורים לעשות לו. פירוש: חרץ מוחו והפוכים ומלאכה האבר. מיום שלשים ואיך עושה מלאכה, דוקא במי מתפרנס מן הגדקה ובעינא, אבל אמרו חכמים תבא מנארה לשכניו בר. כו קרא אומה: אף בשליש לא יעשה כך. הביא בתוספת הרב. ולבארה נראה רבין דילפנן (לעיל ב.א.) מירופכתי הניחם אבלו מה תג שבעה. לענין מלאכה איירי. והג דרב רבי אליעזר מסופק דלמא אנני דוקא קאי. אבל בשם רבנו שמואל אמר: בכל אבא קמי, מרלא קתינו מבאן ואיך עושה עניי בעינא ולא כדפרשית.

מבאן ואיך הולך - פירש בתוספת הרב ועל זה תוספים שבאים בבית ובמכת בתשעה באב, ואיני יודע אם הוא מנהג שם ומדבריו מצינו למודין שחושב תשעה באב כמו אצל שלשה תעסקו ונפקא מינה לענין תפילין כדפרשיתו לעיל.

מדרב עמו תנחומין ואינו שואל - וקשיא למאן דאמר מבאן ואיך שואל ומשיב. למה? אשתו ותשא אשה אדרת - וכן משמע בתוך שלשים יום דאי לאחר שלשים יום הדיב קאמר את רשאי לימס' כיתוה לדבר עמו תנחומין את בשאר מותם נמי אמרו אינו מדבר עמו תנחומין ורבי לפרוש ביבתי ביום שלשים יום רבנו תב שמויה לישא אתר שבעה יא נמי בתרחה לו ביום עטנים שמויה לישא מיד הלבועל אצל שלשה יום לפרוש יבתי ויבתי ארוב. בתוספת פרק קמא דרבננות (הא) ובלוקיטין תבוי בשבחה.

מקום קרוב - פירוש בתלמוד גדוליה דהיינו עשר פרסאות.

אפילו אם ביום שביעי ממקום קרוב - והא תאמר: וזה מקפת דבית כוליה ויש לומר: כןן שלא עמדו ערוין בנחומין מאנצל. ויש נמי בפרק קמא דרבננות (הא) ברת אבילים בעשרה כל שבעה ומסתמא היינו ביזם. אי נמי יש לומר: מקפת היזם כבבול לא אין ביללה לענין שם דרב, דרבאנתינ בנגילה בפרק שני (ב.א.) דשימור לילה לאו שימור הוא. לענין שבעה נתיים.

הלך

דומה - אדם שנשברה רגלו וחתהו, ומצאו רופא ואמר לו: בלך אצלי, שאני שוכרה וארפאה, כרי שאתה שסממנין שלי יפין. לא קשיא: האי - מבאני ואמו, האי - בשאר קרובים. התם נמי דבר עמו תנחומין מן הגדל! איך, הכי נמי. ומאי אינו מדבר עמו תנחומין - קדרבה, אבל מדבר עמו מן הגדל. חתני רבני, אבל, שלשה ימים הראשונים בא ממקום רחוק, מונה עמקה, בא ממקום קרוב - מונה עמקה. ואמר מר: שלשה ימים הראשונים, בא ממקום קרוב - מונה עמקה. אמר רבי חיאי בר אבא אמר רבי יוחנן: והוא שיש גדול תבית בבית. אופיעאי להו:

הלך

מצה שאני - כלומר: הואיל ומצוה לדניח תפילין - מצי לדניח לאחור בשני. אשה - אבולה. טוהו בפלך. איא בפיסוק המתנחין - סתור אבילים. אפילו שני ביום חתים - קברתי. מנחה אני מרוב כבוד ששעתיים לי. ואם נשכיל עקיבא באתם הרי במה עקיבא נשק - שלא הלכתם לתנול. כל שכן ששכרם כפול - שלכבוד החרדה באתם. לכו לבתיכם - לשים - דרי שאל בשלומך. וריתו - דבתוך שלשים יום אינו שואל. ותשא אשה - בתוך שלשים יום, כגון שאין לו בנים, כדלפון. אינו נשאי יבגים לביתו - לנחמו. משה חלישת דעת דאשה אחרונה. קתי מיהת. בתוך שלשים יום אינו שואל בשלמו. כל שכן שדאבל עצמו אינו שואל בשלמו זה. ולעיל קתני: שבעה

ואיך משיב ושואל כדרכו. אמר רב אידי הוא שואל בשלום אחרים - כלומר: הריץ את הדני מבאו ואיך שואל כדרכו - בתוך שלשים יום כדאן שואל בשלום אחרים. קתי שרויין בשלום והא דקתינו בתוך שלשים יום אינו שואל בשלמו - אין אחרים שואלין בשלמו. כבלל דשילי' - בתוך שלשים יום, וקשיא למאן דתני בתוך שלשים יום אינו שואל. דלא ידעי - כלומר, הא דתני ומשיב - להני דשילי ליה לומר, דלא ידעי דאבל הוא. אבל מאן דידעי דאבל הוא - לא שאל ליה בתוך שלשים יום. אי הכי - דאקמת כל בלא דיע, אפילו שבעה ימים נמי מטיב (למאן דשאלו ליה). אבל אדא דאבל (הא) למאן דלא ידעי ושאל ליה בתוך שלשה ימים. התם מודע ליה - והא דקתינו כל שלשה ימים אסור בשאלת שלום - אבל מודע ליה דאבל הוא. ולא מחדר ליה. הא - לאחר שלשה יום עריך לאודועיהו למאן דלא ידעי דאבל הוא. אלא משיב. וריתוהו בתוך שנים עשר חדש אינו שואל בשלום - וקשה לך דתני לאחר שלשים יום שואל בשלמו. מן הגדל - שאומר על דעתיה, ואינו מוכיר שם המת. הא כאל על אפיו לוי - אמר - אינו שואל בשלמו עד שנים עשר חדש. הא בשאר קרובים - שואל בשלמו לאחר שלשים יום. התם נמי - שלשים. דמוקמת ליה בשאר קרובים. ידבי עמו תנחומין, שבת - לאחר שלשים, הי הכי דיבאבו ואמו מדבר עמו תנחומין מן הגדל לאחר שנים עשר חדש. ואמאי קתינו לאחר שלשים יום מדבר עמו תנחומים כללה חתם נמי - ומאי לאחר שלשים אינו מדבר עמו תנחומים - כדרכו. מונה עמון - עם האבלים שבאותו מקום. הואיל דבמקום קרוב היה, ויכול לבא בתחלת האבילות - חשיבין ליה כמו דאתא, דאינו מונה אלא חתשה עמיה עם שאר אבילים. מונה לעצמו - שבעת שלמיך. שיש גדול תבית בבית - שבא ומצא גדול תבית בבית - מונה עמון עם אבילי הבית. וזה שבא הוא תועיני עמו. אבל אם היה גדול בדרך, ובא בתוך שלשה ימים, אפילו ממקום קרוב - מונה לעצמו. דלא חשיב אבילות דעצור לאנטרופו גדול בהדיה.

מבאן ואלו ובתוהו ועברו ושפוחו ובתוהו כשם שהוא אסור לעשות לו - כך אחרים אסורים לעשות לו. פירוש: חרץ מוחו והפוכים ומלאכה האבר. מיום שלשים ואיך עושה מלאכה, דוקא במי מתפרנס מן הגדקה ובעינא, אבל אמרו חכמים תבא מנארה לשכניו בר. כו קרא אומה: אף בשליש לא יעשה כך. הביא בתוספת הרב. ולבארה נראה רבין דילפנן (לעיל ב.א.) מירופכתי הניחם אבלו מה תג שבעה. לענין מלאכה איירי. והג דרב רבי אליעזר מסופק דלמא אנני דוקא קאי. אבל בשם רבנו שמואל אמר: בכל אבא קמי, מרלא קתינו מבאן ואיך עושה עניי בעינא ולא כדפרשית.

מבאן ואלו ובתוהו ועברו ושפוחו ובתוהו כשם שהוא אסור לעשות לו - כך אחרים אסורים לעשות לו. פירוש: חרץ מוחו והפוכים ומלאכה האבר. מיום שלשים ואיך עושה מלאכה, דוקא במי מתפרנס מן הגדקה ובעינא, אבל אמרו חכמים תבא מנארה לשכניו בר. כו קרא אומה: אף בשליש לא יעשה כך. הביא בתוספת הרב. ולבארה נראה רבין דילפנן (לעיל ב.א.) מירופכתי הניחם אבלו מה תג שבעה. לענין מלאכה איירי. והג דרב רבי אליעזר מסופק דלמא אנני דוקא קאי. אבל בשם רבנו שמואל אמר: בכל אבא קמי, מרלא קתינו מבאן ואיך עושה עניי בעינא ולא כדפרשית.

מבאן ואלו ובתוהו ועברו ושפוחו ובתוהו כשם שהוא אסור לעשות לו - כך אחרים אסורים לעשות לו. פירוש: חרץ מוחו והפוכים ומלאכה האבר. מיום שלשים ואיך עושה מלאכה, דוקא במי מתפרנס מן הגדקה ובעינא, אבל אמרו חכמים תבא מנארה לשכניו בר. כו קרא אומה: אף בשליש לא יעשה כך. הביא בתוספת הרב. ולבארה נראה רבין דילפנן (לעיל ב.א.) מירופכתי הניחם אבלו מה תג שבעה. לענין מלאכה איירי. והג דרב רבי אליעזר מסופק דלמא אנני דוקא קאי. אבל בשם רבנו שמואל אמר: בכל אבא קמי, מרלא קתינו מבאן ואיך עושה עניי בעינא ולא כדפרשית.

מבאן ואלו ובתוהו ועברו ושפוחו ובתוהו כשם שהוא אסור לעשות לו - כך אחרים אסורים לעשות לו. פירוש: חרץ מוחו והפוכים ומלאכה האבר. מיום שלשים ואיך עושה מלאכה, דוקא במי מתפרנס מן הגדקה ובעינא, אבל אמרו חכמים תבא מנארה לשכניו בר. כו קרא אומה: אף בשליש לא יעשה כך. הביא בתוספת הרב. ולבארה נראה רבין דילפנן (לעיל ב.א.) מירופכתי הניחם אבלו מה תג שבעה. לענין מלאכה איירי. והג דרב רבי אליעזר מסופק דלמא אנני דוקא קאי. אבל בשם רבנו שמואל אמר: בכל אבא קמי, מרלא קתינו מבאן ואיך עושה עניי בעינא ולא כדפרשית.

מבאן ואלו ובתוהו ועברו ושפוחו ובתוהו כשם שהוא אסור לעשות לו - כך אחרים אסורים לעשות לו. פירוש: חרץ מוחו והפוכים ומלאכה האבר. מיום שלשים ואיך עושה מלאכה, דוקא במי מתפרנס מן הגדקה ובעינא, אבל אמרו חכמים תבא מנארה לשכניו בר. כו קרא אומה: אף בשליש לא יעשה כך. הביא בתוספת הרב. ולבארה נראה רבין דילפנן (לעיל ב.א.) מירופכתי הניחם אבלו מה תג שבעה. לענין מלאכה איירי. והג דרב רבי אליעזר מסופק דלמא אנני דוקא קאי. אבל בשם רבנו שמואל אמר: בכל אבא קמי, מרלא קתינו מבאן ואיך עושה עניי בעינא ולא כדפרשית.

מבאן ואלו ובתוהו ועברו ושפוחו ובתוהו כשם שהוא אסור לעשות לו - כך אחרים אסורים לעשות לו. פירוש: חרץ מוחו והפוכים ומלאכה האבר. מיום שלשים ואיך עושה מלאכה, דוקא במי מתפרנס מן הגדקה ובעינא, אבל אמרו חכמים תבא מנארה לשכניו בר. כו קרא אומה: אף בשליש לא יעשה כך. הביא בתוספת הרב. ולבארה נראה רבין דילפנן (לעיל ב.א.) מירופכתי הניחם אבלו מה תג שבעה. לענין מלאכה איירי. והג דרב רבי אליעזר מסופק דלמא אנני דוקא קאי. אבל בשם רבנו שמואל אמר: בכל אבא קמי, מרלא קתינו מבאן ואיך עושה עניי בעינא ולא כדפרשית.

מבאן ואלו ובתוהו ועברו ושפוחו ובתוהו כשם שהוא אסור לעשות לו - כך אחרים אסורים לעשות לו. פירוש: חרץ מוחו והפוכים ומלאכה האבר. מיום שלשים ואיך עושה מלאכה, דוקא במי מתפרנס מן הגדקה ובעינא, אבל אמרו חכמים תבא מנארה לשכניו בר. כו קרא אומה: אף בשליש לא יעשה כך. הביא בתוספת הרב. ולבארה נראה רבין דילפנן (לעיל ב.א.) מירופכתי הניחם אבלו מה תג שבעה. לענין מלאכה איירי. והג דרב רבי אליעזר מסופק דלמא אנני דוקא קאי. אבל בשם רבנו שמואל אמר: בכל אבא קמי, מרלא קתינו מבאן ואיך עושה עניי בעינא ולא כדפרשית.

הלך

מועד קטן. ואלו מגולחין – פרק שלישי דף רב עמוד א – מתוך מדרורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קכט רש"י

הלך גידול הבית לבית הקברות – אחר מותו ולקבור, ושהו שם שלשה ימים. מזה מי חשבנו ליה כמאן דהוי בביתיה, האיל ולמרחק הבת הלך אתו. מונה עמקן – דאבלות שלחם התחילה משחורו פניהם כן תמת ואבילות של גידול עד שיסחטם לגלגל. הגלגלי – מקום, ולא אוליתו ברי עירם. דמאן דאול בתר ערסא לא חיילא עליה אבילות עד שנסתם הגלגל כשמליכו בהמה

מנבל לארץ ישראל לקבור, ואין כל הקטנים כולם יכולין לעלות עד ארץ ישראל, ומילין המת פרסה או מיל החורים. מבי אחריותו אפילו מנבל דאבולא – משער החיצון של העיר ומגוריה, דאיתו לכיתא. אחילוי מנ – ימי אבילות, אף על פי דלא נקבר המת עד ימים רבים, ואף על פי דאבילות אינו הל על שיסחטם הגלגל – לדריכו, ולא מחוי – חורתכם כנסתם הגלגל. הכי גביעין: והוא שלא מפיח מנחמין מאצלו – שבא בנטיעתו שחיה, עד שלא עמד מנחמין אצל זה שבמית, נעדר לעמוד מנענעים הרוצים לעמוד, אמר מאן הדוא – אדם אחד, מאן דהוא, מפניה דמיה – מר אבא בריה דרבי חייא או רבי יורא, אין הלכה אמר – כלומר: אין הלכה כרבי שמעון, מיהת מנחמי – ממחר לדחיצאו, כפסגם כפסוק – כגון סחורה, רצה

15 **דרבי אבא בר חייא מרבי אבא, ובגו – רבי יורא, ואמרי לה: מהו דרבי יורא מרבי יורא, ובגו – רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא, אמר רבי יוחנן: הלכה כרבי שמעון בן גמליאל בברייתא, והלכה כרבי שמעון באבל.** כרבי שמעון באבל – הוא דאמרן, רבי שמעון בן גמליאל בברייתא – דתנן: בני מעים שניקבו וליחה סותמתן – פשרה, דבר רבן שמעון בן גמליאל. מאי ליה? אמר רב פהא: שירקא דמעיא דניסקי אגב דהיקא. אמר מאן דהוא: איזבי ואנסוק ואמנרא לשמענתא מפומיה דכרייה, כי סליק אשפתיה לרבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא, אמר לה: אמר מר הלכה כרבי שמעון בן גמליאל בברייתא? אמר לה: אגא "אין הלכה" אמרי. כרבי שמעון באבל מאי? אמר לה: פלוגתא גיהוה. דאיחומר בר פסא אמר: הלכה, וכן אמר רבי יוחנן: הלכה, רב נחמן אמר: אין הלכה, ואין הלכה כרבי שמעון בן גמליאל בברייתא, והלכה כרבי שמעון באבל. דאמר שמואל: הלכה כרבי תיסקא באבל, על כל המיתים וכו', מנהתא מפתו – הרי זה משופת, על אביו ועל אמו – הרי זה מגופה. הנה ערב שבת, או ערב יום טוב – הרי זה משופת, שאינו עושה אלא לקבור אביו ואמו. על כל המיתים כולן, רצה למעט בעסקו, רצה אינו ממש

הלך גידול הבית לבית הקברות מהו? תא שמע, דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אפילו הלך גידול הבית לבית הקברות מונה עמקן, מונה עמקן? והתניא מונה לעצמו! לא קשיא: הא – דתתא בגו תלתא, והא – דלא אתא בגו תלתא. תתא – לימנו דהרי רב לבני הצלפוני; דתתו בגו תלתא – לימנו דהרי רב, דלא אתו בגו תלתא – לימנו לנפשיהו. אמר להו רבא לרבי מוחזא: אתון דלא אוליתו בתר ערסא, מבי מהדיריתו אפייכו מקבא דאבולא – אתחילו מנ. "רבי שמעון אמר אפילו בא פיום השביעי מקום קרוב מונה עמקן." אמר רבי חייא בר גמרא אמר רבי יוסי בן שאול אמר רבי: והוא שבא ומצא מנחמין אצלו. בעי רב עקי: נעדרו לעמוד ולא עמדו, מהו? תיקו. גמרי תבריה

הא – דאתא גידול הבית בגו תלתא יומי מבית הקברות, דהו אתא מונה עמקן, וכן האורח מונה עמקן, אם בא בתוך שלשה לרבנן או בתוך שבעה לרבי שמעון. הא דלא אתא גידול הבית בגו תלתא יומי – ולא חיוב אבילות דידו עיקר, דלימני דהו דאתא מעלמא בהדיה, מאור שאין גידול הבית מונה עמקן, ולא מביעא לרבנן שאין גידול הבית מונה עמקן כי לא אתא בגו תלתא, אלא אפילו לרבי שמעון דאמר אפילו ביום שבעה מונה עמקן – ותי מילי אדרי ולא הוה ידע ביה דגידול הבית מננו בהדיה, והם תחלת האבילות ועיקרו יותר ממנו, ידע תחלת האבילות. אבל החור מבית הקברות, שהיה תחילת האבילות – אינו מונה עמקן היכא דלא אתא בגו תלתא יומי, בני אם יש גידול הבית באים אן אין גידול הבית, כי בר דאמרי ליה בר לבני הצלפוני דתתו בגו תלתא, הוה חור מבית הקברות ליה אתא בגו תלתא יומי – מימני לעפשה, עד כאן לשוננו, זה לשון הרשומה: הרי שבא ומצא אבל בתוך ביתו, בשני ובשלישי – משלים עמקן, כרביעי – מונה לעצמו. רבי שמעון אומר: אפילו שבעה משלים עמקן, רבי יורא בן ילי אומר: הלכה כרבי שמעון כשיש גידול המשפחה בבית, אבל כשאין גידול המשפחה – מונה לעצמו. הלפי הרשומה ליה נראה ליה דאנו פוסק כרבי שמעון אלא כשיש גידול המשפחה בבית, אבל אם אין גידול המשפחה – הלכה כרבנן, דהתוך שלשה ימים – מונה עמקן, אדר שלשה – מונה לעצמו. ולפי זה אתי שפיר אפילו אליבא דהלכתא אתי בגו תלתא – לימנו בהדיה בגידול הבית בבית, דכמו שאין גידול הבית תלתא כרבנן – כמו כן בגידול הבית עצמו, ודאי דינא כרבנן.

הלך גידול הבית לבית הקברות מהו – פירש: מי מונה לעצמו או לאי רבנא כיון שהוא טרוד בעניני מות, וכששמעו דם שמעו גם הוא – זמנה עמקן. או שבא מונה לעצמו, ולא ידענא מאי הוה יורא בגידול הבית שבא מקום קרוב, אי מונה עמקן חזיתו הוא עיקר, ויש לתקן טעם לומר שהוא מונה לבדו, וחזיתו ואינו יודע אבילות, או טעם לדפיק, דהואיל משום המת הלך – זמנה עמקן.

דאמא רבי חלמאי יומין – כשאמא גידול הבית בתוך שלשה ימים – מונה הוא עמקן, וכדאמרין לעיל: שלשה ימים הראשונים מונה עמקן, וקשיא ליה: דהא קיש לומר כרבי, דאפילו ביום שבעה מונה עמקן, כדאמרין לקמן, ואם כן, מה לי תוך שלשה מה לי אחר שלשה? ונתא מתוך הלכות גידולת אבולא לרבי שמעון (בר יוסי) חי חלוק, דתוך שלשה ואחר שלשה מקום קרוב, שפירש שהו דאתא בגו תלתא יומי מונה עמקן. אפילו בא מקום רחוק, אתא לבתר תלתא יומי מקום קרוב – אפילו תוך שבעה מונה עמקן, ובסוף פירש: אפילו לרבי שמעון אתאי דך מילתא, ועוד יש לפרש, דהכי עמקן, וכן גידול הבית לבית הקברות מזה דומעיא ליה אם אתא שבא מונה עם השארית, וכן פירש רבינו יצחק ורבינו לביטרה, הוא כשיש גידול הבית בבית – או מונה עמקן אצלם מקום קרוב ומצא אבולם, שאף על פי שגמליאל הל מוקדם לשל, ומצא גם כן יומי שיש סייס עמקן לרבנן כשאבא לרבי אבא, שלשה ימים, שפירש גידול הבית שלשה ימים, ולרבי שמעון אפילו ביום השביעי, ודוקא כשיש גידול הבית בבית, כי אבא נטל אתו, והכי פירשה: איבעיא ליה גידול הבית לבית הקברות, פירשה: הלך ללות מת עד עיר אחרת, וקבור שם, מזה שידא מונה עמקן אותו שבא אצל אבא כשבעה, שכן זה מונה עמקן, אף על פי שאין גידול הבית עמקן שם, ואו לאן? דהא דבעין גידול הבית בבית – למעטי האי נמי קאתי, אף על פי דידע בהאי אבילות ושיך ליה או דלמא אתא למעטי אלא היכא דאתא גידול הבית בחוכתא אחרייה, ולא ידע בהאי אבילות כלל. אבל הלך לבית הקברות, כיון דידע בהאי אבילות – חשיב אבילות דידו עיקר, ובטל האורח בגיהוה, אמר ליה מונה עמקן, ודחינא מונה לעצמו לא קשיא

הא – דאתא אבילות דידו עיקר, דלימני דהו דאתא מעלמא בהדיה, מאור שאין גידול הבית מונה עמקן, ולא מביעא לרבנן שאין גידול הבית מונה עמקן כי לא אתא בגו תלתא, אלא אפילו לרבי שמעון דאמר אפילו ביום שבעה מונה עמקן – ותי מילי אדרי ולא הוה ידע ביה דגידול הבית מננו בהדיה, והם תחלת האבילות ועיקרו יותר ממנו, ידע תחלת האבילות. אבל החור מבית הקברות, שהיה תחילת האבילות – אינו מונה עמקן היכא דלא אתא בגו תלתא יומי, בני אם יש גידול הבית באים אן אין גידול הבית, כי בר דאמרי ליה בר לבני הצלפוני דתתו בגו תלתא, הוה חור מבית הקברות ליה אתא בגו תלתא יומי – מימני לעפשה, עד כאן לשוננו, זה לשון הרשומה: הרי שבא ומצא אבל בתוך ביתו, בשני ובשלישי – משלים עמקן, כרביעי – מונה לעצמו. רבי שמעון אומר: אפילו שבעה משלים עמקן, רבי יורא בן ילי אומר: הלכה כרבי שמעון כשיש גידול המשפחה בבית, אבל כשאין גידול המשפחה – מונה לעצמו. הלפי הרשומה ליה נראה ליה דאנו פוסק כרבי שמעון אלא כשיש גידול המשפחה בבית, אבל אם אין גידול המשפחה – הלכה כרבנן, דהתוך שלשה ימים – מונה עמקן, אדר שלשה – מונה לעצמו. ולפי זה אתי שפיר אפילו אליבא דהלכתא אתי בגו תלתא – לימנו בהדיה בגידול הבית בבית, דכמו שאין גידול הבית תלתא כרבנן – כמו כן בגידול הבית עצמו, ודאי דינא כרבנן.

אבילות – אפילו אותם החולקים עם המת, מסיחטם הגלגל בין גידול הבית בבית בין חולק לבית הקברות, וכן המנהג, וירושלמי אינו כן, דהכי תנן גתא שחולבו סימון כשם רבי יודישן כן לוי, הכל חולק אחר גידול המשפחה, רבי יעקב כשם רבי יוסי: לחומרין, מזה ולחומרין? שאם היה גידול המשפחה כאן – אלו שבאן מניין משיצא המת, ואלו ששם מניין משחטם הגלגל, וגידול המשפחה שם – אלו ואלו מניין מסיחטם הגלגל, וקשיא: מהו לחומרין? והוא דתנין אולין קולולא בתר גידול הבית, כגון שנודל המשפחה כאן – שכלם מניין משיצא המת מן הבית, דהוה קלאו לכן נראה לפרש: שאם גידול המשפחה כאן – מניין מיד, ותחילתו להתאבל עמו לכבודו מוד כשישמעו, אפילו שלא בפניו, אבל עיקר אבילות יתחילו לענות משחטם הגלגל, כן איתא בהדיא רבן גמליאל זונה, דמת אחיה, ליק אחיה עמה, אמר ליה רבי כיון כשיש גידול הבית – מסלקת בגי אוחין, שלוקן מנאל, ובתפסת דרב פירש שחולמו או מחלק כך.

מועד קטן. ואלו מגולחין - פרק שליש דף בב עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רש"י

1 הגה חולין - כתיפו. ונמנע - האבל ולא חלץ, משום כבוד גדול הודו שעמו, שבקש
 2 לחלוץ גם הוא. אלא למאן דאמר טיול הודו שפמו רבי יעקב - ורבי היה אבל, על שיעשו
 3 בו הכיוו - שכבוד גדול פרע יתור מדיא. אמר רב - הא דתנאי נכנס לבית המטחה
 4 לאחר שלשים יום. לשמחת מייעות - סעודה שעשו יריעים ואדומים לו ענה זה, ולא חיו
 5 נשוחה כל כך, אבל סעודה דשמיטה, כגון
 6 דנשואין - לא. אמר באיירוסותא אבי פאורענטא
 7 - אירוסא הייתי שמחתיח לאן מן לעשות
 8 כסוד, וזמלא בלבי כדו כי ישעיהו על גבי נמי כך
 9 - לאותה סעודה אינו נכנס עד לאחר שלשים
 10 יום, אבל פאורענטא, שמעל להם סעודות
 11 נעשעו לו, ויכנס לאלתר, שא אפשר לו שלא
 12 לעשות. ובאיירוסותו - שעל ראשו, אינה
 13 מעכבת כלומר, אינו עריך לקרעה. אחי איש
 14 ואחור אשה - הייבין לקרעה. האשה - שמת אביו,
 15 או אמה - קרועת חלוקתו משום צניעות.
 16 ומפורת - הקרע לאחוריה. וחזוית וקורעת
 17 תליון - והתחזן מכסה לבת. רצה מבדיל קמי
 18 שפה - שאינו בשפה שלפני הוואר, אלא קמי
 19 שפה - שלפני השפה, שלפני הוואר, שאינה
 20 קרועת, וקרועת תחתיה כדי שיהיה רגוע הקרע.
 21 רצה אמי מבדיל - אלא קרוע על בית הוואר,
 22 אף על גב דאינו נראה הקרע, הדכל בית הוואר
 23 הווא. על אביו ועל אמו מבדיל - קמי שפה, כדי
 24 שיהא נראה הקרע. קרע של תיפלה - כלומר,
 25 לא נאי עדי קריעה. לפי דנראה חרוב נראה הוא
 26 הדכל ויקרעה לשנים - אין קרועין, אלא שראה
 27 כשנים, מבדיל קמי שפה, ונראה בית הוואר -
 28 קרע אחי. שולל - "באשטריי" - סאתה
 29 **קטריי, תופר כדרכו, קרוע בבלי - סכין, כדי
 30 שלא יפסיד הגבר, קרוע כפופים - תחת
 31 המזוטרין שלו, שאינו קרוע מעל גבי הכל.
 32 וכן לנשיא - קרוע מבחוץ, לא הישוו - רבו ואב
 33 בית דין וקאי, וכן לכל דמי מבטחא לאביו
 34 ולאבמו, אלא לאחיו - שאין מתאחסן לעולם.
 35 אבל לא הישוו לאביו ולאמו לקרוע מבחוץ,
 36 להאי לא הישוו, דעל אביו קרוע מבחוץ, ועל
 37 כולן אין קרוע מבחוץ, כפי אירוסא - הפך
 38 המבטחא, ונעמד עליה וקרע, כדי שיראך כל
 39 העם כשחקרע - חכם - ממונה על העיר,
 40 שמבקשים ממנו הודאת. חולין - בתקן מימין, בית
 41 מדרשו בבלין - אותו שרגילין ללמוד תורה
 42 מפיו.

ממנעט, על אביו ועל אמו - ממנעט. על כל המתים
 1 בקולן, רצה - חולין, רצה - אביו חולין, על אביו ועל
 2 אמו - חולין. ומעשה בגדול הודו אחר שמת אביו
 3 וביקש לחלוץ, וביקש גדול הודו אחר שעמו לחלוץ
 4 ולמנעט ולא חלץ, אמר אביי: גדול הודו - רבי, גדול
 5 הודו שעמו - רבי יעקב בר אהא. ואיפא דאמרי:
 6 גדול הודו - רבי יעקב בר אהא, גדול הודו שעמו
 7 רבי, בשלמא למאן דאמר גדול הודו שעמו רבי -
 8 היינו דנמנעט ולא חלץ, אלא למאן דאמר רבי יעקב בר
 9 אהא - אפאי ממנעט ולא חלץ? רבן שמעון בן גמליאל
 10 נשיא היה, וכולי עלמא מיתיבי למחלוץ! קשיא. על
 11 כל המתים כולן מסתפר לאחר שלשים יום, על אביו
 12 ועל אמו - עד ששגורו בו הכריו. על כל המתים כולן
 13 ונכנס לבית השמחה לאחר שלשים יום, על אביו
 14 ועל אמו - לאחר שנים עשר חדש. אמר רבה בר
 15 רב הנה: ולשמחת מריעות. מיתיבי: ולשמחה ולמריעות
 16 שלשים יום! קשיא. אמרימר מתני הכי: אמר רבה בר
 17 רב הנה, ולשמחת מריעות - מותר ליכנס לאחור.
 18 והא תניא: לשמחה שלשים, ולמריעות שלשים! לא
 19 קשיא, הא באירוסותא, הא - בפאורענטא. על כל
 20 המתים כולן - קרוע סתת, על אביו ועל אמו - עד
 21 ידוך בבגדיו וקרעים" ואין אחיה פחות מקופת. ויחזוק
 22 כל המתים כולן, אפילו לבוש עשרה הלגון, אינו
 23 קרוע אלא עליון. על אביו ועל אמו - קרוע את
 24 כולן, ואפיקסותו אינה מעפכת, אחר האיש והאחר
 25 אשה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: האשה קרועת
 26 העליון, על כל המתים כולן, רצה - מבדיל קמי שפה
 27 שלו, רצה - אינו מבדיל, על אביו ועל אמו - מבדיל.
 28 רבי יהודה אומר: כל קרועה שאינו מבדיל קמי שפה שלול
 29 אמר רבי אבהו: מאי טעמא דרבי יהודה - דכתיבי: "ויחזוק
 30 ממשמע שנאמר" וקרעים" אינו יודע שהן לשנים? אלא: שגראין קרועים בשנים. על כל
 31 המתים כולן - שולל לאחר שבעה, ומאחה לאחר שלשים. על אביו ועל אמו - שולל לאחר
 32 שלשים. ואינו מאחה לעולם. והאשה שלולתה לאחור, מפני כבודיה. כי אתא רבין אמר רבי
 33 יוחנן: על כל המתים, רצה - קרוע כפי, רצה - קרוע על אביו ועל אמו - קרוע מבחוץ, אמר רב תסדא: וכן לנשיא. מיתיבי: לא הישוו לאביו ולאמו
 34 אלא לאחיו בלבד. מאן לאו - אפילו לנשיא, לא, לבר מנשיא. נשיא שכיב, אמר ליה רב תסדא לרב הון בר רבא: כפי אסיתא
 35 וכן? ואחיו קרועה ללגמא. על חכם חולין מניינו, על אב בית דין משאמאל, על נשיא - מפקא, ומפקא, תנו רבנן: חכם שמת
 36 בית מדרשו בבלי, אב בית דין שמת - כל פתי מדרשות שבעירו מבדיל, ונכנסין לבית הפנסא, ומישוין את רבובין, חיושבין
 37 בצפון - וישבין בדרום, חיושבין בדרום - וישבין בצפון. נשיא שמת - פתי מדרשות כולן מבדיל, וכני הפנסא נכנסין לבית הפנסא,
 38 וקריין

מעשה בגדול הודו - אין זה מעשה לסתור דהא דנמנעט ולא חלץ - והו מפני גדול הודו
 1 שעמו. ומבטחא סמחת (פרק ט) קטור עלה ואין ראוי לחלק כבוד לו. והא דאמרין
 2 הראיין לחלוץ, אף על אביו ועל אמו, ואם אין ראיין - אינו חלץ, כדי שלא יחלצו אחרים
 3 עד שיעשו בו חבירו - ונראה דהא איתו
 4 מבטל דבר זה, מדאמרין בירושלמי. רבי
 5 שמואל בר אבמימי זמנה הלחין יומין קמי
 6 מוניה, שאיל לרבי כגא. אמר ליה: כל בר
 7 שהוא תלמי בשבעה השלשים - הרגל מפסיק
 8 ואימרו לו יא נשעמו. ובשבעה יומי אשכחתי אב
 9 שנים עשר חדש, ואין רגל מבטל, וי פסיים
 10 שכתוב בהן: או יעשו בו חבירו. בירושלמי.
 11 ונראה שהו טעות סופרים, כי אם כמו שכתבתי:
 12 עד ששעמו פרע ויעברו בו.
 13 ולשמחת. מריעות - פירש בקונטרס:
 14 סעודות שעשים יריעים ואדומים
 15 זה לזה, וכן רבא, ודוקא לשמחת מריעות מותר
 16 לאחר שלשים יום, אבל שמחת חתן - אסור
 17 אפילו לאחר שלשים יום. והא תניא לשמחת
 18 שלשים ולמריעות שלשים, והכי בני פריך ברבי
 19 פרק קמא דבבא מצינא (בא. ב): והא זה הוה קתני
 20 וכן פרק קמא דסנהדרין (א. ט.) בני יומן בלשלה.
 21 וברכת המזון בשלשה, טובא איכא, ויש קומתה
 22 שאינו שולל, כגון פרק קמא דנדרים (דב. ג.) בני
 23 אסור אסור, ובפרק יבד הנשה (חולין פא. ט. ושם)
 24 גבי אסורות אסורות, ובפרק יבית כור' (בבא
 25 בתרא קא. ט.) גבי יבית כור' גמי מותר לך בבית
 26 הוה. ויש פירשתי: ולשמחת מריעות מותר ליכנס
 27 לאחור. ונכנס סעודת חתן איירינן, הא דאמרין
 28 בירושלמי ובמבטחא סמחת (פרק ט.) בני
 29 סעודה של מצוה - מותר, לא ידענא מהו קורא
 30 סעודת מצוה לחישי. פירש אף על בוקא סעודת
 31 קודש ראש חדש, פירש ורבי אליעזר לא ידענא
 32 משום: דלסעודה בריית מילה מותר ליכנס, דלא
 33 נשיבא שמחה. כדאמרין בפרק קמא דברכות
 34 (תא) דלא מברכין בן, ולשמחתה מבטעור
 35 בין סעודת המשתיל לסעודה עצמה. ופסק
 36 דהה שפוט גרע שמחת מריעות, וגם פירש
 37 דאסור לאכול היסוף עם המשמחין על חולין
 38 בין סעודת המשתיל לסעודה עצמה. ופסק
 39 דכניסה בלא אבילה - שרי, דאין שמחה בלא
 40 אבילה חשודה, ובחטופה הרב פוסק כלישנא
 41 דאמרין דמילת טפי.
 42 אחד - האיש ואחר האשה - ובחטופה הרב
 43 פוסק ברבי שמעון בן אלעזר, דהלכה
 44 כדברי המיקל, ולא ידענא מאי קאמר, ולמקן
 45 (כ"ב.) אבילות לחוד וקרועה לחוד.
 46 רבי

1 ויחנן: על כל המתים, רצה - קרוע כפי, רצה - קרוע על אביו ועל אמו - קרוע מבחוץ, אמר רב תסדא: וכן לנשיא. מיתיבי: לא הישוו לאביו ולאמו
 2 על כל המתים כולן - מפקנטי, על אביו ועל אמו - קרוע מבחוץ, אמר רב תסדא: וכן לנשיא. מיתיבי: לא הישוו לאביו ולאמו
 3 אלא לאחיו בלבד. מאן לאו - אפילו לנשיא, לא, לבר מנשיא. נשיא שכיב, אמר ליה רב תסדא לרב הון בר רבא: כפי אסיתא
 4 וכן? ואחיו קרועה ללגמא. על חכם חולין מניינו, על אב בית דין משאמאל, על נשיא - מפקא, ומפקא, תנו רבנן: חכם שמת
 5 בית מדרשו בבלי, אב בית דין שמת - כל פתי מדרשות שבעירו מבדיל, ונכנסין לבית הפנסא, ומישוין את רבובין, חיושבין
 6 בצפון - וישבין בדרום, חיושבין בדרום - וישבין בצפון. נשיא שמת - פתי מדרשות כולן מבדיל, וכני הפנסא נכנסין לבית הפנסא,
 7 וקריין

1 יודעה אומר לא הוצרכו – בירושלמי פוסק הלכה כדברי המוסקין בימים (שבעה). וראיתי כשהיה קטן רבינו יצחק שקני זקני ויהי שבמקום עד שבעה רביעי. ואינו יודעני טעמו
 2 שהם אלו סובר רבי יודעה – אם כן יסבר בכוונה בשעה, שאינו יוצא מפתח ביתו. מיהו, יש לומר כהא אשכחנא טובא לעיל דאבילות שבעה. וקוש לומר דבני, ושטא עומא כרבנן.
 3 ומשום דרצין לישב במקומו ואינו מדרב – ותוב יותר שישב חוץ למקומו, דשמא אין אסור לדבר כי אם במקומו. **עד** שיבטרו שלשה גרלים – עד שיהיה שלשה גרלים בלא שמחה,
 4 ולא ישבח אהבת אשתו. אי נמי כדי שישא אשה אחרת ולא זכור כן הראשונה, ושלא ידא ידא דעת בשעה. ועוד. פו היתכנה אהבת אשתו, לקטורה. והוינא דהבא אמרין לעיל

1 וקורין בשבת – בספר תורה. דאין אמתפללין יחד
 2 בבית הכנסת, אלא כל אחד ואחד מנפגל
 3 בביתו. לא הוצרכו לישב שפת ראשונה – שהיא
 4 לא יצא מפתח ביתו. כל שלשים יום לנישואין –
 5 עד שלשים יום לאור אבלו אנו יכול לישא
 6 אשה. ואחר כליה ישנים ויצאין מתוך המכבש –
 7 פירשו: שכן בחדשים. בגדא הסריבל – מלבוש
 8 לבן מגודף שחן. כרבי – דאמר. לא אסור לבן
 9 אלא חורש. בחימוצא – חלוק. חומיא – שבא
 10 מרומי. כרבי אלעזר – דאמר. לא אסור אלא
 11 לבנים. וזו אדומה היתה.
 12 **אמסקין**

1 **שלישית – יוצא ואינו יושב במקומו, רביעית – יושב במקומו ואינו מדרב, חמישית – תרהו, הוא**
 2 **ככל אדם. תנו רבנן: כל שלשים יום לנישואין, מתה אשתו – אסור לישא אשה אחרת, עד**
 3 **שיעברו עליו שלשה גרלים. רבי יהודה אומר: רגל ראשון ושני – אסור, שלישי – מותר. ואם**
 4 **אין לו גנים – מותר לישא לאחור, משום ביטול פריה ורביה. הניחה לו גנים קטנים – מותר**
 5 **לישא לאחור, מפני פרוכתן. מעשה שמתה אשתו של יוסף הכהן, ואמר לאחותה בבת**
 6 **הקברות: לבי ופרסני את בני אחותי. ואף על פי כן לא בא עליה אלא לזמן מרובה. מאי**
 7 **לזמן מרובה? אמר רב פאא: לאחר שלשים יום. תנו רבנן: כל שלשים יום לנישואין, אחד פלים**
 8 **חדשים ואחד פלים ישנים ויצאין מתוך המכבש. רבי אומר: לא אסרו אלא פלים חדשים**
 9 **בלבד. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: לא אסרו אלא פלים חדשים בלבד. אפני נפיק**
 10 **בגדיה וסריבליה כרבי. רבא נפיק בחימוצא ומרימא סמוקתא חרתי, כרבי אלעזר ברבי**
 11 **שמעון. מפני שאמרו שבת עולה ואינה מוסקת.** בני יהודה ובני גלילא, הני אמרי:
 12 **יש**

1 שלה שלשים יום. ופריך קל וחומר, מה במקום שאסור לבסס – מותר לארס, במקום שמותר לבסס – אינו עדין שמותר לארס. והדמינא במסכת שמחות (פרק 1) שמונה ימים קודם הרגל,
 2 אם רצה לבסס ולספר – הרשות בידו, לא ספר לא כיבס ערב הרגל – אסור לבסס עד ששלמו שלשים יום. משמע דכיבסו בני אסורו וראה הווא כיבוס היינו גידוין. ומתאר דכיבוס
 3 שר – נודוין נמי שרי לדידן, כדאמרינן פרק קנא דבתבות (א.ב.) ופריק רביעי דהתנית שלחן. והקשה רבנו שמואל מורדורם: **האא שמעתינן באביי במו**
 4 **כו, הא בבבל דווי קיימי, דגידוין דאינדו אינו אילו כיבוס ומכל מקום אסרוו ותיורי רבינו יצחק: דפעמינן שהיו מביאים מאי כליה מנהגינן, או שמא פעמינן שמביאין אומנין וידעין דגדוין**
 5 **כבארין ישראל: הוא דהניא בתוספתא (פרק ב.) אל אלו שאמרו מותר לספר במועד – מותר לספר בתוך שלשים יום, אבל כל אלו שאמרו מותר לבסס במועד – אסור בתוך שלשים יום**
 6 **של אבלו עריך לומר דכיבוס נמי היינו גידוין. ומורי רבי יצחק בן אשר זכר עדיק לברכה דהא אסור לבסס בתוך שלשים יום, ואין נראה לו לדחות כל אלו. הוא דקאמר בפרק 'החולץ'**
 7 **(יבמות מג.א) מקום שמותר לבסס – היינו כתי דהדניו לגלח ולכבס. ברש פירקין (א.ב.) בא ממונת דהם, ויוצא מבית האסורין. ומה שיש בשתעה באב לבסס – היינו דוק עמנא**
 8 **שכיל דמתנחן אחר השעה באב. הואיל ואיסורו אינו מושך בך. ורגיטין שפיר במקום שמותר לספר, כדפירשית. ואין עריך למוחק, ואין עריך לישב באשה. או בגילוח כל הראש,**
 9 **כדברי המפרשים שרועים ליישב גיסת הספרים. והארכתי בתוספתא בימות (גם לו שם). ורגיטין לקמן (כו.ב.) אל תבכו, כי, הא כיצד? שלשים יום לתבוסתו ולתספורת. הוא דאמר לעיל**
 10 **(טא.) אבל אסור בתבוסתו. משמע לאחר שבעה – שרי זהם במים איירי ולא בנתר חזלו, וזה יוכל לדחות מותר לאתר שבעה. בתוספתא דרב כן פירש לאסור, ובשם רבו פירש היתר.**
 11 **ולפי מה שפירש דכיבוס אסור כמו גידוין – נהא קשיית הרב רבנו שמואל מורדורם, מיהו, מורי לא היה מפרש ממש לאסור כל כיבוס, אלא היה מפרש: **האא ברייתא דאסור כיבוס –****
 12 **היינו בארץ ישראל. דכיבוס שלחן בגידוין שלט. והיא דקתי גידוין ולא כיבוס – היינו בבבל. מיהו, לפי זה לא היה אסור לירדן כי אם גידוין. אכן היה רבנו יצחק שפירש בלא ראייה כמו**
 13 **שפירש רבינו יצחק, ודבכל דהו עמנא אומנין מארץ ישראל וידעין לנהגן, וכלי פשתן אין בהן משום חרץ. וחילק על התלמוד דירושלמי. דקתי היתם: כל שלשים יום לנישואין אסור**
 14 **ללבוש כל צמר מנהגינן חדשים, וכלי פשתן מנהגינן לבנים. פירש בתוספתא דרב, דהא דאסרי גידוין – דוקא ללבוש. אבל גידוין – מותר. והא דקתי כל שלשים יום לגידוין – היינו**
 15 **זקני מפרש בתשובתו דאפילו לבסס ולנהג אסור. מואסרין בפרק ברתא. ודמיא ללבוש ולנהג. ועוד פירש בתשובתו דכיבוס שלטו מותר בשתעה באב, כדאמרינן גידוין שלטו**
 16 **כיבוסו שלחן, משמע דכיבוס שלטו אינו כיבוסו שלטו. והבי איתא בדראי בפרק קנא דבתבות (ב.ב.) היתה, לענין ימי יביאלת – אסור כיבוסו שלטו. אלא בשתעה באב, כדמתריץ הועלם**
 17 **כביבוס שלטו מתוך המנהג. כמו שהתמיר לענין אבילות דבשר מליח, דשרי תהלכה ורילין לנהוג בו אסור. והיה, אינו נמנן מנין לו חילק בשתעה באב יותר מימי אבלו דאדרבה. בפרק**
 18 **תראה דהתנית (שם) נראה לו שמתמיר יותר לענין גידוין כל פשתן בימי אבלו ממועד. ובמספתות דייס חביב רבי שאף על פי שהתירו מותר. אסורין בימי אבלו, כדאמרינן לעיל**
 19 **(י.ב.) כל שאמרו מותר לגלח במועד כן דהניא אסורין – מנוקין לה בתפוחא אבלו. **רבא** נפיק כו – ופירש בתוספתא דאבי רובא הלכה כרבי. ואם כן מותר ללבוש מנהגינן**
 20 **צבועין אפילו חדשים, או ישנים אפילו לבנים, וכן פסק רבינו תנאל.**

1 יש אבילות בשבת - דבריהם שבצענו מיד, בדריש קבנטרס. ובסמוך נמי: לימא כתנאי, מיתיה פלוגתא דרבן שמעון בן גמליאל ורבן - דהוי דברים שבצענא. ודכי משמע קטע
2 בירושלמי דלעיל אמותיהו דהשבת עלה. פלגי רבי יוחנן ורבי הושע בן לי אבא אסור בשבת בתמישי תומה - משמע דפליגי כיען פלוגתא דהבא. ואליבא דרבי יוחנן שי שאמריים
3 שם שורה, ואחור דחלק על התלמוד שלנו, דאמר רבי יוחנן פסקא דרבותא (דא.ר): אף על פי שאמרו אין אבילות בשבת - אבל דברים שבצענא נהוו. וקצת קשה לו תימה בשמעתין:
4 אביי אשכחיה דרבי יוסף סורדי ארשיה, אמר ליה לא סבר לה מר אין אבילות בשבת? אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן: דברים שבצענא נהוו! שנה אה סבור דפריס סורדיא ארשיה
5 הוא דברים שבפריסה. וכוונתו דאמר רבי

6 הדיא חביה, וזה היה מחלק בין בביתו בין פרץ
7 לביתו. והוא השיב לו: בביתו השיב צענא.
8 **מאן** דאמר יש אבילות בשבת מוקפת עלה
9 - פירש הרב רבנו אליעזר ורובנו לברכה
10 מוקפתו ולא פירש 'זאין בה אבילות' - אלמא:
11 אבילות נהוג בה, דאם לא כן - היה לו לפרש
12 הכי בהיא. אף על גב דרעה לא נהג בה
13 אבילות. דהיינו דרעה - משמע דנהוג בה
14 אבילות. ומשני: אידי דקתני עילא אין עליון
15 סתם, נהג בירשא עילא סתם. ולא סורדיא. ופירש
16 רבי שמעון רבי עירק לברכה מרוב: מאן דאמר יש
17 אבילות דקתני עלה - משמע דרעה לכול מנין
18 שבעה, ולאבילות - שיענה בשבת מה שנהג
19 אתמול. ומתוך כך תעלה שבת לחשבונו. כשם
20 שיעני עלה לחשבונו. מר אין אבילות בשבת
21 דקתני אינה מוסקת. אף על גב דהשחיב כולי
22 האי לבטל אבילות בנהג - מכל מקום אינו
23 דאם כן. מפשיטא. ופירקי: ואלא את
24 דקתני עלה. ומשמע דנהג אבילות כשאר ימים
25 ומשני: אידי דקתני גבי יום טוב אין עליו לגמרי,
26 לא למנין ולא לאבילות. משום שמחה דרביהו בהן
27 בדפרישה. ונא בירשא נמי עלה. באותו לשון
28 עצמו דתנא גבי יום טוב נהג בשבת. דלא לחילופי
29 בלשון המשנה. ומיהו, עלה דשבת אינו למנין
30 לאבילות לא סלקא, אלא אי נהגא אבילות
31 בניהו. ואם בן, פירוש זה ואלא את דקתני

32 עלה, ומשני לעילם לא נהגא, ואידי דתנא כו. ואם בן המשנה - אין שנת התלמוד לומר "אידי דתנא את נהג מהא" - אלא כמילתא דאמת, אלא דלא ירכיב. אבל דברים ראיס
33 שקר - אין לו לעשותו ועוד יש להקשות: לפי מה שפירש אי רבי ליתני שבת אינו עלה, הדי דומיא דסיפא יתיר. ער כן לא תרב רבינו אליעזר. ובתוספות דרב מקשה: ומשמע אפלו
34 למהן דאמר לה נהגא בערב למנין בשבת. ואם כן ברגל נמי, אף על גב דלא תנא - דהא עולה. ולעיל אמרנו לעיל לא נהגא מבעת ברגל. ומתריך: אף
35 על גב דשבת עלה - רגל אינו עלה. והואיל ואין אבילות כלל, משום דרביהו בהן שמחה. שבת מיהא לא תיוב שמחה. אפילו אינה נהוגת - עלה. בירושלמי מפרש טעמא דשבת דאין
36 אבילות נהוג בו - משום דרביהו (משילי) "ברכת ה' תעשר ואל יוסף עבד עמך ושבת תיוב ביהוה. **ואינו** אכול כשר או שונה יין - נראה דכי הכי דרשי פירק תרין
37 דהניתי (גא) לבי ערב חשעה אבל כשר לא זמן שאנו בשלמים. ויין נהנו - לא. וכן נמי שרי באונן. מיהו, אין רוצין ללמוד לה דהיה לא בבאן ולא בחשעה באב. וימהו משמע דאין חמור
38 מאבל, דלא מעני אצל שיהא בו איסור בבשר וביין. ולענין קדשים אשכחן דאבל אכול בקדשים. ואונן אסור. ובשאר דברים החמירו באבילות: כבפית המטה, תעלת הגדול, ותישפת
39 דראש, וטח איבא, ובאונן שרי? יש לומר: דבריהם שזון משום אבל - מותר גבי אונן, ובאבילות אסורין. אבל דברים שאינם אסורין משום אבילות, אלא משום שיש לו לחיות סוד
40 בקרבות ותו, לא ימשך איד דברים אחרים - כגון אבילות כשר ותישפת יין - אסירי באונן ודקא. ותמישי המטה, דרבעט בסמוך דאסור באונן - בהא נמי שנת ימשך, או שנת שמחה
41 יתיראה ורופא, כן כמאני, ובגולגולת ובחכמות לא ידענין. אף על גב דאין אסור לגלגל, מרוביני מנסכת שמחת: הדיה מגלגל ואמרו לו את חמד מקרובי - דהי זה יגמור.
42 משמע: את הא החייל - אסור. ולמא בשמחה אידי, ולאודי שנקבר. ובשם רבינו יצחק בן אשר כתבתי: דתגלתא אסור. דנגפק לן מראשיהם אל תפשיע (ויקרא) א ח כלי לעלמא -
43 אסירי. ואינו אוננים הוו. ובתשמיש המטה דאסורין כסוקן, וראו לחזירי באיניהו כדארמין פרק קמא דרבותא (דא.ר ושם) ובאבילות אסור. דקארמין תתם: כמניסין את המת לחזרו ובעל
44 בעלתו יצאו מטה ופירש. הוא דקארמין את אבילות דהבא קולא לולולי בה. ומקשה מאי קולא אלימא דקתני בעל בעלת מצוה. משום דלא חילא אבילות עליה. או רצה לומר
45 שאין קולא דברא, אלא הכי קאמר: אין קולא באבילות. כי אם באיניהו ולא אתי לולולי באבילות.

46 **ואין** מברכין עליו - פירש קבנטרס בברכות פרק מי שנתן (דא.א) ברכת דומיא. ואין מומנין - ברכת תמוהו. ותימה: גבי דומיא מה שירי לומר אין מברכין עליו בשלמא גבי ברת
47 דתמוה - שריך צירוף. אלא בני דומיא מאי שריך צירוף? יש לפרש: דבגמרא קארמין דאין מברכין עליו, אלא מצוה חלה, וזהו כשישם שאלכו צענא על חילק. ואן לא האנת
48 מנתרף ענדוק, ואין מומנין עליו - ענדוק. לומר: נברך שאלכו משלו. ואי לא היה אתי חדא הוה אמניא: לענין נברך שאלכו משלו דאין מנתרף אבל מנתרף, לדחות להם דין שלשה
49 לבשר אחד חמו מעיב ענדוק. לחכי נהו יתירי. ורבינו יצחק בן אשר פירש: דאין מברכין מומנין, וזהו לומר: נברך שאלכו משלו. חלה לך בשם, כמו שכתובים כן בעשרה. פירש
50 קבנטרס פירק מי שנתן (גא חש): ואינו מברך - אין צריך לברכה. משמע מפורשו דאין מברך. ומשמעון קן פירש כענין זה. ומיהו, מקאמר בירש פן זמן שמחר
51 היתם לומר דאין תורן ארבע אמות דאין אדסור - פירש רבי יצחק בברכות: דאיבא אסור. וזהו בתוספות דאין פירש דאסור לומר. ותימה יצחק: רבי יצחק הדישתא נהוג לברך ולמון
52 ודהו אמר ללא איירי הכא ק דשדוא עסק ברכי המות. שאין לו להחליטל מן המצוה. אבל בשעה שאנו עסק - שרי. אי נמי בשעה שאירי עוסקים, והוא אינו עשה כלום. ומיהו
53 בירושלמי אינו משמען בן, ודכי אתי הוה: אינו אכול כל צורכו, ואינו שוחה כל צורכו כו, ואינו מברך. ואם בריך - אין ענין אחריו אמן. ואם ברכו אחרים - אינו ענין אחריהם אמן.
54 ואם שדוא ביטול מצוה עסק בבתו - מה ביטול יש בעייתא אבין מיהו. נראה לו משום שמיעת הברכה, שלא תהיה אתי ותימה. ועוד: דארמין לברך קן עמדין ומתפללין והוה ישיב ומתריך
55 עליו את הדין, ומשמען שאנו עסק בו כלל, אלא יושב ודומם. ונראה דאסור לברך. ושוב מצאנו בירושלמי דריש פק זמן שנתן תנא: אם הרה לחמירי על עצמו - אין שותעין לו, למא
56 - מפני כבודו של אדם, ואם משום שאין לו מי שישא משאו. ופירק: אתי תניא פטור מנטילת לולב וקא סלקא דרתיה רבימי' ביום טוב, ובי אסור לישא במשאוי: ומשני: בתרוב כחיל.
57 פירש: בתרוב לא שומר. ופירק: התניא פטור מתקנת שופר, אתי לך למישרי ברזל ולא ביום טוב: אמר רבי תומה. וזהו: דארמין לברך קן עמדין ומתפללין. דתנין תרוב: ומשני: בן
58 התחום לפקע על עסקי כלה ועל עסקי דמות, להביא אחר הברכה - נגמ כמו שהוה נשאו משיא דמי. משמע דפליגי בשבת ויום טוב: דאנו מברך במניא דארמין, מיהו, הא קשיא לך:
59 דארמין קסיפא: בשבת מברך ומתן, ורבינו יצחק.

אפסוקי פנעניא - כלומר: מי צריכא למימר
דאינה מוסקת. אין ספק - להוציא אחרים ידי
דוחבין. דהוה שנתחיב באלו - קריאת שמע בר
דנתיחב ככולן. תמישי הפסח איבא בנייהו -
הא דאמר נתיחב ככולן - סבר: מותר בתמישי
המטה, ותנא קמא סבר. אחר כותבי תמישי
מר - דאסור בתמישי. סבר: יש אבילות בשבת
ומר - דרשר, סבר כשמואל דאמר: אין אבילות
בשבת. ענין לא חלה אבילות עליו - דלא
נקבר.

אבל
לפניו - אוכל גבית אחר, אין לו בית אחר - אוכל גבית חברו, אין לו בית חברו
עושה לו מחיצה עשרה מפרחים, אין לו דבר לעשות מחיצה - מחיר פניו ואוכל.
ואינו מוסב ואוכל, ואינו אוכל כשר, ואינו שוחה יין ואין מברך, ואין מומנין, ואין מברכין
עליו, ואין מומנין עליו, ופסחא מקריאת שמע, וכן הפסחא, וכן הפסחא, ומכל מצוה
האמורות בתורה, ובשבת, מוסב אוכל, כשר, ואינו שוחה יין, ומברך, ומומנין, ומברכין
ומומנין עליו, ותיוב בקריאת שמע ובתפילה ובתפילין ובכל מצוה האמורות בתורה. רבן
גמליאל אומר: מותר שנתחיב באלו - נתחיב ככולן, ואמר רבי יוחנן: תמישי המטה
איבא בנייהו. מאי לאו בהא קא מיפלגי? דמר סבר: יש אבילות בשבת, ומר סבר:
אין אבילות בשבת. ומאאי? דלמא ער פאן לא קארמר תנא קמא התם - אלא משום
דמתו מוסב לפניו, אבל הכא דאין מתו מוסב לפניו - לא. ועד פאן לא קארמר רבן
גמליאל התם - דפתאי לא חל אבילות עליו, אבל הכא דחל אבילות עליו - הכי נמי
בעא

מועד קטן. ואלו מגולחין – פרק שליש דף כד עמוד א – מתוך מהדרת "אבן ישראל – (שוינבולץ)" קלז

1 אכל דבתי – ומסכת שמונת. יטויה – כל גופו ואיכא דאמרי: אבר שלו. פריעת הראש –
2 שנגולה האכל ראשו בשבת. ואינו מתעסק. חזרת קרע לאחוריו. חופית המטה – חזבה
3 בשבת. נעילת הסנדל – דלאו כולי עלמא סימינו מסאנייהו בשבת. ולא מוכח דאכל הוא.
4 לא כולי עלמא מגלי רישיוהו – בשבת, אף על פי שמתעסק – לא מחוץ באכל. בשעת
5 חיסום – בשעת החתלה העצה. בשעת מידה.
6 וכל עשיפה שאינה כעשיפה ישמעאלים – הלכך.
7 כיון דכל ימי פסח שהוא אכל מתעסק
8 כישמעאל, אם אינו נוטלה בשבת – נראה כהנהג
9 אבילות, דכולי עלמא לא נהוגי בעשיפה זו,
10 אלא אבילים בלבד. מחיי רב נחמן – עשיפה
11 ישמעאלים. טובי דקמא – נטות שבלחיו, למטה
12 מרזי. לא שני – פריעת הראש כהנהג. דערך
13 לגלות חיסום ושפתו חוקט שהיה מוכסה בימי
14 אבול. לדחיקה כי אין אבילות בשבת. הלא שני
15 מנעלים כנילוו אבל יש מנעלים כנילוו מנעלו
16 מוכיחים עליו – דאינו אבל. אבל לגלות ראשו
17 אף על פי שאינו שעת חיסום. כבוד אביו – שני.
18 בעשיפה הישמעאלים – אין בכך כלום.
19 דמספיקא מינה – בקישות. מחליף וקורע –
20 אף על פי שאינו שעת חיסום. כבוד אביו – שני.
21 אבל לכולי עלמא – אין קורע אלא בשעת
22 חיסום. מפאן שמעט – כרד אושעיא אלא דאמר
23 אין מתאחזין – מערב עניה האי דאמר אין
24 מתאחזין – אבחה דרב אושעיא. אנקלי –
25 *שיפניש. חלוק שקורע. בתוך ביתו –
26 שביצטא מותר לתרוג אבילות בשבת. דפריס
27 מוריה אישיה – בשבת. משום עשיפה. ונהוג
28 אבילות. כל שלשים יום יוצא בחוק – מן שלשים
29 יום מוציא בחוק לבית הקברות. ולא בארון.
30 אבל לא כאיש אחד – שאין מתירחין עם
31 האשה.
32 דלוספא
33 בעשיפת ישמעאלים – אינה עשיפה. מחוץ רב נחמן עד גזבי דדיקנא. אמר רבי יעקב אמר
34 רבי יוחנן: לא שנו אלא שאין לו מנעלים כנילוו, אבל יש לו מנעלים כנילוו – מנעלו
35 מוכיחין עליו. כל קרע שאינו בשעת חיסום אינו קרע? והא אמרו ליה לשמואל: נה נפשיה
36 דרב. קרע עליה תריסר מני, אמר: אול נברא דהוה מספיקא מינה. אמרו ליה לרבי יוחנן:
37 נה נפשיה דרבי יוחנן. קרע עליה תריסר אצטלי מלתא. אמר: אול נברא דהוה מספיקא
38 מינה. ואינה רבנן, כיוון דכל שנתא מדכרין שמעתייהו – בשעת חיסום דמי. אמר ליה
39 רבין בר ארא לרבא: אמר תלמודך רב עמרם, תניא: אבל, כל שכעה – קודעו לפניו, ואם
40 בא לתחליף – מחליף, וקודעו. בשבת – קודעו לאחוריו, ואם בא לתחליף – מחליף, ואינו
41 קודעו? כי תניא התיא – בכבוד אביו ואמו. אותן קודעין מתאחזין או אין מתאחזין? פליגי בה
42 אבהו דרב אושעיא ובר קפרא. הו אמר: אין מתאחזין, ונד אמר: מתאחזין. תסתים דאבהו
43 דרב אושעיא דאמר אין מתאחזין, דאמר רב אושעיא, אין מתאחזין. מפאן שמעי ליה – לאו
44 מאבהו? לא, מפר קפרא רביה שמעי ליה. אמר רבא: אבל מטייל באונקלי בתוך ביתו.
45 אפוי אשקחיה לרב יוסף דפריס ליה סודרא ארשיה, ואול ואתי בביתיה. אמר ליה: לאו
46 סבר לה מה רב אין אבילות בשבת? אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן: דברים שביצטא נהוג.
47 "רבי אליעזר אמר משרתיה בית המקדש עצרת בשבת וכו'". אמר רב גידל בר מנשיא אמר
48 שמואל: הלכה כרבן גמליאל. ואיפא דמתני ליה דרב גידל בר מנשיא אהא: כל שלשים
49 יום תינוק יוצא בחוק, ונקבר באשה אחת ושני אנשים, אבל לא כאיש אחד ושתי נשים.
50 אבא

1 והבכמים – אמרים לכ כדריהו ר. כו. ר. לוי שקיל למימר. היינו תנא קמא ורנא נלוחו אוהו לפרש מילתא דתנא קמא. כי הדיא דלא ירבה לו נשים בפרק דשני דסדרהוין (כ.א.כ). והדיא
2 (המקודש) הלכה – כרבן גמליאל – תימה: כיון דאמר שמואל לעיל י.א.כ.א. (כ.א.כ) הלכה כדברי רביהו ורביהו, אמאי איצטרך למספק הלכה כרבן גמליאל? ויש לומר –
3 דחומיא נמי היא. אמר קברו סמוך לחשיבה ליה ודהו לו שעת אחת לתרוג בו אבילות, או קברוהו בכרים ביום טוב. או ששעו שנתיה קרובה ביום טוב. אם דהו כרגלים – אינם עולים לנגן
4 בשבעה. ואם הם כשבת – עולים.

מועד קטן. ואלו מגולחין – פרק שליש דף כד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ)

אבא שאל אומר אי באש אחד ותיני נשים – מפורש במסכת קדושין (ב,ב ושם) אף על גב דאין איש אחד מתייחד עם שתי נשים, בשעת אבילות דטרידה – שרי. **ואין** אומרים עליו רבת אבילים – פירש בקטנות: ומדרי בלא כלו לו דחשיה, ומדה, אפילו מליצי בכלו לו דחשיה, ויהי דמתאבלים עליו, כדאייתא בפרק דרבי אליעזר (שבת קל"א) ובהרי"ט שייב בדרך נתיחה (בבבוח)

1 **אבא** שאל אומר: אף באיש אחד ושתי נשים. ואין
2 עומדין עליו בשורה, ואין אומרים עליו ברבת אבילים
3 ותנחומי אבילים. בן שלשים וצא פרוסקאמא. רבי
4 יהודה אומר: לא דלוסקאמא הנישלת בכתה, אלא
5 הנישלת בפנינים. ועומדין עליו בשורה, ואומרים עליו
6 ברבת אבילים ותנחומי אבילים. בן שנים עשר חדש –
7 וצא במטה, רבי עקיבא אומר: הוא בן שנה ואבריו
8 כגון שתיים, הוא בן שתיים ואבריו כגון שנה – וצא
9 כמטה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: והוצא כמטה –
10 רבים מזהיבין עליו, אינו וצא כמטה – אין רבים
11 מזהיבין עליו. רבי אלעזר בן עזריה אומר: ניכר לרבים – רבים מתעסקים עמו, אינו ניכר
12 לרבים – אין רבים מתעסקים עמו. וזהו הן בהקפד? רבי מאיר אומר: נשים רבי משמעאל אומר:
13 עניים – בני שלש, עשירים – בני חמש. והן יהודה אומר משמו: עניים – בני חמש, עשירים –
14 בני שש. וכן וקנים בבני עניים. אמר רב גידל בן מנשיא אומר אמר רב: הלכה ברבי יהודה
15 וצא משום רבי ישמעאל. דרש רבי ענני בר ששון אפותיה דרבי נשיאה: אם אחד לפני
16 עצרת ועצרת – הרי כאן ארבעה עשר. שמע רבי אמי ואקיפק. אמר: אטו דידיה היא? דרבי
17 אלעזר אומר רבי אושעיא היא? דרש רבי יצחק נפחא אקילעא דרש גלותא: אם אחד לפני
18 עצרת, ועצרת – הרי כאן ארבעה עשר. שמע רב ששת אקיפק, אמר: אטו דידיה היא? דרבי
19 אלעזר אומר רבי אושעיא היא. דאמר רבי אלעזר אומר רבי אושעיא: מנן לעצרת שיש לה
20 תשלומין כל שבועה – שאמאר: רבנן המצוות ובהן השבועות" מה תג המצוות יש לה תשלומין
21 כל שבועה – אין תג השבועות יש לה תשלומין כל שבועה. ארבריה רב פפא לרב אחי סבא,
22 ודרש: אם אחד לפני ראש השנה, וראש השנה – הרי כאן ארבעה עשר. אמר רבינא: הלכה,
23 אם אחד לפני החג, וחג, ושמיני שלו – הרי כאן עשרים ואחד יום. רבינא אקילע לטובא
24 דפרת, אמר ליה רב חביבא מוסרף דפרת לרבינא: אמר קר יום אחד לפני ראש השנה וראש
25 השנה הרי כאן ארבעה עשר? אמר ליה: אגא מסתברא ברכן גמליאל הוא דאמינא. **משנה**
26 אין קורעין, ולא חולצין, ואין מברין, אלא קרובין של מת. ואין מברין אלא על מטה וקופה.

אשעיא, איתיה היא נפא מנא ליה? שני עשרות חזי יומא. ונחשב כמו פסח וסוכות במונן שבית ומקורש קיים לענין תשלומין – חשיב נמי לדיין ברגל דפסח וסוכות. מיהו, בראש
השנה ויום הכפורים משמע ולא סבורא ליה וכו' ולידו חשיב כשבועה ימים, מרלא נקט אלא עצרת. וליה רבין נגליאל רב פפא ובסמוך, דאמר: אפילו ראש השנה ויום הכפורים
ישנן קרובים, ודלעיל הוא במקום פסח וסוכות. הקשה בתוספתא דרב: מה אנו עריכים שיחא ראש השנה כשבועה ימים? בלאו הכי נמי מותר לגלג ערב יום כפורים. דהוי קובר את מתו
משונה ימים קיים עם כפורים – דבגולה הימנן נרות שלשים ותידי: דנפקא ליה אלא אם גילה ערב יום כפורים. דאינו מגלג אחר יום כפורים. אבל עתה, דחשבינן ראש השנה כשבועה
ויום הכפורים כשבועה, וערב ראש השנה כשבועה ימים קודם, ובין ראש השנה ליום כפורים שבועה, ונקט ליה בתר יום כפורים שני ימים, ומגלג, ואין טראה לו חירוף. הוה דא קיימא לן
כבאבא שאלו, דאמר לעיל (ט,ב). מגלח את הרגל, לאו לי שפרש: דנפקא ליה מינה לענין שמועה דרוקח בתינו בני ימים אחר יום כפורים. ודור ורוקח גדול, כי
הוה אינו מפורש בשום מקום שתחשב שמועה דרוקח פותח שלשים ותידי: דנפקא ליה מינה לענין שמועה דרוקח בתינו בני ימים אחר יום כפורים. ודור ורוקח גדול, כי
נראה שום קושיא כלל, דהא דאמר שמונה ימים קודם הרגל בגולה ממנו נורת שלשים יום – היינו דוקא היבא דנהג אבילות שבועה ימים, אבל הוה שלא נהג אבילות כי אם יום אחד – לא
אמרין לן כפורים מבטל שלשים. ומלפנינו אמה לך פירש הרב כך, כי דבר זה פשוט ובסמוך פותח ענינו על דבר יום אחד לפני חג ושמיני שלו – הרי כאן עשרים ואחד יום, ודוקא
בתינו אומרים דשמיני עצרת הרי עשרים ואחד יום. אבל מת ברולג, שלא נהג אבילות קודם הרגל – לא הוה שמיני עצרת כי אם יום אחד לפני שלשים. כך נראה, לא ודאי ענין דהבירה.
כך פירש הרב, ופירש בהלכות גדולות: והשתא דאית לך תרי יומי, אי שכיב ליה שיכבא ביום טוב ראשון – לא יתנהג אבילות עד מוצאי יום טוב שני (ימים), ואותו יום טוב שני עולה למנין
שבועה. ואם שכיב ביום שני – והוא יומא נהג אבילות, דכיון דיום טוב שני – דרבנן – אתי אבילות דאורייתא ויום ראשון, ודדן נהג תורה, כדאמרנן בבבבוח (ב,ב). ומבטל יום שני דרבנן.
ואין נראה לרבי יצחק, וגם אין נהגין כלל. ובמקום אחר פירשתי.

אלא קרובי – ירושלמי: ובלבד קרובים היראין להתאבל. ולא דרבי אבין מן במועדא, לא נמל רבנן ממועדא. אמר: רבינא מועדא ניעבדא ליה יקרא. ואסיק: חבט שחבל כקרובי:
מברין עליו אלו ואלו. טראה לי: מכאן משמע שיש בהראש בלא אבילות, כגון ברולג. ולקמן (ב,ב). אמר: אפילו רב שלמדו זכחנה אתי וישב עליו אלא יום אחד. ומתוידע, אם בן
בצער בהראש לשמועה דרוקח, ולא מציעו רבתי חייא שעשו לו בהראש, אלא קאמר לעיל (ב,ב). וחולץ כלי ארזי לית הורחין? ושטא לענין בהראש דהמיון משום כבוד החכם.
וכן ברא אריעא ואלה עליו ספר תורה – וטראה דאפילו הספר תורה מונח בגובה ממנו לא שרי, כדאמר רבא אומר: לטובא לטובא תורה בגובה ממנו. וכן פירשתי במנחות בפרק "קומיין רבד" (ל,ב)
ושם הארבעים.

1 דלוסקאמא – ארוך. ואין עומדין עליו בשורה – אין צריך לעמוד עליו בשורה. כשתרוחין
2 מכיזת הקביות עוברין לפני האבל בשורה, וכל אחד אומר לו: "תנחום", ברבת אבילים –
3 ברכה שאומר ברחבה, כדאמר בכמותות (ח,ג). תנחום אבילים – כל שבועה חולצין לתנחו
4 בביתה. והנישלת בכתה – בפרק אחר. כמשהו – בשני בני אדם, ורך כבוד. ואבריו כגון
5 שנים – שאבריו גדולים מצוייבין – מורגישין
6 ומעוררין. ניכר לרבים – שהיו מברין כבוד, שהיה
7 רועל למצוא את הדינה. מה הן הכפסד – במה היה
8 גדול לעצתו להספידו. עניים בני שלש – לפי
9 שהעני מצטער על בניו יותר מן העשיר, לפי
10 שאין לו שמחה אחרת. הוי אחד לפני עצרת –
11 הוה אבל. הרי כאן ארבעה עשר – דעצרת חשוב
12 כשבועה, ודור יום שלפני עצרת – חשוב שבועה
13 דסבר כי האי תנא לעיל (א,ב), דאמר: אפילו
14 יום אחד, אמילי שנתא אחת. וכמאן דאמר עצרת –
15 כרובלים. **משנה** על מטה וקופה – ושביבן
16 המנחמין, וחולצין – בתפוחין.
גמרא

1 **אבא** שאל אומר: אף באיש אחד ושתי נשים. ואין
2 עומדין עליו בשורה, ואין אומרים עליו ברבת אבילים
3 ותנחומי אבילים. בן שלשים וצא פרוסקאמא. רבי
4 יהודה אומר: לא דלוסקאמא הנישלת בכתה, אלא
5 הנישלת בפנינים. ועומדין עליו בשורה, ואומרים עליו
6 ברבת אבילים ותנחומי אבילים. בן שנים עשר חדש –
7 וצא במטה, רבי עקיבא אומר: הוא בן שנה ואבריו
8 כגון שתיים, הוא בן שתיים ואבריו כגון שנה – וצא
9 כמטה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: והוצא כמטה –
10 רבים מזהיבין עליו, אינו וצא כמטה – אין רבים
11 מזהיבין עליו. רבי אלעזר בן עזריה אומר: ניכר לרבים – רבים מתעסקים עמו, אינו ניכר
12 לרבים – אין רבים מתעסקים עמו. וזהו הן בהקפד? רבי מאיר אומר: נשים רבי משמעאל אומר:
13 עניים – בני שלש, עשירים – בני חמש. והן יהודה אומר משמו: עניים – בני חמש, עשירים –
14 בני שש. וכן וקנים בבני עניים. אמר רב גידל בן מנשיא אומר אמר רב: הלכה ברבי יהודה
15 וצא משום רבי ישמעאל. דרש רבי ענני בר ששון אפותיה דרבי נשיאה: אם אחד לפני
16 עצרת ועצרת – הרי כאן ארבעה עשר. שמע רבי אמי ואקיפק. אמר: אטו דידיה היא? דרבי
17 אלעזר אומר רבי אושעיא היא? דרש רבי יצחק נפחא אקילעא דרש גלותא: אם אחד לפני
18 עצרת, ועצרת – הרי כאן ארבעה עשר. שמע רב ששת אקיפק, אמר: אטו דידיה היא? דרבי
19 אלעזר אומר רבי אושעיא היא. דאמר רבי אלעזר אומר רבי אושעיא: מנן לעצרת שיש לה
20 תשלומין כל שבועה – שאמאר: רבנן המצוות ובהן השבועות" מה תג המצוות יש לה תשלומין
21 כל שבועה – אין תג השבועות יש לה תשלומין כל שבועה. ארבריה רב פפא לרב אחי סבא,
22 ודרש: אם אחד לפני ראש השנה, וראש השנה – הרי כאן ארבעה עשר. אמר רבינא: הלכה,
23 אם אחד לפני החג, וחג, ושמיני שלו – הרי כאן עשרים ואחד יום. רבינא אקילע לטובא
24 דפרת, אמר ליה רב חביבא מוסרף דפרת לרבינא: אמר קר יום אחד לפני ראש השנה וראש
25 השנה הרי כאן ארבעה עשר? אמר ליה: אגא מסתברא ברכן גמליאל הוא דאמינא. **משנה**
26 אין קורעין, ולא חולצין, ואין מברין, אלא קרובין של מת. ואין מברין אלא על מטה וקופה.

אשעיא, איתיה היא נפא מנא ליה? שני עשרות חזי יומא. ונחשב כמו פסח וסוכות במונן שבית ומקורש קיים לענין תשלומין – חשיב נמי לדיין ברגל דפסח וסוכות. מיהו, בראש
השנה ויום הכפורים משמע ולא סבורא ליה וכו' ולידו חשיב כשבועה ימים, מרלא נקט אלא עצרת. וליה רבין נגליאל רב פפא ובסמוך, דאמר: אפילו ראש השנה ויום הכפורים
ישנן קרובים, ודלעיל הוא במקום פסח וסוכות. הקשה בתוספתא דרב: מה אנו עריכים שיחא ראש השנה כשבועה ימים? בלאו הכי נמי מותר לגלג ערב יום כפורים. דהוי קובר את מתו
משונה ימים קיים עם כפורים – דבגולה הימנן נרות שלשים ותידי: דנפקא ליה אלא אם גילה ערב יום כפורים. דאינו מגלג אחר יום כפורים. אבל עתה, דחשבינן ראש השנה כשבועה
ויום הכפורים כשבועה, וערב ראש השנה כשבועה ימים קודם, ובין ראש השנה ליום כפורים שבועה, ונקט ליה בתר יום כפורים שני ימים, ומגלג, ואין טראה לו חירוף. הוה דא קיימא לן
כבאבא שאלו, דאמר לעיל (ט,ב). מגלח את הרגל, לאו לי שפרש: דנפקא ליה מינה לענין שמועה דרוקח בתינו בני ימים אחר יום כפורים. ודור ורוקח גדול, כי
הוה אינו מפורש בשום מקום שתחשב שמועה דרוקח פותח שלשים ותידי: דנפקא ליה מינה לענין שמועה דרוקח בתינו בני ימים אחר יום כפורים. ודור ורוקח גדול, כי
נראה שום קושיא כלל, דהא דאמר שמונה ימים קודם הרגל בגולה ממנו נורת שלשים יום – היינו דוקא היבא דנהג אבילות שבועה ימים, אבל הוה שלא נהג אבילות כי אם יום אחד – לא
אמרין לן כפורים מבטל שלשים. ומלפנינו אמה לך פירש הרב כך, כי דבר זה פשוט ובסמוך פותח ענינו על דבר יום אחד לפני חג ושמיני שלו – הרי כאן עשרים ואחד יום, ודוקא
בתינו אומרים דשמיני עצרת הרי עשרים ואחד יום. אבל מת ברולג, שלא נהג אבילות קודם הרגל – לא הוה שמיני עצרת כי אם יום אחד לפני שלשים. כך נראה, לא ודאי ענין דהבירה.
כך פירש הרב, ופירש בהלכות גדולות: והשתא דאית לך תרי יומי, אי שכיב ליה שיכבא ביום טוב ראשון – לא יתנהג אבילות עד מוצאי יום טוב שני (ימים), ואותו יום טוב שני עולה למנין
שבועה. ואם שכיב ביום שני – והוא יומא נהג אבילות, דכיון דיום טוב שני – דרבנן – אתי אבילות דאורייתא ויום ראשון, ודדן נהג תורה, כדאמרנן בבבבוח (ב,ב). ומבטל יום שני דרבנן.
ואין נראה לרבי יצחק, וגם אין נהגין כלל. ובמקום אחר פירשתי.

אלא קרובי – ירושלמי: ובלבד קרובים היראין להתאבל. ולא דרבי אבין מן במועדא, לא נמל רבנן ממועדא. אמר: רבינא מועדא ניעבדא ליה יקרא. ואסיק: חבט שחבל כקרובי:
מברין עליו אלו ואלו. טראה לי: מכאן משמע שיש בהראש בלא אבילות, כגון ברולג. ולקמן (ב,ב). אמר: אפילו רב שלמדו זכחנה אתי וישב עליו אלא יום אחד. ומתוידע, אם בן
בצער בהראש לשמועה דרוקח, ולא מציעו רבתי חייא שעשו לו בהראש, אלא קאמר לעיל (ב,ב). וחולץ כלי ארזי לית הורחין? ושטא לענין בהראש דהמיון משום כבוד החכם.
וכן ברא אריעא ואלה עליו ספר תורה – וטראה דאפילו הספר תורה מונח בגובה ממנו לא שרי, כדאמר רבא אומר: לטובא לטובא תורה בגובה ממנו. וכן פירשתי במנחות בפרק "קומיין רבד" (ל,ב)
ושם הארבעים.

תרגול הפורח ממקום למקום, והזיק בגופו – משלם נזק שלם. ברוח שבין בנפיו – משלם חצי נזק. סומכוס אומר: נזק שלם.

[דף ט' ע"א]

נפח בפלים וישרון – משלם נזק שלם.

הלכה ג' מתני' ביצד השון מועדת לזבל את הראוי לה? הבהמה מועדת לזבל פרות או ירקות. אכלה כמות או פלים – משלם חצי נזק. במה דברים אמורים? ברשות הנזק, אכל ברשות הרבים – פטור. ואם נהנית – משלם מה שנהנית.

גמרא ריש לקיש אומר: על הראשונה הושבה. רבי יוחנן אומר: על פולה הושבה.

מהלפה שיטתיה דריש לקיש! תפון אומר ריש לקיש בשם רבי הושעיה: עמדה ואכלה מפירות הצבורין – חייבת, וכא – הוא אומר אכין! אמרו: תפון – בשם רבי הושעיה. ברם הכא – בשם גרמיה.

מילתיה דריש לקיש אומר: בעטה מהלכת ברבוצה – פטור. מילתיה דרבי יוחנן אומר: בעטה מהלכת ברבוצה – חייב. לא סוף דבר בעטה מהלכת ברבוצה, או רבוצה במהלכת, בעטה מהלכת במהלכת. אמר רבי אמי: לא אומר ריש לקיש אלא בעטה מהלכת ברבוצה – פטורה, אכל רבוצה במהלכת, או מהלכת במהלכת – חייבת. תני רבי הושעיה: פולה פטור. טעמא דרבי הושעיה: אין קרן ברשות הרבים.

רב אומר: עמדה ואכלה מפירות הצבורין .

[דף ט' ע"ב]

מה היקלו בשן? שאכלה מהלכת בין העומדת. הומר בקרו, שבבעטה מהלכת את העומדת.

איילפי אומר: עמדה ואכלה מפירות הצבורין – חייבת. מה היקלו בשן? שאכלה מהלכת בין העומדת. הומר בקרו, שבבעטה מהלכת את הפהלקת.

הלכה ד' מתני' ביצד משלם מה שנהנית? אכלה מתוך הרחבה – משלם מה שנהנית. מצדי הרחבה – משלם מה שהזיקה. מפתח התנות – משלם מה שנהנית. מתוך התנות – משלם מה שהזיקה.

גמרא רב אמר: עקמה צוארה ואכלה – משלם מה שהזיקה. והא תנינן: מפתח התנות – משלם מה שנהנית, מתוך התנות – משלם מה שהזיקה! מאי כדון? אמר רבי יוסי בי רבי בון: תיפתר, כשהיה חמור מעון גדלים, ובשעת עברתן פשוטו צואריהו ואכלו, מפתח התנות – משלם מה שנהנית, מתוך התנות – משלם מה שהזיקה.

רב אמר: אכלה שעורים – משלם תבן. והתני רבי חייה ופליג, לפיכך אם אכלה היטין שהן רעות לה – הרי זו פטורה.

[דף י"ע"א]

שינת ואכלה – משלם גזק שלם. מהו שינת ואכלה משלם גזק שלם? היתה קופתו מופשלת לאחוריו ברשות הרבים, ופשטה פרה את פיה ואכלה ממנה – משלם גזק שלם. סוג שנתון בפתח התנות, חציו מכפנים וחציו מבחוץ, ופשטה פרה את פיה ואכלה ממנה – משלם גזק שלם.

הלכה ה' מתני' תכלב והגדי שקפצו מראש הגג ושברו את הכלים – משלם גזק שלם, מפני שהן מועדין. כלב שנטל את החררה והלף לו לגדיש, אבל את החררה והדליק את הגדיש, על החררה – משלם גזק שלם, ועל הגדיש – משלם חצי גזק.

גמרא אית תניי תני: שקפצו. אית תניי תני: שנטלו.

אמר רבי יוחנן: ביני מתניתאי: שקפצו. נטלו – לא בדא .

כלב שנטל את החררה. ריש לקיש אמר: במצית את האור על כל שיבולת ושיבולת. רבי יוחנן אמר:

[דף י"ע"ב]

נעשה בזורק את החץ ממקום למקום.

אמר רבי יצחק בר טבליי: מתניתאי מסייע לריש לקיש, הנה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו – חייב. עבד כפות לו וגדי סמוך לו – פטור. אם אומר את: שאין בזורק את החץ ממקום למקום, על שיבולת הראשונה – נתחייב מיתה, מיפן והילף – תשלומין.

אמר רבי יוסי: ואת שמע מינה, שורו שהדליק את הגדיש בשבת – תיב. והוא שהדליק את הגדיש בשבת – פטור. אם אומר את: שאינו בזרק את החין ממקום למקום, ונעשה כמי שחלו עליו תשלומין, מיפן ותיקף יהא תיב בתשלומין.

חד בר נש

[דף י"א ע"א]

אפיק פלמירח בפורה, עבר המרא ותבריה. אתא עובדא קומי רבי יצחק בר טבליי. אמר ליה: לא תיב לך בלום. ולא עוד, אלא שאם ניוזק – תיב בנזקו.

הלכה ו' מתני' אי זהו הוא תם, ואי זה מועד? מועד – שהעידו בו שלשה ימים. ותם – שיחזור בו שלשה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: מועד – שהעידו בו שלש פעמים. ותם – שהתינוקות ממשמשין בו.

גמרא מה טעמא דרבי יודן? מתמול שלשום (שמות כא, לו). מה מקיים רבי מאיר מתמול שלשום? פתר ליה: בהפלג נגיהות. שאם יצא ביום ראשון ונגח, בשני ולא נגח, בשלישי נגח – אין נעשה שור מועד עד שנגח שלשה ימים זה אחר זה.

יצא ביום ראשון ונגח שוורין, בשני ונגח בלבים, בשלישי ונגח חזירין, על ידי שלשה מינין לשלשה ימים מהו שניעשה שור מועד?

יצא ביום הראשון ונגח, בשני לא יצא, בשלישי יצא ונגח, ייבא בתפלוגתה דרב אדא בר אחווה ודרב הונא דאיתפלגון: נידה שבדקה עצמה ביום ראשון ומצתה טמא. בשני לא בדקה. בשלישי בדקה ומצתה טמא. רב אדא בר אחווה בשם רב: נידה וודאי. רב הונא בשם רב אמר: נדה ספק.

אמר רב הונא: תמן הוינא בראשה, ותמן הוינא בסיפא, ותמן הוינא באמצעייתה, אישתאלת לרב ואמר: ספק. אישתאלת לרב וזמר: וודאי. וזמר: ספק. רב אדא בר אחווה לא הוה תמן אלא בד מר וודאי.

רב ורמיה בשם רב: הלכה כרבי מאיר – בתפוח, וכרבי יודה – בהעדאה. דתני: שור שנגח שלשה פעמים ביום אחד – אינו מועד. ומה תלמוד לומר מתמול שלשום? אלא שאם חזר בו שלשה ימים זה אחר זה – אינו נידון אלא בתם. הוינן סברין מימר: הלכה כרב הונא

[דף י"א ע"ב]

דו אומר: מעין שניהם. אתא רב ירמיה בשם רב: הלכה ברבי מאיר – בתמה, וברבי יודה – בהועדה:

הלכה ז' מתני' שור המזיק ברשות הניזק כיצד? גנה, נגף, נשף, רבין, בעט, ברשות הרבים – משלם חצי גזק. ברשות הניזק, רבי טרפון אומר: גזק שלם, והכמים אומרים: חצי גזק. אומר להם רבי טרפון: מה אם במקום שהיגל על השן ועל הרגל ברשות הרבים שהוא פטור – ההמיר עליהן ברשות הניזק לשלם גזק שלם. מקום שההמיר על הגרון ברשות הרבים לשלם חצי גזק – אינו דין שנהמיר עליהן ברשות הניזק לשלם גזק שלם!

אמרו לו: דייו לבא מן הדין להיות כנדון, מה ברשות הרבים – חצי גזק, אף ברשות הניזק – חצי גזק. אומר להן: אני לא אדון גרון מרגל, אני אדון גרון מרגל. ומה אם במקום שהיגל על השן ועל הרגל ברשות הרבים – ההמיר בגרון. מקום שההמיר עליהן ברשות הניזק – אינו דין שנהמיר בגרון! אמר לו: דייו לבא מן הדין להיות כנדון. מה ברשות הרבים – חצי גזק, אף ברשות הניזק – חצי גזק:

גמרא אומר רבי יוחנן: דרבי טרפון היא. דרשות הניזק – רבי טרפון אומר: גזק שלם, והכמים אומרים: חצי גזק:

הלכה ח' מתני' אדם – מועד לעולם, בין שוגג, בין מזיד, בין ער, בין ישן. סמא את עין חברו ושבר את הפלים – משלם גזק שלם:

גמרא אומר רבי יצחק: מתניתא בשחיו שניהם ושיניו, אבל אם היה אחד מהן ישן וכא חברו לישן אצלו, זה שבא לישן אצלו – הוא המועד.

הדרן עלה ביצד הרגל מועדת

פירק שלישי

הלכה א' מתני' המניח את הכד ברשות הרבים, ובא אחר ונתקל בה ושברה – פטור. ואם הניח בה – בעל החכות הויב כגזקיו.

גמרא ואין דרוך אדם להניח ברשות הרבים! רב אומר: במקלא את כל רשות הרבים, אבל אם אינה מקלא את כל רשות הרבים אין דרוך אדם להיות מניחם ברשות הרבים! שמואל אומר:

[דף י"ב ע"א]

או בממלא את כל רשות הרבים, או עד שתהא נתונה על קרן זוית.

אמר רבי לעזר: ואפילו אינה ממלא כל רשות הרבים, אם ימלינה מיפאן ויתגנה פאן – הרי זה בור. ואפילו אינה נתונה על קרן זוית, אין דרוך אדם להיות מניחן ברשות הרבים.

היתה ממלא כל רשות הרבים, אם ימלינה מיפאן ויתגנה פאן – נעשה בור! אלא יטול המפל וישברנה, או יעבור עליה, ואם נשברה – נשברה.

נישמעינה מן הדא: שור שעלה על חבירו, וכא בעל השור לשמוט את שלו, או הוא ששומט את עצמו ונפל ומת – פטור. אם דחיו ונפל ומת – חייב. ולא יכיל מימר ליה: אילו שבקתה, הוינא יהיב לך נקוד? עוד הוא, הו יכיל מימר ליה: אילו שבקתה, הויתיה יהב לי חצי גזק. הגע עצמה, שהיה מועד, לא כל ממוך שאהא מחזר עמוך על פתי דינים.

הניח חבית ברשות הרבים, וכא אחר והניח אחרת סמוכה לה, וכא הראשון ליטול שלו, אם ימלינה מיפן ויתגנה פאן – נעשה בור! אלא יטול את המפל וישברנה, או יעברו עליה, ואם נשברה – נשברה. נישמעינה מן הדא: שור שעלה בחבירו, וכא בעל השור ושמוט מתחתיו,

[דף י"ב ע"ב]

אם עד שלא עלה שמוט ונפל ומת – פטור. ואם דחהו ונפל ומת – חייב. אמר רבי יוסי: ותשמע מינה, ראה אמת המים שוטפת ובאה לתוך שדהו, עד שלא נכנסו המים לתוך שדהו – רשאי לפנותו למקום אחר. משנכנסו – אין רשאי לפנותו למקום אחר.

אהן פריסו ארגירא עד דלא ייתי אהן פריסו ארגירא – שרי מימר: פלן עביד עיבידתי, פלן עביד עיבידתי. מן דייתי אהן פריסו ארגירא – אסיר.

הדין אכסניי פרכא, עד דלא ייתון רומאי – שרי מיחשדוגיה. ומן דיתון רומאי – אסיר.

הניח אבנו ברשות הרבים, וכא אחר והניח אחרת סמוכה לה, וכא אחר ונתקל בו ונחבט בו, מי חייב בנקו? הראשון או השני?

נישמעינה מן הדא: שור שדחף לחבירו ונפל לפור, בעל השור – תייב, ובעל תבור – פטור. רבי נתן אומר: במועד, זה נתן מחצה, וזה נתן מחצה. ובתם, בעל תבור – נתן שני חלקים, ובעל השור – רביע.

אמר רבי הנינא: ביני מתניתא, בעל תבור – נתן שלשה חלקים, ובעל השור – נתן רביע. (הניח אבנו ברשות הרבים, וכא אחר והניח אחרת סמוכה לה, וכא אחר ונתקל בזו ונתקל בזו, מי תייב בנזק? הראשון או השני?)

הניח אבנו ברשות הרבים, ובאת הרוח והפריחהה לרשות תיחיד, וכא אחר ונתקל בה, מהו שיהא תייב בנזק? הניח אבנו ברשות הרבים וכא אחר ונתקל בה

[דף י"ג ע"א]

והתיזה לרשות תיחיד, וכא אחר ונתקל בה, מהו שיהא תייב בנזק? אמר רבי יוחנן: הניח אבנו ומשאז ברשות הרבים, וכא אחר ונתקל בהן וצלוחיתו בידו, בין שנתקל באבן ונתקל בפרקע, בין שנתקל באבן ונתקל בפרקע – תייב על ניוקי אדם, ופטור על ניוקי צלוחיתו. מילתיה דרבי יוחנן אמר: בור של נזקין – פטור על הפלים, ואם בדרד המקה הטית על ניוקי צלוחית – תייב.

הלכה ב' מתני' נשברה פדו ברשות הרבים, והחלק אחד בפנים, או שלקה בהרסיה – תייב. רבי יהודה אומר: במתפון – תייב. באינו מתפון – פטור:

גמרא רבי לעזר אומר: בשעת נפילה נחלקו, אבל לאחר נפילה – כל עמא מודיי שתייב. אמר רבי יוחנן: בין בשעת נפילה בין לאחר נפילה – היא המחלוקת.

מתיב רבי יוחנן לרבי לעזר: אם בשעת נפילה פטור, אינו קל וחומר לאחר נפילה! ולמה פטור בשעת נפילה? שבן אדם מפקיר נזקיו ברשות הרבים.

אית מתניתא מסייעא לדין ואית מתניתא מסייעא לדין. דתני: מדין חכמים לרבי יודן במניח אבנו ומשאז ברשות הרבים, וכא אחר ונתקל בהן – פטור, שעל מנת בן הנחיל יהושע לישראל את הארץ, הא אם לא הנחיל יהושע לישראל את הארץ על מנת בן – תייב.

[דף י"ג ע"ב]

על דעתיה דרבי יוחנן: במתכוון להרסין. על דעתיה דרבי לעזר: במתכוון להזיק. רבי זירא ורבי לא תריהון אמרין: מודה רבי יודה להכמים, במבקר שור שנגנח ברשות הרבים – שתייב. לא דומה נזק עומד, לנזק מהלך.

הלכה ג' מתני' השופך מים ברשות הרבים, והזק בהן אחר – תייב בנזקו. המצניע את הקוץ ואת הזוכית, והגודר את גדרו בקוצים, וגדר שנפל לרשות הרבים, והזק בהן אחר, – תייב בנזקו.

גמרא רב הונא אמר: בשנחבט בקרקעו, אבל אם נתלכלכו פליו – תייב. רב אמר: אפילו נתלכלכו פליו – פטור. מילתיה דרב אמר: הבור של נזקין – פטור על הכלים.

המצניע את הקוץ ואת הזוכית לתוך כותלו של חבירו, וכא פעל הכותל וסתרו והזק בהן אחר – תייב. חסידים הראשונים היו מצניעין אותן לתוך שדה עצמן, ומעמיקין להן שלשה מפרחים, כדי שלא תעלם המחרישה:

פיסקא. והגודר גדירו בקוצים. אמר רבי יוחנן: תיפתר דברי הכל במפרית.

רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זעירא: ולמה לינן פתרון לה ברבי יוסי בי רבי יודה דאמר:

[דף י"ד ע"א]

'שלשה שהן סמוכין לרשות – ברשות. אמר ליה: ומה ביש לך דאיבא רבי יוחנן מימר לך: תיפתר דברי הכל במפרית.

וגדר שנפל לרשות הרבים. רבי אבהו בשם ריש לקיש אמר: דרבי מאיר היא, דרבי מאיר אמר: כל המזיק שלא על ידי מעשה – תייב. והדא אמרה דא, נתנו לו זמן לקוץ את האינן ולפתור את הכותל ונפלו, לתוך הזמן – פטור, לאחר הזמן – תייב. וכמה הוא הזמן? תני רבי הושעיה: שלשים יום:

הלכה ד' מתני' המוציא את תבנו ואת גפתו לרשות הרבים לזבלים, והזק בהן אחר – תייב בנזקו, וכל הקודם בהן – זכה. והשופך את הנלל ברשות הרבים, והזק בהן אחר – תייב בנזקו:

גמרא במה זכין דבית רבי ינאי אמרי: בשבחהו. שמואל אמר: בגנפו.

חזקיה אומר: והוא שהפכה על פניה לזכות בה. מילתיה דחזקיה אומר: המטלטלין – נקנין בהפכה. אלא, המטלטלין מהו שיקנו בגרירה? אומר רבי בון בר חייא: נראין דברים בעמודין ובעורות קשין, אבל בעורות רפין – לא קנה עד שיגביה.

אמר רבי אבהו: ליידיא פשטה על שיטתהון דרבנן.

[דף י"ד ע"ב]

בן סורר ומורה, מהו שיהא חייב בתשלומי כפל בגניבה הראשונה? או מאחר שהוא בהתריות מיתה – יהא פטור!

נישמעינה מן הדא: הגונב כים חבירו והוציא בשיבת – חייב, שכבר נתחייב בגניבת כים עד שלא קדשה עליו השבת, ולא בהתריית מיתה הוא, ותימר חייב. וכא, אף על פי שהוא בהתריית מיתה – יהא חייב.

אמר רבי ינאי בר ישמעאל: רבי הושעיה תניתה דעתיה: דתני: המוציא אף על פי שלא הניח – חייב. ודכוותה, המוציא אף על פי שלא נטל להוציא – חייב, שאין התרייתו אלא בשעת הוצאתו.

תני: אם היה גורר בו ויוצא – פטור, שחלו עליו מיתה ותשלומין באחת. הא אם לא חלו עליו שניהן באחת – חייב בתשלומין! אומר רבי יוסי בי רבי בון: תיפתר, כגון דהוון אילין ביסייא רב רבין שדרבן ליקנות בגרירה, ולית שמע מן הדא כלום.

מתיבי: הא מתניתא, זמנין דמותבין לה ומסייעין לרבי יוחנן, זמנין דמותבין לה ומסייעין לריש לקיש.

[דף ט"ו ע"א]

יש אוכל אכילה אחת, וחייב עליה ארבע המאות ואשם אחד, טמא שאכל חלב, והוא נותר, מן המוקדשין, ביום הכפורים. רבי מאיר אומר: אם היתה שבת והוציא בשבת. אמרו לו: אינו השם.

אימת דמתיבין ומסייעין לרבי יוחנן, הוציא בשבת אין כאן הנחה, ולמה אמרו אינו השם! אימת דמתיבין ומסייעין לריש לקיש, הוציא ביום הכפורים – יהא פטור!

אמר רבי יוסי בי רבי בון: אתיין דרבי מאיר ברבי עקיבה. דתני: מניין ליום הכפורים שחל להיות בשבת ושנג ועשה מלאכה, מניין שחייב על זה בעצמו ועל זה בעצמו? תלמוד לומר (ויקרא כג, ג):

שבת היא, יום הכיפורים הוא (ויקרא כג, כז); דברי רבי עקיבה. רבי ישמעאל אומר: אין חייב אלא אחת.

הלכה ה' מתני' שני קדרין שהיו מהלכין זה אחר זה, נתקל הראשון ונפל, נתקל השני בראשון – הראשון חייב בגנאי של שני. זה בא בהכיתו, וזה בקורתו, נשברה פדו של זה בקורתו של זה – פטור, שלזה רשות להלך, ולזה רשות להלך.

גמרא רבי יוחנן בעא: מהו שימתן לראשון שהות כדי עמידה? אמר רבי יוסי: פשיטא לרבי יוחנן לימתן לראשון שהות כדי עמידה, ולא מסתברא, דלא, מן השני והלך מהו, לשני לימתן שהות כדי עמידה?

[דף ט"ו ע"ב]

נישמענה מן הדא: הקדרים מהלכים זה אחר זה, נתקל הראשון ונפל, וכא חבירו ונתקל בו ונפל, וכא חבירו ונתקל בו ונפל, הראשון – משלם לשני, והשני – לשלישי. ואם מהמת הראשון נפלו בולן – הוא משלם על ידי בולן. ותייבין על ניוקי אדם ופטורין על ניוקי בלים. ואם הזהירו זה את זה – בולן פטורין.

חמורים שהיו מהלכין זה אחר זה, ונתקל הראשון ונפל, וכא חבירו ונתקל בו ונפל, וכא חבירו ונתקל בו ונפל, הראשון – משלם לשני, והשני – לשלישי. ואם מהמת הראשון נפלו בולן – הוא משלם על ידי בולן.

חמורים שהיו מהלכין זה אחר זה, נתקל הראשון ונפל, וכא חבירו ונתקל בו ונפל, אפילו מאה – בולן חייבין. אית תנאי תני: בולן פטורין. אמר רבי לא: מאן דמר: חייבין – בשהרביצום בעליהן. נפלו – אין אוניסין לבהמה.

חמורים שהיו רגלי אחד מהן רעות – אין רשאין לעבור עליו. נפל – רשאין לעבור עליו. מהו רשאין לעבור עליו? דרסין עליו ועברין.

היה אחד ריקן ואחד טעון – מעבירין את הריקן מפני הטעון. אחד פרוק ואחד טעון – מעבירין את הפרוק מפני הטעון. היו שניהן טעונים, שניהן פרוקין – יעשו פשרה ביניהן. שתי עגלות, שתי ספינות, אחת טעונה ואחת ריקנית – מעבירין פרוקה מפני הטעונה. שתייהן פרוקות או טעונות – יעשו פשרה ביניהן.

הנכנס לפרוץ – נותן כבוד ליוצא. והיוצא מבית הכסא – נותן כבוד לנכנס.

זה בא בהכביתו וזה בא בקורתו. רבי זעירא בעי: שנו והזיקו מהו? נישמענינה מהדא: המושה שישבו על ספסל אהה, ובא אחר וישב בו, ונשבר – הוא משלם על ידי כולן. ואם מהמת כולן נשבר – כולן חייבין.

הלכה ו' מתני' היה בעל קורה ראשון, ובעל הקבית אחרון, נשברה הקבית בקורה – פטור. ואם עמד בעל הקורה – חייב. ואם אמר לבעל הקבית עמד – פטור. היה בעל הקבית ראשון, ובעל הקורה אחרון, נשברה קבית בקורה – חייב. אם עמד בעל הקבית – פטור. ואם אמר לו לבעל הקורה עמד – חייב. וכן זה בא בגרו וזה בא בפשתנו.

[דף ט"ז ע"א]

גמרא לא כן אמר רב: במקמלא כל רשות הרבים, וזו מקמלא כל רשות הרבים! אמר: כיון שעמד – נעשה כקרו זוית.

הלכה ז' מתני' שנייה מהלכין ברשות הרבים, אחד רץ ואחד מהלך, או שהיו שניהן רצים, והזיקו זה את זה – שניהן פטורין.

גמרא יוסי הבבלי אומר: היה רץ ברשות הרבים והזיק – חייב, ששנה המנהג. היה ערב שבת בין השמשות – פטור. אמרי: הוא יוסי הבבלי, הוא יוסי בן יהודה, הוא יוסי קמונתא. ולמה נקרא שמו קמונתא? שהיה קמן חסידים.

הלכה ח' מתני' המבקע ברשות היחיד והזיק ברשות הרבים, ברשות הרבים והזיק ברשות היחיד, ברשות היחיד והזיק ברשות היחיד אחר – חייב.

גמרא אמר רבי יוסי בן חנינה: היה עומד ומבקע עצים בהצירו, ונכנס פועל לתבוע שכרו, ונתזה הפקעת והזיקתו – חייב. ואם מת – אינו גולה. והתני רבי חייב: פטור! לא פליגי, מה דמר רבי יוסי: בשראהו. ומה דמר רבי חייב: בשלא ראהו. אם בשלא ראהו, כיון שאמר לו היפנס חייב, והתני רבי חייב: פטור! כיון שאמר לו הפנס – צריך לשמור עצמו.

ואית דבעי מימר: כיון שאמר לו: היפנס – נעשית כחצר השותפין. דמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי: השותפין – קונין זה מזה בחצר, ותחייבין זה בניוקי זה, וזה בניוקי זה, ולא כן אמר רב: במקמלא כל

מסכת מכות פ"ק שני

בא, שלש ערים הפריש משה בעבר הירדן. וכשָבאו לארץ - הפרישו עוד שלש. ואף-על-פי-כן, לא היו אלו ואלו קולטות, עד שִכְבְּשוּ וְחָלְקוּ. מִשְׁכָּבְשׁוֹ וְחִלְקוֹ - נִתְחַיְבָה הָאָרֶץ בְּמַעֲשֵׂר וּבְשִׁבְעִיעִית, וְהָיוּ אֵלּוּ וְאֵלּוּ קוֹלְטוֹת:

בב, שלש ערים הפריש יהושע בארץ כנען. והיו מְכֻנּוֹת כְּנָגַד שְׁלֹשׁ שְׁבַעֲבָר הִירְדָן כְּשֵׁתֵי שִׁירוֹת שִׁבְכָרִם. חֶרְוֹן בִּיהוּדָה - כְּנָגַד בְּצַר בְּמִדְבָר. שָׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם - כְּנָגַד רְמוֹת בְּגִלְעָד. קָדֵשׁ בְּגִלְעָד - כְּנָגַד גּוֹלָן בְּשֵׁשׁן. וְאֵף עַל פִּי שֶׁהִפְרִישׁ שָׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם, לֹא הִיְתָה קוֹלְטָה. הַפְּרִישׁ קְרִית יְעָרִים תַּחֲתֶיהָ, עַד שִׁכְבְּשׁוּ אֶת שָׁכֶם. וְאֵף עַל פִּי שֶׁהִפְרִישׁוּ קָדֵשׁ בְּגִלְעָד לֹא הִיְתָה קוֹלְטָה. הַפְּרִישׁ גְּמָלָא תַּחֲתֶיהָ, עַד שִׁכְבְּשׁוּ אֶת קָדֵשׁ.

"וְשִׁלְשֵׁתָּ" - שִׁיְהִיו מְשֻׁלוֹת, שִׁיְהִיא מִחְכְּרוֹן לְדָרוֹם - כְּמִחְכְּרוֹן לְשָׁכֶם, וּמִחְכְּרוֹן לְשָׁכֶם - כְּמִשְׁכֶּם לְקָדֵשׁ.

נִפְלָה אַחַת מֵהֶן - בּוֹנִין אוֹתָהּ בְּמִקּוּמָהּ. וּמִנִּין אֵף בְּמִקּוּם אַחֵר? תִּלְמוּד לומר: "שֵׁשׁ עָרִים", בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁבֶט. וּמִנִּין אֵף בְּשֵׁבֶט אַחֵר? תִּלְמוּד לומר: "תִּתְיַהֵר" - שִׁיְהִיו מְכֻנּוֹת וְקוֹלְטוֹת כְּרֵאוֹנוֹת.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: כותבין: "מקלט מקלט" על פרשת דרכים כדי שיהא רואה וגולה לערי מקלט. מוסרין לו שני תלמידי חכמים, שמא יהרג בדרך. וידברו אליו אל תנהוג באיש הזה מנהג שופכי דמים, כי בשנגה בא מעשה לידו. רבי מאיר אומר: הוא מדבר על ידי עצמו, שנאמר (דברים יט, ד): "וזה דבר הרצח". אמרו לו: הרבה שליחות עושה. רבי שמעון אומר: משוח מלחמה - אין מחזיר את הרוצח. אפילו הוא נזיר - אין הוא יוצא משם לעולם, אלא מגלח כל שערו ומשלח תחת הדוד. רבי אליעזר בן יעקב אומר: מה תלמוד לומר (במדבר לה, ו): "שמה שמה"

שלש פעמים? שם תהא דירתו, שם תהא מיתתו, שם תהא קבורתו.

ובונים לו בית ויושב בתוכו, שנאמר (שם): "וישב" - בה ולא בתחומה. מצאו גואל הדם בתחומה של עיר - הרי הוא כאחד מכל האדם, וחיב על מכתו ועל קללתו, וחיב על נזקו, בין איש ובין אשה. וההורגו במזיד - נהרג. בשוגג - גולה לערי מקלט. רבי יוסי אומר: לעולם אין נהרגים עד שיעמוד לפני הדין, שנאמר (שם לה, יב): "ולא ימות הרצח עד עמדו" וגו'.

רבי עקיבא אומר: ראוהו בית דין שהרג - הרי זה אינו גולה. ראוהו בית דין גדול שהרג - אין ממיתים אותו מיד, אלא מושיבין דינים אחרים ומעידים בפניהם, שנאמר: "ולא ימות הרצח עד עמדו" וגו'. אומר, ברוצח שיצא חוץ לתחום מחוץ לגבול עיר מקלטו - הכתוב מדבר, שנאמר (שם): "ורצח גואל הדם את הרצח". אין לו דם, ככל אדם.

רוצח שגלה לעיר מקלט, ורצו אנשי העיר לכבדו - יאמר להם: "רוצח אני". לא יאמר את הדבר וישנה, שנאמר: "וזה דבר הרוצח" - אין לה אלא דבר הראשון. ההורג באותה העיר - גולה משכונה לשכונה. וכן לוי - גולה מעיר לעיר. רבי אומר: אומר אני, שתהא מחצית העיר לו כעיר שלמה:

בג, עירות הללו - אין בונים אותן אלא במקום שיש בו מים. אין להם מים - כורין להם מים. אין בונים אותן אלא במקום שיש שוק. אין להן שוק - עושין להם שוק. אין בונים אותן אלא במקום שיש אוכלוסין. נתמעטו אוכלוסין - מביאין אחרים ומושיבין תחתיהם. נתמעטו דיוריהן - מוסיף עליהן כהנים לזים וישראלים. אין עושין אותן בדין ויצירה; דברי רבי נחמיה. וחכמים מתירין. אין מפשילין בתוכם חבלים, ואין עושין בתוכם פלי זכוכית, שלא להרגיל רגל גואל הדם לשם.

קרת? אחד הסף, ואחד הנסוף. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם מזידין, אבל אם היו שניהם שוגגין – פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג – פטור. מזיד – חייב:

גב, האוכל את הטבל, אפלו אין מחסר אלא תרומה גדולה בלבד, מעשר ראשון ומעשר שני, ואפלו מעשר עני – הרי זה חייב:

גג, רבי יהודה אומר: כהן שהיתה בידו תאנה של טבל, בשנת מעשר שני בירושלים, בשנת מעשר עני בגבולין, אומר: "תרומה בעקצה"; ואכלה. "מעשר ראשון בדרומה"; ואכלה. "מעשר שני בצפונה"; ואכלה – פטור! ואם היה זר – חייב על כל אחת ואחת, שאלו מתחלה אכלה – לא היה חייב אלא אחת. זר שאכל בשר בכור, אפלו לאחר זריקת דמיו – הרי זה לוקה את הארבעים. מעשר שני והבכורים – מצטרפין חוץ לחומה לספוג עליהן את הארבעים; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: אין מצטרפין:

גד, המבשל בשר בחלב – הרי זה חייב. כמה יבשלו ויהא חייב? כחצי זית בשר, וכחצי זית חלב, כדי שיהו זה וזה כזית, וכשם שחייבין על בשולו – כך חייבין על אכילתו,

ומת הוא ינום אל אחת הערים האלה וחי: (א) פן ירדף גאל תדם אחרי הרצח פי יתם לבבו והשיגו פי ירבה תדרדף והפחיו נפש ולו אין משפט מות פי לא שנא הוא לו מתמול שלשום: (ז) על פן אנכי מצוה לאמר שלש ערים תבדיל לך: (ח) ואם ירחיב ה' אלהיך את גבולך פאשר נשבע לאבותיך ונתן לך את כל הארץ אשר דבר לתת לאבותיך: (ט) פי תשמר את כל המצוה הזאת לעשתה אשר אנכי מצוה היום לאהבה את ה' אלהיך וללכת בדרכיו כל הימים ויספת לך עוד שלש ערים על השלש האלה:

שלש ערים הפריש משה בעבר הירדן. ומשבאו לארץ – הפרישו עוד שלש אחרות, ולעתיד לבא – מפרישין עוד שלש על שלש שלש, הרי תשע. רבי נהוראי אומר: "שלש על שלש" – הרי שש. "עוד שלש" – הרי שתים עשרה. "האלה" – הרי חמש עשרה:

מסכת מכות פרק שלישי

גא, האוכל מן הפסח כזית נא, כזית שלוק, כזית מבשל – חייב. הוציא ממנו כזית מבית לבית, ומחבורה לחבורה, בשעת אכילה – הרי זה חייב; שנאמר (שמות יב, מו): "לא תוציא מן הבית". אם בשלו – עובר עליו משום פסול קדש. המפטם את הקטורת במתנתה – הרי זה חייב, בין שפטמה בלה, בין שפטמה חציה. אבל אם היה מתעסק להתלמד בה, או למוסרה לרבים, אם חסר אחת מקל סמניה – אינו חייב אלא משום מועל בלבד. המפטם שמן המשחה – הרי זה חייב. והסוף ממנו – פטור. אינו חייב אלא משום מועל [בלבד].

הלכה – הסף המשחה שעשה משה במדבר – הרי זה חייב כרת. סכו בראשו, בגופו, באחד מכל אבריו, אף על פי שלא שפשוף – הרי זה חייב. וכמה יסוף ויהא חייב

¹ זו לשון המקרא (דברים יט): (א) פי יכרית ה' אלהיך את הגוים אשר ה' אלהיך נתן לך את ארצם וירשתם וישבת בעריהם ובבתיהם: (ב) שלוש ערים תבדיל לך בתוך ארצה אשר ה' אלהיך נתן לך לרשתה: (ג) תכין לך תדרדף ושלשת את גבול ארצה אשר ינחיק ה' אלהיך והיה לגוים שמה כל רצת: (ד) וזה דבר הרצח אשר ינום שמה וחי אשר יבה את רעהו בבלי דעת והוא לא שנא לו מתמול שלשום: (ה) ואשר יבא את רעהו בער להטב עצים ונדהה ידו בנרדן לכרת העץ ונשל הפרזל מן העץ ומצא את רעהו

אלעזר אומר: אם נטלו כלו כפאחד - אינו חייב אלא אחת. מגביה ונוטל - חייב על כל אחת ואחת. ואינו חייב עד שיטלנו בתער. נוטלו ברהיטני ובמספרים - פטור. רבי שמעון בן גמליאל אומר משום רבי אלעזר: לקטו במלקט - הרי זה חייב:

ג,ח הקורח קרחה בראשו של חברו - שניהם חייבין. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם מזידין! אבל אם היו שניהן שוגגין - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. ומזיד - חייב. הקורח קרחה על חמשה מתים - חייב על כל מת ומת. רבי יוסי אומר: אינו חייב אלא אחת. חמש קרחות על מת אחד - חייב על כל קרחה וקרחה. ואינו חייב עד שיקרח על מת. וכמה יקרח ויהא חייב? כדי שיראה משם קרחה!

השורט שריטה בבשרו של חברו - שניהן חייבין. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהן מזידין, אבל אם היו שוגגין - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. ומזיד - חייב. השורט שריטה על חמשה מתים - חייב על כל מת ומת. רבי יוסי אומר: אינו חייב אלא אחת. חמשה שריטות על מת אחד - חייב על כל שריטה ושריטה. ואינו חייב עד שישרט על מת, וכמה ישרט ויהא חייב? כדי שיראה משם שריטה:

מסכת מכות פרק רביעי

ד,א החוסס את הפרה והמזוג את הכלאים - פטור. אין לך שהוא חייב אלא הנוהג והמנהיג בלבד. רבי אלעזר אומר: נזיר שהניח פיו על פי חבית של יין, ושתאה בלה בהתראה אחת - אינו חייב אלא אחת. מתרין בו ושותה - חייב על כל אחת ואחת. וכן היא רבי אליעזר אומר: נוטל אשכול של ענבים. אכלו כלו בהתראה אחת - אינו חייב אלא אחת. מתרין בו ואוכל, מתרין בו ואוכל - חייב על כל אחת ואחת. אכל ממנו ענבים לחין ויבשים, אכל ממנו שני חרצנים וזגין, או שפחט ממנו כזית יין ושתה - חייב על כל אחת ואחת:

כמה יתבשל ויהא חייב? כדי שיהא נאכל משום בשול. האוכל מגיד הנשה כזית - הרי זה חייב. אכל כלו ואין בו כזית - חייב. רבי יהודה פוטר, עד שיהא בו כזית. אכל שני גידים משני בהמות - סופג שמונים. ורבי יהודה אומר: אינו סופג אלא ארבעים.

ג,ה השוחט אותו ואת בנו - על הראשון - פטור, ועל השני - חייב. הבא על אחותו, על אחות אביו, על אחות אמו, על אחות אשתו, על אשת אחיו, על אשת אחי אביו, ועל הנדה - הרי זה חייב. כלשם שהוא לוקה - כך היא לוקה. ועובר על כל שם ושם שיש שם. ואם היתה לכהן גדול: אלמנה וגרושה, וחללה זונה - חייב על כל אחת ואחת. אלמנה מחמשה וגרושה מחמשה - לא יהא חייב אלא על אחת:

ג,ו האוכל אבר מן החי מן הבהמה, מן החיה, מן העופות, טהורים - כל שהן. וטמאים - עד שיהא בו כזית. אבל בהמה טהורה, וחיה טהורה, ועוף טהור, בחייהן - מצטרפין. במיתתן - אין מצטרפין. וטמאים, בין בחייהם בין במיתתם - הרי אלו מצטרפים. בהמה טמאה, וחיה טמאה, ועופות טמאין, בחייהן - מצטרפים. במיתתן - אין מצטרפין:

ג,ז המלביש את חברו כלאים, והמטמא את הנזיר, אף על פי שהמלביש מזיד, והמטמא מזיד - חייב. היו שניהם שוגגים - פטור. המקיף פאת ראשו של חברו - שניהן חייבין. במה דברים אמורים? שהיו שניהם מזידיים, אבל אם היו שניהם שוגגים - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד, שוגג - פטור. מזיד - חייב עליו שתיים, אחד בראש הצד מכאן, ואחד בראש הצד מכאן. אינו חייב, עד שיקיפנו בתער. המקיף את האשה ואת הקטן - פטור. המשחית פאת זקנו של [חברו] - שניהם חייבין. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהן מזידין! אבל אם היו שניהם שוגגין - פטור. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. ומזיד - חייב, וחייב עליו שנים מכאן ושנים מכאן ואחד מלמטה. רבי

דב, המעלה כזית משתי הלחם לעבודה, או בחוץ - הרי זה חייב! שְנֵאמַר (ויקרא ב, יב): "קרבן ראשית תקריבו" וגו'; אחד המזבח ואחד הכבש. ולכך, המעלה מבשר החטאת, מבשר אָשֶׁם, מבשר קדשי קדשים, מבשר קדשים קלים, ממותר העמר, משתי הלחם, ומלחם הפנים, משירי מנחות, משאור, ומדבש - עובר בלא תעשה; שְנֵאמַר (שם ב, יא): "כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו". רבי יוסי אומר: חטאת, עולה, שלמים - אינו חייב אלא אחת. אבל אָמַר: "חטאת עולה ושלמים" - חייב על כל אחת ואחת:

דג, המקדיש בעל מום למזבח - עובר משם חמשה לאוין: משם כל תשחט, כל תקדיש, כל תזרק דמו, כל תקטיר חלבו, כל תקטיר מקצתו, שְנֵאמַר (שם כב, כא): "תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו". רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: אף משום כל תקבל דמו, הקדישו ולא שחטו - אינו חייב אלא אחת. הקדישו ושחטו, וזרק את דמו - חייב על כל אחת ואחת. המקדיש רובע, ונרבע, ומקצה, ונעבד, אתנו ומחיר - עובר משום [כל] שמות הללו, והרי הן כבעלי מומין שקדם הקדישן את מומן, ואין יוצא לחלין אלא על מום קבוע בלבד:

דד, הממיר במקדשים, והנודר במקדש, והעובד במקדש, או ששחטן חוץ לזמנו, או ששחטן חוץ למקומן - עובר בלא תעשה. יש תולש שתי שערות ועובר משם ארבעה דברים: משם נזיר, משם מצורע, משם יום טוב, ומשם המקיף. החובר את האדם, ואת הבהמה, את החיה, ואת העופות, בין גדולים ובין קטנים, בין זכרים ובין נקבות, אחד חובר מרבה, ואחד חובר מעט - עובר בלא תעשה, שְנֵאמַר (דברים יח, יא): "והחבר חבר". אחד חובר את הנחש, ואחד חובר את העקרב, המסרס את האדם, ואת הבהמה, ואת החיה, ואת העוף, בין גדולים בין קטנים, בין זכרים ובין נקבות - הרי זה חייב. רבי יהודה אומר: מסרס את הזכרים - חייב. ואת הנקבות - פטור:

דה, העושה עבודת כוכבים, המחמתך, המעמיד, הסף, המקנח, והמגריד - עובר בלא תעשה. הנותץ אבן אחת מן ההיכל, ומן האולם, ומן המזבח - עובר בלא תעשה, שְנֵאמַר (שם יב, ג): "ונתצתם את מזבחותם וגו' לא תעשו כן לה' אלהיכם". רבי ישמעאל אומר: המוחק אות אחת מן השם - עובר בלא תעשה, שְנֵאמַר: "ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשו כן לה'". המאחר במקדשין, הממיר במקדשים, והמשיר חמץ בפסח, והמקים כלאים - עובר בלא תעשה. אבל אין לוקה עליהן את הארבעים, לפי שאין בהם מעשה. זה הכלל! כל שיש בו מעשה - לוקה, וכל שאין בו מעשה - אינו לוקה, חוץ מן הממיר והנשבע, והמקלל את חברו בשם:

דו, הנוטל אם על הבנים, רבי יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי: כל עוברי לא תעשה שעברו על מצות לא תעשה, שיש בה קום עשה, אם קימו את מצות לא תעשה שבה - פטורין, ואם לאו - חייבין. עבר עברה שיש בה שני לאוין, אין אומדין אותו אמד אחד על שניהם, אלא לוקה מלקות ומתרפא, וחוזר ולוקה. אַמְדוּהוּ שְׁאֵין יָכוֹל לְקַבֵּל אֶלָּא אַרְבָּעִים - אין מוסיפין לו אפלו אחד, אבל גורעין ממנו. אם אַמְדוּהוּ שְׁאֵין יָכוֹל לְקַבֵּל אֶלָּא עֶשְׂרִים, אין מוסיפין אפלו אחד, אבל גורעין ממנו שנים. אַמְדוּהוּ שְׁאֵין יָכוֹל לְקַבֵּל אֶלָּא שְׁלֹשׁ, אפלו עומד ומפריץ - אין מוסיף לו אפלו אחד, לפיכך, אם הוסיף לו חזן רצועה אחת ומת - גולה על ידו:

דז, אין אומדין אותו יותר מארבעים; דברי רבי יהודה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בְּמַה דְּבָרִים אָמֹרִים? בְּעֵדוֹת וּבַהֲתַרְאָה אַחַת, אֲבָל בְּשֵׁתֵי עֵדוֹת וּבְשֵׁתֵי הֲתַרְאוֹת - אֹמְדִין אוֹתוֹ אֶפְלוּ בְּחַמְשִׁים, וְאֶפְלוּ בְּמֵאָה, לְפִיכֹךְ אִם קִלְקַל אַחַת מֵהֵן - מִלְקִין אוֹתוֹ. אַמְדוּהוּ שְׁאֵם לֹקֵה יִקְלַקֵּל - הֵן מִלְקִין אוֹתוֹ. שְׁאֵם יִצָּא מִבֵּית דִּין וְקִלְקַל - הֵם מִלְקִין אוֹתוֹ. קִלְקַל עַד שְׁלָא לָקָה - מִלְקִין אוֹתוֹ, שְנֵאמַר:

לחם הפנים ואחד בגלל היום. ואם כפר הראשון על מה שני מכפר? על הטמאה שארעה בין זה לזה, ואמרין כף ישראל צריכין להביא שני שעירין בכל יום, אלא שחם הקדוש-ברוך-הוא על נכסין של ישראל:

אב, הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: קֶשֶׁה טְמֵאת מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁי מִכָּל עֲבֹרוֹת שְׁבִתוֹרָה, שְׁכָל עֲבֹרוֹת שְׁבִתוֹרָה מִתְּכַפְּרוֹת בְּשַׁעֲרֵי אַחַת, וְטְמֵאת מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁי מִתְּכַפְּרוֹת בְּשַׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם שַׁעֲרֵינִי. כָּל עֲבֹרוֹת שְׁבִתוֹרָה מִתְּכַפְּרוֹת פֶּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, וְטְמֵאת מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁי מִתְּכַפְּרוֹת בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ, שְׁנֵאמַר (יְחִזְקֵאל ה', יא): "לִכְן חִי אֲנִי נְאֻם ה' אֱלֹהִים אִם לֹא יַעַן אֶת מִקְדָּשִׁי טְמֵאת" וגו'. קָשִׁין הֵן שְׁקֻצִין וְתוֹעֲבוֹת שַׁעֲשִׂיתָ, וְטְמֵאת מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁי - קֶשֶׁה מִכְּלָן:

אג, מַעֲשֶׂה בְּשֵׁנֵי אַחִים כְּהֻנִּים, שֶׁהָיוּ שְׁוִין וְרִצִּין וְעוֹלוֹתִין בְּכַבֵּשׁ, וְקָדַם אֶחָד מֵהֶם אֶת חִבְרוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת. נָטַל אֶחָד מֵהֶן אֶת הַסֶּכֶין וְתַקַּע בְּלִבּוֹ. בָּא רַבִּי צְדוּק וְעָמַד עַל מַעְלוֹת הָאוֹלָם בְּהַר הַבַּיִת, וְאָמַר: שְׁמַעוּנִי! אַחֲיָנוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל, הָרִי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים כא, א): "כִּי יִמְצָא חֶלֶל בְּאֶדְמָה" וגו'. אָנוּ מַהֲיֵכֵן נִמּוֹד. מִן הַהֵיכָל אוּ מִן הָעֲזָרוֹת? גַּעֲזוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכִיָּה אַחֲרָיו. וְאַחַר כֵּךְ בָּא אָבִיו שֶׁל תִּינוּק, אָמַר לָהֶם: אֲנִי כְּפָרְתְכֶם! מִפְּרָפֵר הוּא בְּנִי, וְסָכִין לֹא נִטְמָא. מִלְּמַד שְׁטֵמַאת סָכִין הִיָּתָה קֶשֶׁה עֲלֵיהֶן מְשַׁפִּיכוֹת דָּמִים. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-ב כא, טז): "וְגַם דָּם נָקִי שָׁפַךְ מִנְּשָׁה"; מִכָּאן אָמְרוּ, בְּעוֹן שַׁפִּיכוֹת דָּמִים - שְׂכִינָה נִעְלָתָה, וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ מִטְּמָא:

אד, כָּל הַמְּטַמְּאִין שְׁבִתוֹרָה, בֵּין שְׁנֵטְמָאוּ טְמָאָה קֵלָה, וּבֵין שְׁנֵטְמָאוּ טְמָאָה חֲמוּרָה - חֲזִיבִין עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁי, שְׁנֵאמַר (וַיִּקְרָא ה', ב): "בְּכָל דְּבַר טְמָא" - לְרִבּוֹת כָּל הַמְּטַמְּאִין שְׁבִתוֹרָה. "אוּ נִפְשׁ" - לְמָה נֵאמַר? לְפִי שֶׁשָּׁלַשׁ מִצְוֹת אֲמֹרוֹת בְּפָרְשָׁה. שְׁתֵּים מִפְּרֻשׁוֹת וְאַחַת סְתוּמָה, הִלְמַד סְתוּמָה מִן הַמְּפֻרְשָׁה. מֵה מִפְּרֻשָּׁה שְׁבַע, אָף סְתוּמָה שְׁבַע, אֲפֹלוּ אָמַר לְעֵדִים: "בּוֹאוּ

"הִכָּה תִּכָּה וְנִקְלָה". אִם מְשַׁלְּקָה קֵלָקֵל - אִין מְלָקִין אוֹתוֹ. וּבִמָּה הִיא קֵלָקֵלְתָן? אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה בְּרַעֲי; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָאִישׁ בְּרַעֲי וְהָאִשָּׁה בְּמִים. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה בֵּין בְּרַעֲי בֵּין בְּמִים.

דח, מִכּוֹת בְּשַׁלְשָׁה. אֶחָד מִכָּה וְאֶחָד מוֹנָה וְאֶחָד קוֹרָא - לֹא יִהְיֶה מִתְּחַלְּפִין עָלָיו. רְצוּעָה לֹא הִיָּתָה אֲרָכָה, אֲלֵא קְצָרָה, שְׁלֹא תִגִּיעַ לְצַפּוֹר נִפְשׁוֹ וְיָמָת. אֵלוֹ הֵן הַלּוֹקִין: כָּל עוֹבְרֵי לֹא תַעֲשֶׂה' שְׁעָבְרוּ עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה' שֵׁישׁ בָּהּ קוֹם עֲשֶׂה, וְאָף עַל פִּי שְׁחִיבִין מִיָּתָה בִּיַּדֵי שְׁמַיִם, כֶּרֶת בִּיַּדֵי שְׁמַיִם - מְלָקִין אוֹתוֹ. מִיָּתָה בֵּית דִּין - אִין מְלָקִין, שְׁנֵאמַר: "כְּדִי רְשַׁעְתוֹ"; מַת - אִינוֹ לּוֹקָה. מְשַׁלֵּם - אִינוֹ לּוֹקָה:

מסכת שבועות פֶּרֶק ראשון

אא, אִין אִין בָּהּ יָדִיעָה בְּתַחֲלָה, בֵּין שֵׁישׁ בָּהּ יָדִיעָה בְּתַחֲלָה בֵּין שֵׁישׁ בָּהּ יָדִיעָה בְּסוּף, שַׁעֲרֵי רִגְלִים וּשַׁעֲרֵי רִאשֵׁי חֲדָשִׁים מְכַפְּרִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן חוֹלְקִין בְּשַׁעֲרֵי, עַל שֶׁאִין בָּהּ יָדִיעָה - לֹא בְּתַחֲלָה וְלֹא בְּסוּף. וְטַהוֹר שְׁאֵכֵל טְמָא. שַׁעֲרֵי רִגְלִים וּשַׁעֲרֵי רִאשֵׁי חֲדָשִׁים מְכַפְּרִין; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שַׁעֲרֵי רִגְלִים מְכַפְּרִין, אֲבָל לֹא שַׁעֲרֵי רִאשֵׁי חֲדָשִׁים. וּמוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשַׁעֲרֵי שְׁלֹא קָרַב בְּרִגְלָה - שֵׁיִקְרַב בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. לֹא קָרַב בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ - יִקְרַב בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. לֹא קָרַב בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים - יִקְרַב לְרִגְלָה הַבָּא, שְׁמִתְחַלְּה לֹא הִקְדָּשׁוֹ קְרִבְנוֹת הַצְּבוּר, אֲלֵא עַל מְנַת שֵׁיִקְרַב עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן.

הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֻשִׁים וּשְׁנַיִם שַׁעֲרִים קָרַבִין לְצַבּוֹר בְּכָל שָׁנָה וּשְׁנָה. שְׁלֻשִׁים וְאֶחָד בַּחוּץ, וְנֹאכְלִין. וְאֶחָד בְּפָנִים וְאִינוֹ נֹאכֵל, וְשַׁעֲרֵי הַמְּשַׁתְּלַח. שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּשָׁנִים עֶשֶׂר וּשְׁמוֹנֶה חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה, שְׁבַעָה בְּפֶסַח וּשְׁמוֹנֶה בַּחֲג, שְׁנַיִם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. אֶחָד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּשְׁנַיִם בְּעֲצָרָתָה. אֶחָד בְּגִלְל

והעידוני שלא נטמאתי". ואמרו לו: "שבועה שאין אנו יודעין לך עדות". יכול יהו חייבין? תלמוד לומר: "או נפש", דהסיעין הכתוב מכלל הטמאות ובא לו לכלל שבועות.

"או נפש" לרבות כל הנפשות - אף נפש נשיא ומשיח. רבי ירמיה אומר: דבר למד מענינו, שנאמר (ויקרא ה, ז): "ואם לא תגיע ידו די שיה". ואומר "ואם לא תשיג ידו לשתי" וגו'; במי שבא לכלל עני הכתוב מדבר, יצא נשיא ומשיח שאין באין לכלל עני, שקדשתן עולמית.

"בכל דבר טמא", מה תלמוד לומר "בכל דבר"? רבי עקיבא אומר: להביא את הנגע - שאין טמאה יורדת להן, אלא בדבר שרבי עקיבא לא היה דורש כלל ופרט, והיה דורש רבויין ומעוטין, שכן למד מנחום איש גם זו.

רבי נתן אומר: להביא את הפלים, שאין טמאה יורדת להן אלא במחשבה. אמר ליה: מה ראו פלים למחשבה, שרבי שמעון לא היה דורש רבויין ומעוטין, והיה דורש כלל ופרט וכלל, "או נפש אשר תגע בכל דבר טמא" - כלל. "או בנבלת חיה טמאה" וגו' פרט. "או כי יגע בטמאת אדם" וגו' - כלל, כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, כשהוא אומר: "לכל טמאתו אשר יטמא בה", חזר וכלל, אם כלל הראשון אמרינן, לאו! אלא כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, לומר לך, מה הפרט מפרש טמאות המפרשות מן התורה, יצא עדר גמלין ועדר רחלין ומכונות חיה ועוף ששכנו - טמאות, דאין מפרש מן התורה. רבי נתן אומר: טמאת גאיות ולא טמאת קדשה, יצא השורף את הפרה ופרים, המשלח את השעיר שהן טמאות קדושות. אין לי אלא בהמה חיה ועוף טהורין, בהמה חיה ועוף טמאין, מנין? תלמוד לומר: "או בנבלת שרץ טמא". אמר רבי יאשיה: וכי יש בשרץ טמא וטהור? אלא כשם שחלקתה בין שרץ טמא לטהור, כך בין בהמה וחיה

לא תחלק בין טמאין לטהורין. אין לי אלא בכלן, בכזית מנין? תלמוד לומר "בנבלת חיה טמאה", מה תלמוד לומר "טמאה"? להביא את כזית. אמר רבי שמעון: מה ראו לומר בבהמה חיה בכזית טמא, ובשרץ בכעדרשה, אלא בהמה וחיה תחלת בריתן כזית. שרץ תחלת בריתן כעדרשה:

א, נטמא ונעלמה ממנו טמאה, זכר את המקדש ונעלם ממנו זה וזה, והשתחוה, או ששהה כדי השתחוה, או שנדבק עם חברו כדי השתחוה, או שנכנס לתוספת העזרה, ושהה כדי השתחוה - חייב על כל אחת ואחת; דברי רבי ישמעאל, שהיה רבי ישמעאל אומר: "ונעלם ממנו ונעלם ממנו" - שתי פעמים! לחיב על העלם דבר טמאה, ועל העלם מקדש. רבי אליעזר ורבי עקיבא אומרים: אינו חייב אלא על העלם טמאה בלבד.

מסכת שבועות פ"ק שני

ב, א "שבועה שלא אכל", ואכל אוכלין אסורים, פגול ונותר וטמאה. "שבועה שלא אשתה" ושתה משקין אסורין, יין של ערלה ושל כלאי הכרם - חייב. ורבי שמעון פוטר. "שבועה שאכל אוכלין אסורין", פגול נותר וטמאה. "שבועה שלא אשתה ושתה משקין אסורין, יין של ערלה ושל כלאי הכרם" - פטור, ורבי שמעון מחייב. מודה רבי שמעון, באומר: 'קונם אשתי נהנית לי, אם אכל ואם אשתה', ואכל אוכלין אסורין משקין אסורין - שאשתו מתרת לו:

ב, ב "שבועה שלא אכל", וחזר ואמר "שבועה שאכל" - על האחרונה לוקה מיד, ועל הראשונה, אם אכל - חייב. אם לא אכל - פטור. "שבועה שאכל", וחזר ואמר: "שבועה שלא אכל", על האחרונה - לוקה מיד, על הראשונה, אם אכל - פטור. אם לא אכל - חייב. "שבועה שלא אכל, וישל אכל ואכל" - אינו חייב אלא אחת, שלא אמר אלא לזרו את הראשונות. "שבועה שאכל, שאכל" ולא אכל - אינו חייב אלא אחת,

שלא אמר את האחרונות אלא לזרו את הראשונות. "שבועה שלא אכלתי, שבועה שלא אכלתי" - חיב על כל אחת ואחת! זה חמר לשבער מלעתיד לזבא:

בג המשביע את העובד כוכבים, את הנשים, את הקטנים, את הקרובין, ואת הפסולין - פטור, שנאמר (ויקרא ה, א): "והוא עד", בעד שראוי להוציא ממון. רבי אליעזר אומר: המשביע בעד אחד - פטור, שאינו ראוי להוציא ממון:

עדות ממון מתקימת בראיה שלא בידיעה, ובידיעה שלא בראיה. איזו היא ראיה שאין בה ידיעה? "תן לי מאתים וזו שיש לי בידך" - אין לך בידי, לא מניתי לך במעמד פלוני ופלוני? יאמרו ואני אתן! זו ראיה שאין בה ידיעה. ואיזו היא ידיעה שאין בה ראיה? תן לי מאתים וזו שיש לי בידך, אין לך בידי, לא הודיתיה לי במעמד פלוני ופלוני? יאמרו ואני נתתי! זו היא ידיעה שאין בה ראיה:

בד חיבין על זדון העדות עם זדון השבועה, ועל זדון העדות עם שגגת השבועה, ועל שגגת העדות שהוא פטור. ואיזהו זדון העדות עם זדון השבועה שהוא חיב? היה יודע לו עדות, והיה יודע שכל הנשבע מביא קרבן - זו היא זדון העדות עם זדון השבועה, שהוא חיב. ואיזהו זדון העדות עם שגגת השבועה שהוא חיב? היה יודע לו עדות, ולא היה יודע שכל הנשבע מביא קרבן - זהו זדון עדות עם שגגת שבועה שהוא חיב. ואיזו היא שגגת העדות שהוא פטור? לא היה יודע לו עדות, או שהיה יודע ונעלם ממנו בשעה שנשבע - פטור, שנאמר: "ונשבע על שקר":

בה חיבין על זדון פקדון עם זדון השבועה, ועל זדון הפקדון עם שגגת השבועה, ועל שגגת הפקדון שהוא פטור. איזהו זדון הפקדון עם זדון השבועה שהוא חיב? היה יודע שיש בידו פקדון, והיה יודע שכל הנשבע מביא קרבן - זה הוא זדון פקדון עם

זדון השבועה שהוא חיב. ואיזה הוא זדון הפקדון עם שגגת השבועה שהוא חיב? היה יודע שיש בידו פקדון, ולא היה יודע שכל הנשבע מביא קרבן - זה הוא זדון הפקדון עם שגגת שבועה שהוא חיב. ואיזו היא שגגת שבועה שהוא פטור? לא היה יודע שיש בידו פקדון, או שהיה יודע ונעלם ממנו בשעה שנשבע - פטור, שנאמר: "ונשבע על שקר". היה מחזר אחר עדים, אמרו: מפני מה אתה בא אחרינו? שבועה שאין אנו יודעין לך עדות - פטורין, עד שיטענו. אבל בפקדון אינו כן, מפני מה אתה בא אחרינו? שבועה שאין לך בידי - הרי זה פטור. זהו חמר בשבועת הפקדון משבועת העדות.

אמר לעדים: בואו והעידוני שיש לי ביד פלוני מאתים וזו מעסקי שכר שכיר, וממזון האשה והבנות, שבועה שלא נעידך - הרי אלו פטורין, עד שיאמרו לו: שבועה שאין אנו יודעין לך עדות.

וכן בפקדון, אמר לו: תן לי מאתים וזו שיש לי בידך מעסקי שכר שכיר ומזון האשה והבנות, שבועה שלא אתן לך פטור, עד שיאמר לו: שבועה שאין לך בידי. אמר לעדים: בואו והעידוני שאמר פלוני לתן לי מאתים וזו ולא נתן לי. כסות שאמר להלבישני ולא הלבישני, שבועה שאין אנו יודעין לך עדות - הרי אלו פטורין, שאומר לו: אמר לי לתן לך ואי אפשר לתן לך. אמר להלבישך ואי אפשר להלבישך. וכן בפקדון, אמר לתן מאתים וזו ולא נתתי לי. כסות שאמר להלבישני ולא הלבישני, שבועה שאין לך בידי - פטור, שאומר לו: אמר לתן לך ואי אפשר לתן לך, אמר להלבישך ואי אפשר להלבישך:

בו המשביע בפני עובד כוכבים, בפני לסטים, בפני מוכסין - פטור; שנאמר: אם תחטא ולא יגיד, הוא חוטא אם לא יגיד, ואל יהא חוטא כשיגיד. בואו והעידוני לאבא שיש לו ביד פלוני מאתים וזו מעסקי שכר שכיר, וממזון האשה והבנות, שבועה

שאינן אנו יודעין לך עדות - הרי אלו פטורין עד שישמעו מפי התובע. מת אביו - ירשו בנו. נכנס תחתיו - הרי הוא כמוהו:

בז, האומר: יכף אל יכף, ייטיב לך בן ייטיב לך, ירע לך אל ירע לך, בן ירע לך - זו היא אלה האמורה בתורה. רבי יהודה אומר: ייטיב פטורין. וחקמים מחיבין באומר: ייטיב לך אם תבואו ותעידוני, ירע לך אם תבואו ותעידוני, אל ירע לך אם תבואו ותעידוני:

בח, אנסתה ופתיתה את בתי, והוא אומר: לא אנסתי ולא פתיתי, משביעך אני, ואמר אמן - חיב; ורבי שמעון פטר, שאין משלם קנס על פי עצמו. זה הכלל, כל שהוא קנס ומשלם על פי עצמו, משביעך ואמר אמן - פטור. וכל שאינו קנס ואינו משלם על פי עצמו, משביעך אני ואמר אמן - חיב. האומר נשבע אני בתורה ובשמים - פטור.

מסכת שבועות פרק שלישי

גא, המשביע את חברו על דבר שיש בו שוה פרוטה, וכפר - הרי זה משלם קרן וחמש ואשם. המשביע את העדים על דבר שיש בו שוה פרוטה, וכפרו - הרי אלו חיבין קרבן ופטורין מן הממון, שנאמר: "ונשא עונו קרבן". רבי יהודה בן בתירא אומר: נאמר כאן: "ונשא עונו", ונאמר להלן: "עונו ישא", מה עונו ישא האמור להלן נטילת נשמה, אף עונו ישא האמור כאן נטילת נשמה. "ונשא עונו" - מלמד שבכלל נשיות עון קרבן:

גב, רבי יהושע אומר: ארבעה אין חיבין לשלם מן הדין, ואין השמים מוחליין להם עד שישלמו. היודע עדות לחברו ואינו מעיד - אינו חיב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחליין לו, עד שישלם. השוכר עדי שקר וגבה - אינו חיב לשלם מן הדין ואין השמים מוחליין לו. הכובש קמה לפני האור, והפורץ גדר לפני בהמה - אין חיבין לו מן הדין, ואין השמים מוחליין להן, עד שישלם:

גג, אין לי אלא עדות ממון, עדות נפשות והרציחות והנאפות, והעובד כוכבים, מנין? תלמוד לומר (דברים יט, כא): "נפש בנפש", יכול יהו חיבין קרבן ופטורין מן הממון? תלמוד לומר (ויקרא ה, ד): "מאלה" - יש מאלה חיב, ויש מאלה פטור, דבר שהוא של ממון - חיב, דבר שאינו של ממון - פטור. אמר בן זומא לפני רבי ישמעאל: משמע מי יביא עדות ממון? הא מביא עדות נפשית? אמר לו רבי ישמעאל בן זומא: סתרתיה, בני! הרי הוא אומר (שם ה, א): "אם לא יגיד ונשא", תלה הכתוב נשיאות עון במגידין, יצא עדי נפשות בין מגידין בין שאינן מגידין, שאין השמים מוחליין להן:

רבי אלעזר בן מתיא אומר: אין אדם מתחייב אלא אם כן חטא, שנאמר (שם ה, א): "נפש כי תחטא ושמעה". וכן היה רבי אלעזר בן מתיא אומר: מתחייב לראות, הרואה עושי מצוה - זכה לראות:

גד, שמע מפי אחרים, מפי עצמו מנין? תלמוד לומר: "כי תחטא", לרבות את השומע מפי עצמו כשומע מפי אחרים; דברי רבי שמעון. רבי יהודה בן בתירא אומר: אינו צריך! קל וחמר הוא, ומה אם נדרים שאין חיבין עליהן מפי אחר - חיב עליהן מפי עצמו. שבועה שחיב עליהן מפי אחרים, אינו דין שהוא חיב עליהן מפי עצמו. אמר רבי אליעזר: נמתי לפני רבי יהודה בן בתירא: וכי יש עונשין מן הדין? רבי אומר: ממשמע שנאמר "ושמעה" בין מפי עצמו ובין מפי אחרים, הא מה תלמוד לומר כי תחטא? מגיד שנקרא על שם סופו:

גה, חנניא בן חכינאי אומר (שם ה, כא): "וכחש בעמיתו", אין אדם כופר בעמיתו עד שכופר בעקר. פעם אחת שבת רבי ראובן בטבריה, מצאו פלוספוס, אמר לו: איזה הוא שנוי שבעולם? אמר לו: זה הכופר במי שבראו. איזהו (שמות כ, יב): "כבד את אביך", "לא תרצח", "לא תנאף", "לא תגנב", "לא תענה", "לא תחמד", דהא

אין אדם כופר בדבר עד שכוּפּר בעקר, ואין אדם הולך לדבר עברה, אלא אם כפר במי שצוהו לה עליה:

(ויקרא ה, א): "קול אלה" - רבי יהודה אומר: אלה זו קללה. קול השבועה. רבי שמעון אומר: אלה זו שבועה, אלו הכנויין שבתורה. אוסרכם אני, כובלכם אני, בצדיק, בתמים, בישר - הרי זה חיב. (שם): "והוא עד", לא עד מפי עד, ולא מפי בת קול, ולא מקול הברה. "והוא עד" - בשני עדים הכתוב מדבר. אתה אומר בשני עדים הכתוב מדבר, או אינו אלא בעד אחד, תלמוד לומר (דברים יט, טו): "לא יקום עד אחד באיש", שאין תלמוד לומר 'אחד', אלא כל מקום שתפס הכתוב עד סתם - הרי הוא בכלל שנים, עד שיפרט לך הכתוב אחד:

גו, (ויקרא ה): והוא עד - הפשר לעדות. ושמעה - להוציא את החרש. או ראה - להוציא את הסומא. או ידע - להוציא את השוטה. אם לא יגיד ונשא את עונו - להוציא את האלם. אלו דברים הראשונים. רבי עקיבא אומר (דברים יג, טו): "וידרשת וחקרת" - וכי יש דורשין לחרשין? ויש חוקרין לשוטים? תלמוד לומר (ויקרא כד, כב): "משפט אחד יהיה לכם" - 'לכם' - כדיני ממונות כף כדיני נפשות, מה דיני נפשות בדרישה וחקירה - אף דיני ממונות בדרישה וחקירה, אי מה דיני נפשות לעדיו, יכול אף דיני ממונות כן? תלמוד לומר (שמות כא): "עין שלם", אי מה דיני נפשות פטר את השוגג, יכול אף דיני ממונות פטר? תלמוד לומר: - "עין שלם". אי מה דיני נפשות, פרט משזרק והרג, יכול אף דיני ממונות כן? תלמוד לומר: "אבן יד שלם"; אי מה דיני נפשות בעשורים ושלשה, יכול אף דיני ממונות כן? תלמוד לומר (שם כב, ז): "ונקרב בעל הבית אל האלהים", רבה לו הכתוב דין אחד. "עד האלהים יבא דבר שניהם", רבה לו הכתוב שני דינין, "אשר ירשיעון אלהים", רבה

הכתוב שלשה דינין, מכאן אמרו: דיני ממונות בשלשה. ורבי יוסי אומר: בחמשה, כדי שיגמר הדין בשלשה. יכול אין לי בשלשה אלא דיני ממונות הקלין, מנין לרבות החמורים? וחמר בחמורים? תלמוד לומר: "עין וגו' כויה תחת כויה" וגו'.

מסקנת שבועות פרק רביעי

הא חמר בשבועת העדות שאין בשבועת הפקדון, וחמר בשבועת הפקדון שאין בשבועת העדות.

שבועת העדות נוהגת בעבדים ובשטרות, ובקרקעות. כיצד? אומר לעדים: בואו והעידוני שיש לי ביד פלוני עבדים ושטרות וקרקעות, ואמרו לו: שבועה שאין יודעים לך עדות - הרי אלו חיבין, מה שאין כן בשבועת הפקדון.

חמר בשבועת הפקדון, שבועת הפקדון נוהגת באנשים ובנשים וברחוקין ובקרובין, בכשרים ובפסולים. אמר לו: תן לי פקדון שיש לי בידך. אמר לו: מה אתה בא אחרי? שבועה שאין לך בידי! - הרי הוא חיב, ומשלם קרן וחמש ואשם, ומביא אשם בשתי סלעים, מה שאין כן בשבועת העדים. חמר בשבועת העדות שאין בשבועת בטוי, ובשבועת הבטוי שאין בשבועת העדות, שבועת העדות נוהגת בדבר מצוה, וחיבין על זדונה קרבן, מה שאין כן בשבועת הבטוי. שבועת בטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש, ובדבר שאין בו ממש, וחיבין על זדונה מכות, מה שאין כן בשבועת העדות:

הב חמר בשבועת הפקדון שאין בשבועת בטוי, וחמר בשבועת בטוי שאין בשבועת הפקדון, ששבועת הפקדון נוהגת ברשות ובמצות, ומשלם קרן וחמש, ומביא אשם בשתי סלעים, מה שאין כן בשבועת בטוי.

חמר בשבועת בטוי, ששבועת בטוי נוהגת בדבר שיש בו ממש, ושאין בו ממש, וחיבין על זדונה מכות, ועל שגגתה קרבן עולה ויורד, מה שאין כן בשבועת הפקדון.

חִמְרַ בְּשַׁבּוּעַת שְׁוֹא שְׁאִין בְּשַׁבּוּעַת בְּטוּי,
בְּשַׁבּוּעַת בְּטוּי מַה שְׁאִין בְּשַׁבּוּעַת שְׁוֹא,
שְׁבַעַת בְּטוּי נוֹהֶגֶת בְּדָבָר שֵׁישׁ בּוּ מִמֶּשׁ,
וּבְדָבָר שְׁאִין בּוּ מִמֶּשׁ, וְחִיבִין עַל שְׁגָגָתוֹ
קָרְבַן עוֹלָה וְיוֹרֵד, מַה שְׁאִין כֵּן בְּשַׁבּוּעַת
שְׁוֹא. שְׁבּוּעַת שְׁוֹא נוֹהֶגֶת בְּרִשּׁוֹת וּבְמִצְוֹה,
וְחִיבִין עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, מַה שְׁאִין כֵּן
בְּשַׁבּוּעַת בְּטוּי:

איר קענט באקומען דעם שטארק
אויפגעכאפטע וועכנטליכע

קרית ברסלב

פרייליכע נייעס!

חיה וואג
ביי אייער
טיר

פאר זאויס
\$3.99

צו סובסקרייבן חפטי יעצט אריין
אדער שיקט א טעקסט צו:

718.387.2691

SUBSCRIBE@KERENHADFUSA.ORG

תוכנ'דיג און
ציענדיג

וואס איר וועט נישט
טרעפן אין ערענץ

אדבה איבערציגט
אייר אליון

<p>30</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כה 28</p>	<p>7:08 _____ נץ החמה 9:38 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:28 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:24 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מועד קטן יח • ירושלמי: בבא קמא ט • תוספתא: מכות ב נ"ך: ישעיה טד-סה • רמב"ם: שגגות יד</p>
<p>31</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כט 29</p>	<p>יום כפור קטן 7:07 _____ נץ החמה 9:38 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:28 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:25 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מועד קטן יט • ירושלמי: בבא קמא י • תוספתא: מכות ג נ"ך: ישעיה סו - ירמיה א • רמב"ם: שגגות טו</p>
<p>1</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ל 30</p>	<p>א' דראש חודש אדר א' Rosh Chodesh Adar I 7:06 _____ נץ החמה 9:37 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:28 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:26 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מועד קטן כ • ירושלמי: בבא קמא יא • תוספתא: מכות ד נ"ך: ירמיה ב-ג • רמב"ם: מחוסרי כפרה א</p>
<p>2</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>א 1</p>	<p>ב' דראש חודש אדר א' Rosh Chodesh Adar I 7:05 _____ נץ החמה 9:37 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:28 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:27 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מועד קטן כא • ירושלמי: בבא קמא יב • תוספתא: שבועות א נ"ך: ירמיה ד-ה • רמב"ם: מחוסרי כפרה ב</p>
<p>3</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ב 2</p>	<p>7:04 _____ נץ החמה 9:37 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:28 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:29 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מועד קטן כב • ירושלמי: בבא קמא יג • תוספתא: שבועות ב נ"ך: ירמיה וז • רמב"ם: מחוסרי כפרה ג</p>
<p>4</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ג 3</p>	<p>7:03 _____ נץ החמה 9:36 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:27 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:30 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מועד קטן כג • ירושלמי: בבא קמא יד • תוספתא: שבועות ג נ"ך: ירמיה ח-ט • רמב"ם: מחוסרי כפרה ד</p>
<p>5</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ד 4</p>	<p>תרומה 7:02 _____ נץ החמה 9:36 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:27 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:31 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: מועד קטן כד • ירושלמי: בבא קמא טו • תוספתא: שבועות ד נ"ך: ירמיה יא-י • רמב"ם: מחוסרי כפרה ה</p>

Candle Lighting 4:59 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 6:31 זמן מוצש"ק

וְעַן אֵי מַעֲנֵשׁ טוֹט אַ מְצוּה פֿרײַליכע־הײט, אײַז אַ סײַמן אז זײַן האַרץ אײַז
גאַנץ מיט'ן אײַבער־שטן.

(ספר תמרות אות שמחה סימן א')